© Библия таржама гьабиялъул институт, 2008

Лукаца бицараб Рохалил хабар

«Лукаца бицараб Рохалил хабар» хъван буго нилъер эраялъул I гIасруялъул кIиабилеб бащалъиялда. Цогидал «Рохалил хабараздаго» гIадин, Лукаца бицаралдаги нужеца цIалила ГIиса МасихIил гIумруялъулги вагIза-насихIатазулги хIакъалъулъ. Лука вукIана Сириялъул Антиохия шагьаралда тIоцебе ГIисаде иман лъураздаса цояв.

Гьесул тIехьалдаги бицунеб буго мунагьалдаса ва хвалдаса гIадамал хвасар гьаризе Аллагьас ГIиса ракьалде витIун вукIиналъул. Гьеб Рохалил хабаралда цIикIкIун батула, ГIиса жидеда гьоркьов гьавураб ва гIураб жугьутI халкъалдего гIадин, тIолабго гIаламалдеги витIун вукIиналъул хIакъалъулъ. Гьединго гьениб ГIисаца абулеб буго жинца Рохалил хабар бищунго цебе мискиназда ва ресукъазда бицине кколин, бечелъиялъул бугеб заралалдаса халкъ цIунизеги кколин. Гьаб тIехьалда гIемер бицун буго Аллагьасул гурхIел-рахIмуялъулги, рекIекълъун тавбу гьабуразул мунагьал чурун, гьев тIасалъугьине вукIиналъулги.

Цогидал «Рохалил хабараздаго» гIадин, ахиралдаги хъвалеб буго Иерусалималда ГIисаца бараб ахирисеб анкьалда ккарал ишазул, гьесул хвалил ва хвараллъуса вахъиналъул хIакъалъулъ.

«Лукаца бицараб Рохалил хабар» ккола гьесго хъвараб цо кIудияб асаралъул тIоцебесеб бутIа. Гьебго асаралъул кIиабилеб бутIа буго хадур ккарал лъугьа-бахъиназул бицунеб тIехь — «Чапарзабазул ишал». КIиябгоги тIехь Лукаца хъван буго жинцаго иманалде ахIарав Теофил абулев чиясдехун хитIаб гьабун.

1 бетIер

Байбихьи

[1-2] Нилъер агьлуялда гьоркьор Аллагьас тIуразарурал ишазул
хIакъалъулъ къисаби, байбихьудаса бахъараб гьеб кинабго жидеда
бихьарал ва Аллагьасул РагIиялъе жидеца хъулухъ гьабурал гIа-
дамаз рицухъе хъвазе гIемерав чияс хIалбихьана. [3] Гьединлъи-
дал, бетIерчIахъаяв Теофил, дидаги лъикI бихьана, авалалдасан-
го цIех-рех гьабун, тартибалда кинабго дуе хъвазе. [4] Гьаб цIалараб
мехалъ дур ракIчIела дуда малъанщинаб жо хIакъаб букIиналда.

Закарияе вас гьавизе вуго

[5] Гьерод Ягьудиялъул ханлъун вугеб заманаялда вукIана Абиял
тухумалъул чилъун кколев Закария абулев цо кашиш. Гьесул чIу-
жуги йикIана Гьарун аварагасул наслуялъул гIадан. Гьелда цIарги
букIана Элисабет. [6] Гьел кIиялгоги рукIана Аллагьасул вализаби.
БетIергьанасул тIолабго амру-нагью ракIбацIцIадго тIубазабулаан
гьез. [7] Амма гьезул лъимал рукIинчIо. Элисабет йикIана лъимер
гьабуларей гIадан. Гьел рукIана гIолохъанлъиялдаса арал гIадамал.
[8] Гьале гьанжеги гьезул тухумалде ирга щола Мукъадасаб Ро-
къоб хъулухъ гьабизе. [9] Кашишзабазул гIадаталда рекъон, можоро
тIамидал, Закарияде тIаде ккола, Аллагьасул Мукъадасаб Рокъо-
ве жаниве лъугьун, махIгьуинаб нахул кьеккен гьабизе. [10] Нахуда
цIа бакулев гьев вугеб мехалъ, киналго хутIарал гIадамал ру-
кIана къватIирехун чIун какал ралел. [11] Кьекkеналъул кIкIуй
тIад беролеб хирияб бакIалъул кваранаб рахъалде Бичасул малаи-
ик рещтIана гьебмехалъ Закарияхъе. [12] Малаик вихьараб мехалъ,
Закария вихха-хочун лъугьана ва кутакалда хIинкъана. [13] Малаи-
кас гьесда абуна:
— Мун хIинкъуге, Закария, Аллагьас къабул гьабуна дур гьа-
ри-дугIа. Дур лъади Элисабетица дуе вас гьавизе вуго. ЯхIя лъе
дуца васасда цIарги. [14] Дуе талихIги рохелги босун бачIина гьес,
цогидал гIемерал гIадамалги рохила гьев гьавиялдаса. [15] Алла-
гьасда цебе кIодолъи щвела гьесие, чагъирги цогидаб жаги гье-
къеларо гьес, эбелалъул ургьив вугеб мехалъго Илагьияб РухIги
лъугьина гьесулъе. [16] Исраилил лъималазул* гIемерисел жидерго

---

* 1:16 *Исраилил лъимал* — жугьутIал.

БетIергьан Аллагьасде руссинарила гьес. 17 Иляс аварагасул хIал-
кIолъигун ва къудратгун ТIадегIанасдаса цеве вачIун, эбел-ин-
сулги лъималазулги ракIал цоцалъ журазарила гьес, къосун Алла-
гьасде мугъ рехаралги тIадруссинарила муъминазул гIакъиллъи-
ялде. ТIадегIанав вачIиналде къачIала гьес хIадур гьабураб халкъ.
18 Гьебмехалъ Закарияца малаикасда гьикъана:
– Сундалъунха дида гьеб лъалеб? Дунги ригь арав чи вуго,
дир чIужуги гIолохъанго гьечIо.
19 Малаикас гьесие жаваб кьуна:
– Дун вуго Аллагьасда цеве вугев ЖабрагIил малаик. Гьес дун
витIана дуда кIалъазе ва дуда рохел бицине. 20 Жиндир болжалалда
тIубазе бугеб дица бицараб рагIиялда мун божичIелъул, гьале дур
кIал-мацI кквела ва гьеб иш тIубазегIан кIалъазе кIвеларо дуда.
21 Закария къватIиве вачIиналъухъ балагьун чIун букIана халкъ
гьебмехалъ. Щайдай гьев Мукъадасаб Рокъов жанив кватIарави-
лан хIикмалъун рукIана гIадамал. 22 КъватIиве вачIараб мехалъ,
Закарияда кIвечIо гьезда кIалъазе. Гьезда бичIчIана Мукъадасаб
Рокъоб жаниб гьесие Аллагьасул илгьам лъугьараблъи. Гьелдаса
хадуб, килщаз ишанал гьарун гурони, кIал бичIун тIокIаб рагIи
абичIо Закарияца. 23 Мукъадасаб Рокъоб хъулухъ гьабизе тIадаб
заман лъугIидал, Закария жиндирго рокъове тIадвуссана.
24 Цинги Элисабетил ургьибе лъимер ккана, ва щуго моцIалъ,
къватIи-рокъое яхъинчIого, яхчун чIана. Гьелъ абулаан:
25 – Гьале, Аллагь гурхIараб мехалъ, дие гьес гьабураб лъикIлъи,
лъимер гьечIолъиялъул бугьтан гIадамазда цебесан дида тIаса ине.

ЖабрагIил малаикас Марямида рохел бицуна

26-27 Анлъабилеб моцIалъ Аллагьас ЖабрагIил малаик витIана
Галилея улкаялъул Назарет шагьаралде Давудил наслуялъул Юсу-
пилан цIар бугев чиясе абурай цо ясгIаданалъухъе. Гьелда цIар
букIана Марям. 28 Гьелъухъе вачIун ЖабрагIил малаикас абуна:
– ЙорчIами, Аллагьасул баркат рещтIарай яс! БетIергьан вуго
дуда аскIов.
29 Малаикас гьедин абидал, йихха-хочун лъугьана гьей, ва гьел
рагIабазул магIна щибдайилан йикIана.
30 – ХIинкъуге, Марям! – ан абуна гьелда малаикас. – Бичасул
рахIмат насиблъана дуе. 31 ГIенеккея, дур ургьибе лъимер ккела,
ва дуца вас гьавила. ГIиса абун лъела дуца гьесда цIарги. 32 ЦIакъ
кIудияв чи вахъина гьесул. ТIадегIанав Аллагьасул Василан абила

гьесда. Жиндирго эмен* Давудил тах кьела Аллагьас дур васасе.
33 Абадиялъего вукIина гьев Якъуб аварагасул халкъалъул Пар-
ччахIлъун, ва гьесул ПарччахIлъиялъе ахирго букIине гьечIо.

34 – Росасецин инчIей дие гьеб кин лъугьунеб? – ан гьикъана
гьесда Марямица.

35 Малаикас абуна:

– Илагьияб РухI рещтIина духъе. БетIергьанасул хIалкIолъи-
ялъул накIкIул парчаялъ яхчила мун. Гьединлъидал Аллагьасул
Васлъун рикIкIина гьеб Илагьияб Лъимер. 36 Лъимер-бетIер лъу-
гьунарей гIадамилан рикIкIуней йикIарай дур гIагарай чIужу
Элисабетги, гьанже гIолохъанго гьечIониги, лъимаде йиго. Анлъ-
абилеб моцI буго гьеб ккаралдаса. 37 Аллагьасда хIалкIолареб жо
щибго букIунарелъулха!

38 Гьебмехалъ Марямица абуна:

– Гьале, дун БетIергьанасул лагъ! Дуца абухъе ккезе биччан-
те дие!

Цинги малаик Марямида аскIоса нахъе ана.

Марям Элисабетихъе гьоболлъухъ уна

39 Гьел къоязда Марям гIедегIун ана Ягьудиялъул мугIрузда бу-
геб шагьаралде. 40 Закариял бакIалде щведал, гьелъ Элисабетие са-
лам кьуна. 41 Марямил салам рагIарабго, гьебсагIат Элисабетил ур-
гьиб лъимер кIанцIезе лъугьана. Илагьияб РухIалъул цIуна гьей.

42 – Руччабазулъ бищунго баркат кIудияйлъун лъугьана мун, –
ан ахIун гьаракь гьабуна Элисабетица. – Баркат кIудияблъун
лъугьана дур ургьиб хулараб лъимерги. 43 Дир ТIадегIанасул эбел
къавулъе ячIинегIанасеб даражаялъул гIаданищха дун! 44 Гьале
дур салам рагIарабго, бохун кIанцIезе лъугьана дир ургьиб лъи-
мер. 45 БетIергьанасдасан дуде бачIараб ругьел тIубазе бугелъул,
гьелда божарай мун гьардарай гурищ.

Марямица Аллагьасе рецц гьабула

46 Марямица ахIана:

– Аллагь кIодо гьавизе лъугьун буго гьинал ракI.

47 Гьес дун хвасар гьаюлин бохун буго дир рухIги.

48 Дун пакъирай лагъалда Бичасул бер речIчIидал,

Баркат бугей гIаданлъун гIаламалъ рикIкIина дун.

---

* 1:32 ГIиса вукIана Давуд аварагасул наслуялъул чи.

49 Жиндир цIар мукъадасав къудратав БетIергьанас
КIудаб даражаялде яхине гьаюна дун.
50 ГIибадат гьабуразул наслабазда гурхIана.
51 Гучаб гьесул къуваталъ чIухIарал къезарула,
Гьезул квешал къасдалги къинарула киналго.
52 БетIергьанас пахруял тахидаса рехула,
Пакъирал, кIодо гьарун, тIадегIанлъизарула.
53 Ракъаразе Аллагьас къваригIанщинаб кьола,
Бечедал рачахъула, щибго жоги кьечIого.
54-55 Дол нилъер умумузда абун букIараб куцалъ,
Ибрагьимил лъугьарал киналго наслабазда
Абадул абадиялъ гурхIилин кьураб рагIи
РакIалде щун, Аллагьас жиндирго лагълъун кколеб
Исраилил халкъалъе кумек гьабуна гьанже.
56 Гьениб лъабго моцIги бан, Марям тIадюссун жиндирго ро-
къое ана.

ЯхIя гьавиялъул хIакъалъулъ

57 Къо тIаде щвараб мехалъ, Элисабетие вас гьавуна. 58 Аллагь
гурхIун гьелъие лъимер гьабун бугин рагIараб мехалъ, гьелда
рахьи базе рачIунел рукIана Элисабетил мадугьалзабиги гIага-
рал чагIиги. 59 Микьабилеб къоялъ васасе сунат гьабизе рачIарал
чагIазе бокьана, инсудаго гIадин, васасда цIарги Закария лъезе.
60 Гурин, васасда цIар ЯхIя лъезе ккола абуна Элисабетица.
61 Гьез гьелда абуна:

– Нужер гIагарал чагIазда гьоркьов гьединаб цIар бугев чи
гьечIо гури, – ян.

62 Цинги, квераз ишан гьабун, Закарияда бичIчIизабуна васас-
да щиб цIар лъезе дуе бокьун бугебилан. 63 Цо хъарщиги бачIи-
набун, Закарияца гьелда тIад хъвана: «Васасда цIар ЯхIя лъезе
ккола», – ян. Киналго гIажаиблъана гьебмехалъ. 64 Гьеб лахIза-
талда Закариял кIал ричIун бачIана, мацIалдаса гарацI бичун
ана ва Аллагьасе рецц гьабун кIалъазе лъугьана. 65 Мадугьалза-
базул рекIелъеги кутакаб хIинкъи лъугьана гьебмехалъ, Ягьуди-
ялъул киналго мугIрузда тIибитIана гьелъул хIакъалъулъ хабар.
66 Гьеб рагIанщинас, гьелъул пикру гьабулаго, абулеб букIана:

– Щив чидай вахъина гьадав васасул?

ХIакъикъаталдаги Бичасул хIалкIолъи букIана гьесулъ.

Закарияца Аллагьасе рецц гьабула

67 ЯхIял эмен Закария Илагьияб РухIалъул цIуна, Аллагьасда-
сан рачIарал гьадинал рагIаби абуна гьес:
68 – Исраилил халкъалъул БетIергьан Аллагьасе рецц гьабилин,
Нилъехъе вачIун гьес нилъ тархъан гьаридал.
69 Гьес жиндирго лагъ Давудил кьолбодасан нилъее кьела
Нилъ хвасар гьаризе къудрат бугев чи.
70 НекIо заманаялда жиндирго аварагзаби ритIун,
Гьес нилъее рагIи кьун букIана:
71 Нилъер тушбабаздаса ва нилъ рихаразул квердаса
Жинца хвасар гьарилилан,
72 Нилъер умумузда гурхIилилан
Ва мукъадасаб къотIи тIубазабилилан.
73 Нилъер умматалъул эмен Ибрагьимие гьес гьа гьедун букIана,
Тушбабазул квердаса хвасарлъун,
74 ХIинкъичIого тIубараб гIумруялъ
75 РитIухъго ва бацIцIадго
Жиндие тIагIат гьабизе изнуги ресги букIинабилин.
76 Мунги, дир лъимер, рикIкIина
Къудратав Аллагьасул авараглъун,
ТIадегIанав МасихIидаса цеве вахъина мун,
Гьесие нух къачIазе
77 Ва, мунагьал чурун, нуж хвасарлъилилан
Халкъалда лъазабизеги.
78-79 Аллагь гурхIун, гьес нилъее зодисан рогьел рещтIинабила,
Хвалил бецIаб рагIдукь ругезе канлъи букIине,
Ракълиде рачунеб нухги бихьизабила нилъеда.
80 ЯхIя кIудияв гIолев вукIана, гIакълу цIубалеб букIана. Ис-
раилил халкъалда цеве вахъинегIан гьес гIумру гьабуна гIицIаб
авлахъалда.

2 бетIер

Марямие Вас гьавула

1 Гьеб букIана кинабго халкъалъул хъвай-хъвагIай гьабейилан
Август къайсарил амру бачIараб заман. 2 Сириялда сардарлъун
Квириний таралдаса хадуб халкъалъул тIоцебесеб хъвай-хъвагIай
букIана гьеб. 3 Жиде-жидер шагьаралде хъвай-хъвагIаялъе унел

рукIана гIадамал. [4] Галилеялъул Назарет шагьаралдаса вахъун
Юсупги ана Ягьудиялда бугеб Бетлегьем абулеб Давудил шагьа-
ралде* хъвай-хъвагIаялъе, гьев вукIиндал Давудил наслу-зурия-
талъул чи. [5] Цадахъ ячун йикIана гьесие магьари лъурай, лъимер
гьабизе мех щварай Марямги. [6] Гьале гьадаб шагьаралде щвараб
мехалъ, лъимер гьабизе хIара чIвана гьелда. [7] Марямица гьавуна
жиндирго тIоцевесев вас. Петералда гьезие рещтIине бакI щун
букIинчIелъул, кьуща-рущан цо русcниб лъуна гьелъ лъимер.

ГIухьбузухъе вачIун малаикас рохел бицуна

[8] Сардилъ жидерго рехъен цIунун рорчIуда чIарал гIухьби ру-
кIана гьенир цо гIалахалда. [9] Гьезухъе рещтIана Бичасул малаик.
БетIергьанасдасан бачIараб гвангъараб нуралъ къалъ-къалъиза-
руна гьел гIухьби, гIасияб хIинкъиялъ къахIан ккуна гьел.

[10] – ХIинкъуге, – ян абуна гьезда малаикас. – ТIолабго гIала-
малъего гIахьалаб кIудияб рохел бицине вачIун вуго дун нуже-
хъе. [11] Давудил шагьаралда жакъа гьавуна жинца нуж хвасар гьа-
ризе вугев ТIадегIанав МасихI. [12] Гьелъие гIаламатги буго нужее:
русcниб лъун батила нужеда кьущараб лъимер.

[13] Цойидасанго зобалаздасан малаикзабазул бо рещтIана гьев
малаикасда аскIоб. Аллагьасе рецц гьабулаго гьез ахIулеб бу-
кIана:

[14] – ТIадегIанал зобалазда – Аллагьасе рецц!

ГIодоб ракьалда – разилъаразе рекъел!

[15] Малаикзаби зодире тIадруссун роржун индал, гьал гIухьбуз
цоцазда абуна:

– БетIергьанасдасан нилъехъе бачIараб гьаб хабаралъул хIа-
къикъат лъазе, Бетлегьемалде рилълъине рачIа, – ян.

[16] ГIедегIун доре щведал, гьазда Марямги ятана, Юсупги вата-
на, русcниб лъун Лъимерги батана. [17] Лъимер бихьарабго, гIухь-
буз бицана малаикасдасан гьеб Лъимадул хIакъалъулъ жидеда
рагIарабщинаб. [18] Гьеб рагIанщинав чи хIикмалъизавуна гIухь-
бузул хабаралъ. [19] Марямицани гьел киналго рагIаби хазина гIа-
дин рекIелъ цIунана, ва гьелъул пикрабазда йикIунаан гьей.
[20] Малаикас жидеда бицухъе иш ккун батидал, бихьаралъухъги
рагIаралъухъги Аллагьасе тасбихIги реццги гьабулаго нахъру-
ссун ана гIухьби.

* 2:4 *Бетлегьем (Вифлеем)* – Давуд авараг гьавураб шагьар.

Иерусалималъул Мукъадасаб Рокъове восун вачIуна ГIиса

21 Микьго къо байдал, Васасе сунат гьабураб мехалъ, гьесие
кьуна эбелалъул ургьив гьев хулилалдего малаикас абун букIа-
раб ГIиса абураб цIар. 22 Мусал къануналда рекъон, лъимер гьа-
бун хадуб гьел рацIцIад гьаризе кколел къоял тIаде щведал, гьез
Вас Иерусалималде вачана БетIергьанасе назру гьавун кьезе.
23 (БетIергьанасдасан бугеб къануналда рекъон тIоцебе гьабураб
бихьинаб рижи БетIергьанасул назрулъун рикIкIунаан.) 24 Гьебго
къануналда рекъон, къурбаналъе хъвезе кколаан кIиго рохьил
микки яги кIиго миккидул тIинчI.

25 Доб заманаялда Иерусалималда вукIана Симеон абурав цо чи.
Гьев вукIана жиндилъ иманги варагIги бугев, Исраилил халкъ
хвасарлъиялъухъ урхъарав чи. Илагьияб РухI жинде гIагарлъа-
рав чиги вукIана Симеон. 26 Илагьияб РухIалъ гьесие илгьам
гьабун букIана Бичасул МасихI вихьичIого гьев хвезе гьечIилан.
27 Илагьияб РухIалъин гьев доб къоялъ Мукъадасаб Рокъовеги
вачун вачIарав. Эбелалъги инсуцаги гьитIинав вас ГIисаги вачун
вачIана гьениве, къануналъул гIадат тIубазабизе. 28 Симеоница,
гьевги кодове вачун, Аллагьасе рецц гьабун, гьадин абуна:

29-32 – Я, дир БетIергьан, дун дур лагъ, дур къотIи тIубан, гьан-
же парахатго къадаралде щолев вуго, дирго беразда бихьидал ду-
ца хIадурун букIараб хвасарлъи. Гьаб буго киналго халкъал кан-
тIизарилеб Нур ва дурго Исраилил халкъалъул къадру-рецц!

33 Симеоница васасул хIакъалъулъ абурал гьел рагIабаз гIажа-
иблъизаруна Юсупги Марямги. 34 Симеоница гьезие дугIа гьабу-
на ва гьесул эбел Марямида абуна:

– Гьале гьаб Лъимер сабаблъун Исраилил халкъалъул гIеме-
рисел гIодор ккела ва гIемерисел тIаде рахъина. 35 Дурги рекIелъ
ханжар къазе буго. Гьаб Лъимер лъугьина Аллагьасул гIаламат-
лъун, амма гIемерисез гьелда дагIба базе буго, гьелдалъун гIе-
мерисезул рекIелъ ругел къасдал загьирлъила.

36 Гьений йикIана Ашерил наслуялъул Пенуэлил яс ХIаннат,
жиндилъ кашпу-карамалъи бугей, цIакъго херай гIадан. Анкьго
соналъ гурони росасда цадахъ гIумру тIамичIо гьелъ. 37 Гьелда-
са хадуб ункъоялда ункъо сон къороллъуда арай гьей, къасиги
къадги кIал ккун, какал ран, кидаго Мукъадасаб Рокъоса къва-
тIие яхъинчIого, БетIергьанасе тIагIат-гIибадаталда чIун йикIа-
на. 38 Гьебмехалъ, аскIоеги ячIун, Аллагьасе рецц гьабун, гьеб

Лъимадул хIакъалъулъ бицана гьелъ Иерусалим хвасарлъиял-
лъухъ урхъун рукIаралщиназда.

39 БетIергьанасдасан бугеб къануналда рекъон кинабго ишги тIу-
базабун, гьел Галилеялде, жидерго Назарет шагьаралде, тIадруссана.
40 Вас кIудияв гIолев вукIана, гIолохъанлъиялде вахунев вукIана,
гIакълу цIубалеб букIана. Аллагьасул баркат бессун букIана гьесулъ.

ГьитIинав ГIиса Иерусалималъул Мукъадасаб Рокъове вачIуна

41 Щибаб соналъ гьесул эбелги эменги унаан Иерусалималде
Пасхаялъул байрамалде. 42 АнцIила кIиго соналде ГIиса вахин-
далги, гIадаталда рекъон, Иерусалималде байрамалде ана гьал,
гьевги вачун. 43 Байрамалъул къоял индал, ал тIадруссана, гьитIи-
нав ГIиса Иерусалималдаго чIана. Юсупидаги васасул эбелалда-
ги лъачIо гьев гьенив чIаравлъи. 44 Цогидазда цадахъ ун ватилин
гьевилан тана гьаз. Цо къойил нух тедал, гIага-божаразда гьор-
кьов гьев валагьизе лъугьана гьал. 45 Гьевги ватичIого, тIадруссун
гьев валагьизе Иерусалималде ине ккана. 46 Гьале лъабабилеб
къоялъ гьазда гьев Мукъадасаб Рокъов ватана мугIалимзабазда
гьоркьов, гьезухъ гIенеккун ва гьезда цIехолдулев. 47 ГIенеккарал-
щинал хIикмалъизарун рукIана гьесул гIакъиллъиялъ ва жаваба-
зул камиллъиялъ. 48 Гьев вихьидал, гIажаиблъун хутIана Юсупги
Марямги. Эбелалъ гьесда абуна:

– Я, дир лъимер, дуца нижее гьабураб щиб? Гьав дур эменги
дунги чIезе къадар тIагIун рукIана мун валагьулел.

49 Гьес гьазда абуна:

– Дун валагьиго щай нужее букIараб? Нужеда лъачIебищ дун
дирго Инсул рокъов вукIине кколевлъи?

50 Амма гьазда бичIчIичIо гьел рагIабазул магIна. 51 Вахъун гьаз-
да цадахъ Назареталде вилълъана гьев ва гьазие мутIигIлъун чIана.
Амма гьесул эбелалъ рекIелъ цIунун рукIана гьел рагIаби. 52 Сонал
анагIан, ГIисал черх цIубалеб букIана, гIакълу камиллъулеб букIа-
на, Аллагьасулги гIадамазулги рокьи цIикIкIунеб букIана гьесдехун.

3 бетIер

ЯхIя аварагхалкъалда цеве вахъуна

1 Тиберий къайсарлъун ккун анцIила щуабилеб сон букIана;
Ягьудиялда сардарлъун вукIана Понтий Пилат; Галилеялда хан-
лъун вукIана Гьерод; гьесул вац Филипп вукIана Итуреялда ва

Трахонит вилаяталда ханлъун, Лисаний вукIана Абиленаялда хан-
лъун; 2 бищунго кIудиял кашишзабилъун рукIана Гьанна ва Кайа-
фа. Гьеб заманаялда Закарияʟ вас ЯхIяе гIицIаб авлахъалда Алла-
гьасул илгьам лъугьана. 3 Иордан гIоралда сверухъ ругел бакIазде
щун, нужерго мунагьал чуризе гIоло, кантIун Аллагьасде руссаян
ва лъадалъ ччун рахъаян лъазабулеб букIана гьес. 4 Гьелдалъун ри-
тIухълъана Ишая аварагасул ТIехьалда ругел гьадинал рагIаби:

«Цо ахIи буго авлахъалда рагIулеб:
– БетIергьанасе нух къачIай,
битIизабе гьесда цебе шагьра!
5 Щибаб кIкIал-хъитI бацизабе,
щибаб гохI-щоб тIуцлъизабе,
свераби лъугIизаре,
эхедераялги лабаллъабиги гьечIеб, цIвакараб нух букIа абе,
6 щибаб рижиялда бихьа абе Аллагьасдасан хвасарлъи!»

7 Гьале лъадалъ ччун рахъизе рачIунел рукIана халкъалъул ру-
ккелал. Гьезда ЯхIяца абулаан:

– ГIай, нуж чIегIераб борхьил наслу! Нужеде гIагарлъун бу-
геб Аллагьасул тамихIалдаса лъутизе лъица малъараб? 8 Нужер-
го мунагьаздаса руссун, кантIиялъул гьотIода пихъ барщизабе,
ниж Ибрагьимил наслуялъул лъимал ругиланги гаргадуге. Гьале
дица нужеда абулеб буго: жиндие бокьани, гьал ганчIаздасанги
Ибрагьимил наслуялъул лъимал лъугьинаризе кIола Аллагьасда.
9 ГьутIбузда гьоркь гIащтIи лъун тун бугеблъи лъай нужеда. Лъи-
кIаб пихъ тIад бижичIеб гьветI къотIун цIадаб лъезе бугебха!

10 – Нижеца щибха гьанже гьабизе кколеб? – ан гьикъулаан
гьесда гIадамаз.

11 Гьес жаваб кьолаан:

– КIиго гурде бугес цояб гьечIесе кье, квен бугесги гьедин-
го гьабе.

12 Лъадалъ ччун рахъизе рачIарал магъало бакIарулел чагIазги
гьикъана гьесда:

– Я, МугIалим, нижеца щибха гьабизе кколеб?

13 Гьезие жаваб кьуна ЯхIяца:

– Нужеда бихьизабуралдаса цIикIкIун бахъуге лъихъаниги
магъало.

14 Гьединго рачIун рагъухъабаз гьикъана:

– Нижеца щибха гьабизе кколеб?

Гьезда абуна:

– ХIал-зулмуялдалъун ва гьечIеб гIайиб гIунтIизабун лъихъа-
го гIарац бахъуге, нужеего щолеб харжалда разилъун чIа.

15 МасихI вачIиналъухъ урхъун балагьун чIун букIараб халкъал-
да ракIалде кколеб букIана ЯхIяцин гуродай гьевилан. 16 ЯхIяца
киназдаго абуна:

– Лъадалъ ччун рахъун, рацIцIад гьарулел руго дица нуж,
амма вачIунев вуго дидасаги гIемерго къудрат цIикIкIарав. Гье-
сул хьитил рухьен бичизецин мустахIикъав гьечIо дун. Гьес нуж
рацIцIад гьарила Илагьияб РухIалдалъун ва цIаялдалъун. 17 Гьес
бугьун хъатикь ккун буго, жиндирго гьоцIиб ролъ бацIцIад
гьабун, гьеб цагърахъе буссинабизе, накку гьес ссвинго гьечIеб
цIадабе бан бухIила.

18 ГIадамазе Рохалил хабар бицун, гьединал ва цогидалги ра-
гIабаздалъун гIемерал насихIатал гьарулел рукIана ЯхIяца.

19-20 Гьерод ханас жиндирго вацасул чIужу ячинги ва гьеб гу-
релги гьесул квешлъаби ЯхIяца какулел рукIиндал, цогидал жин-
дирго цересезде тIаде жубана гьев ханас ЯхIя гвандинив тIамия-
лъул квешлъиги.

ГIиса Аллагьасул вас вукIин загьирлъула

21 Гьале ЯхIяца киналго лъадалъ ччун рахъулел рукIараб зама-
наялда гьениве вачIарав ГIисаги лъадалъе лъугьун дугIа гьабу-
лев вукIана. Гьебмехалъ зобалги кIирикьизарун, 22 миккидул
сураталда Илагьияб РухI рещтIана гьесухъе ва зобалаздасан гьа-
ракьги рагIана:

– Мун вуго дие вокьулев дир Вас! Дудаса вохун вуго дун!

ГIиса МасихIил цIаразул рахас

23 Аллагьасе хъулухъ гьабизе байбихьулеб мехалъ, ГIисал бу-
кIана лъебергогIанасеб сон, ва гьесул умумузул силсила гьади-
наб бугилан рикIкIунаан: гьесул эмен Юсуп, гьесулги эмен ГIе-
ли, цинги 24 Маттат, Леви, Малки, Яннай, Юсуп, 25 Маттитья,
ГIамос, НахIум, Гьесли, Наггай, 26 МахIат, Маттитья, ШимгIи,
Йосех, Йода, 27 ЙохIанан, Реса, Зеруббабел, Шеалтиэл, Нер,
28 Малки, Адди, Къасам, Элмадам, ГIер, 29 ЙешуагI, ЭлигIезер,
Йорим, Маттат, Леви, 30 ШимгIон, Ягьуда, Юсуп, Йонан, Эля-
къим, 31 Мелеа, Менна, Маттата, Натан, Давуд, 32 Йишай, Йо-
бед, БогIаз, ШелахI, НахIшон, 33 ГIаминадаб, Админ, Арам,
ХIецрон, Перец, Ягьуда, 34 Якъуб, ИсхIакъ, Ибрагьим, ТерахI,

НахIор, [35]Серуг, РегIу, Пелег, Эбер, ШелахI, [36]Къейнан, Ар-
пакшад, Шем, НухI, Ламек, [37]МетушелахI, ХIенок, Йаред, Ма-
гьалалеэл, Къейнан, [38]Энос, Шит, Адам, Аллагь.

4 бетIер

Илбисалъ хIалбихьула ГIиса къосинавизе

[1]Илагьияб РухIалъ цIурав ГIиса Иорданалдаса тIадвуссана ва
гьеб РухIалъ гьев гIицIаб авлахъалде вачана. [2]Гьениб кIикъого
къо бана ГIисаца. Илбисалъги хIалбихьана гьев къосинавизе.
Гьебщинаб заманаялъ богIоллъи кIалдибе босичIо. КIикъого къо
индал, ракъул хIал бергьана гьесие. [3]Илбисалъ гьесда абуна:

– Мун Аллагьасул Вас ватани, гьаб ганчIие амру гьабе чед-
лъун лъугьайилан.

[4]ГIисаца гьелъие жаваб кьуна:

– ТIехьалда хъван буго: «ЦохIо чадица гуребин чиясе чIаголъи
кьезе бугеб».

[5]Цинги борхалъуде вачун, гьенисан цохIо лахIзаталда жаниб
дуниялалъул киналго пачалихъал рихьизаруна гьесда. [6]Гьелъ
абуна:

– Гьал киналго пачалихъазул парччахIлъиги къудратги кьела
дица дуе, гьеб киналъулго ихтияр дихъе щун бугелъул. Диего
бокьарасе кьела дица гьеб. [7]Дуца дие сужда гьабуни, гьеб ки-
набго дур букIине буго!

[8]ГIисаца жаваб кьуна:

– ТIехьалда хъван буго: «ЦохIо Аллагьасе – дурго БетIергьа-
насе гурони сужда гьабуге. ЦохIо гьесие гьабе гIибадат!»

[9]Илбисалъ ГIиса Иерусалималде вачун, Мукъадасаб Рукъа-
лъул сиялда тIад лъуна ва гьесда абуна:

– Мун Аллагьасул Вас ватани, гьаниса гъоркье кIанцIе! [10]ТIе-
хьалда хъван бугелъул: «Аллагьас малаикзабазе амру гьабун буго
мун цIунейилан» [11]ва: «Гьез мун кодов ккун восила, ганчIида-
цин дур хIетIе тункичIого букIине».

[12]Гьелъие жавабалъе ГIисаца абуна:

– «Дурго БетIергьан Аллагьасул хIалбихьуге», – янги абун бу-
го ТIехьалда.

[13]ГIисал хIалбихьун лъугIарабго, санагIатаб заман тIаде щве-
згIан, гьеса аскIоса нахъе ана илбис.

Галилеялда ГІисал вагІза-насихІат

[14] Жиндилъ Илагьияб РухІ цІубарав ГІиса цинги Галилеялде
тІадвуссана. ТІолабго сверухълъиялдаго гьасул хІакъалъулъ ха-
бар тІибитІун батана. [15] Гьезул синагогабазде ун, гьас вагІза гьа-
буна, халкъалда гьоркьоб гьасул цІар машгьурлъана. [16] Жиндие-
го тарбия-лъай щвараб Назарет шагьаралде вачІана ва гьенивги,
кидаго гІадин, шамат къоялъ синагогаялъуве ун, минбаралде ва-
хана гІадамазе Илагьияб ТІехь цІализе. [17] Ишая аварагасул ТІехь
кьуна гьесухъе. Гьадинаб калима бугеб бакІги батун, цІалана гьес:

[18] «Дилъ БетІергьанасул РухІ буго,
гьес дие ихтияр кьуна
мискиназда Рохалил хабар бицине.
Гьес дун витІана асирлъуда ругезда нуж тархъанлъанилан лъа-
забизе,
нужеда канлъи бихьанилан бецаздаги лъазабизе,
зулмуялда гъоркь ругелалги хвасар гьаризе,
[19] Аллагьасул рахІмат рещтІунеб мех
тІаде щолеб бугиланги лъазабизе».

[20] Цинги Илагьияб ТІехь гьес, дандеги чІван, динияб хъулу-
хъалъул чиясухъе кьуна, ва насихІат гьабизе гІодов чІана. Си-
нагогаялъур данделъарал киназулго берал гьесдехун руссун ру-
кІана. [21] Гьебмехалъ ГІисаца байбихьана:

— Жакъа гьеб калимаялъухъ гІенеккун нуж рукІаго, ритІухъ-
лъана гьелда рехсараб амру.

[22] ГІадамазе гьеб рекІее гІуна ва гьел гІажаиблъизаруна ГІисал
кІалдисан рачІарал баркат бугел рагІабаз. Амма гьез абуна:

— Юсупил вас вуго гурищ гьав?

[23] ГІисаца гьезда абуна:

— Гьайгьай, «тохтирас цин живго сахлъизавизе ккола», — ян
кици тІамила нужеца дие. «Капернаумалда дуца гьабунилан ни-
жеда рагІарабщинаб иш гьаниб инсул ракьалдаги гьабе», — янги
абила нужеца дида.

[24] Хадуб гьес абуна:

— ХІакъаб рагІи буго нужее: цониги авараг рикІкІунаро жин-
дирго инсул ракьалда. [25-26] ХІакълъун абулеб буго дица нужеда:
Иляс аварагасул заманаялда, лъабго соналъги анлъго моцІалъги
зодисан цІадал къатІра тІинкІичІого тІолабго ракьалде гІасияб
ракъи рещтІараб мехалъ, Исраилил халкъалда гьоркьор гІемерал

къоролзаби рукIаниги, Сидон улкаялъул Царепат шагьаралдаса
цо къоролалъе гIоло гурони витIун вукIинчIо Аллагьас Иляс.
27 Элиша аварагасул заманаялда, барасалъ унтарал гIадамал Ис-
раилил халкъалда гьоркьор гIемер рукIаниги, Сириялдаса цо
Наъман абулев чи гурони, вацIцIалъизавичIо гьес.

28 Гьеб рагIарабго синагогаялъур рукIарал гIадамал ццидаца
гьалаглъизаруна. 29 ТIаде рахъун гьез ГIиса шагьаралдаса къва-
тIиве вачана жидерго шагьар тIад бараб магIарда бугеб кьурулъа
гъоркье рехизейилан. 30 Амма, гIадамазул руккалилъа ворчIун,
нахъе ана ГIиса.

ГIисаца Капернаумалда сахлъизавула женалъ ккурав цо чи

31 Цинги Галилеялъул шагьар Капернаумалде ана ва шамат
къояз гьезие вагIза гьабизе лъугьана. 32 ГIисал вагIзабаз хIикма-
лъизарун рукIана гьел. Цо хIалкIолъи жиндилъ бугев чияс гIа-
дин малъулеб букIана гьес.

33 Синагогаялъув вукIун вуго хъубаб ва квешаб женалъ кку-
рав цо чи.

34 – ВахI! Нижедасан дуе къваригIараб щиб, Назареталдаса
ГIиса! – ян ахIдезе лъугьана гьев. – Ниж гъуризе вачIун вуго
мун! Дида лъала мун щивали, мун вуго Аллагьасул мукъада-
сав илчи!

35 Амма ГIисаца жен чIезабуна:

– КIал къай дуца! Нахъе а мун гьесул чорхолъа! – янги абун.

Синагогаялъул бакьулъ гьев чиги гIодов ккезавун, гьесие
щибго заралги гьабичIого, гьесул чорхолъа къватIибе ана жен.
36 Киналго гIажаиблъун хутIана. Цоцада гаргадулел рукIана гьел:

– Гьесул рагIабазул магIна щиб? Гьесулъ буго жундузе амру
гьабизе кIолеб хIалкIолъиги къудратги, гьелги инсанасул чорхо-
лъа къватIире лъугьунел руго.

37 Сверухълъиялда киса-кибего тIибитIана ГIисал хIакъа-
лъулъ хабар.

ГIемерал унтарал гIадамал сахлъизарула ГIисаца

38 Цинги, синагогаялъуса къватIиве лъугьун, Симонил бакIал-
де ана ГIиса. Кутакаб цIа-каналъул унтуца бусаде ккун ятана
Симонил якьад. Гьей сахлъизаеян гьарана ГIисада. 39 ТIаде къу-
лун гьес гьелъул цIа-кан инабуна. ГьебсагIат тIаде яхъун якьад
гьазие квен-тIехалда квалквадизе лъугьана.

[40]Бакъ тIерхьунеб гIужалъ гIадамаз гьесухъе рачун рачIана ба-
тIи-батIияв гIузрабаз унтарал чагIи. ТIад квер лъун, гьел кинал-
го сахлъизаруна гьес. [41]Гьебмехалъ гIемерисезул чорхолъа жун-
дул нахъе унел рукIана: «Мун Аллагьасул вас вуго!» – янги ахIу-
лаго. Гьезда лъалеб букIиндал ГIиса МасихI вугевлъи, гьез гьеб
бицунгутIизейин ГIисаца гьел руцIцIун чIезарулел рукIарал.
[42]Сордо рогьарабго шагьаралдаса къватIиве вахъун, ГIисаца
нух босана гIадан-чи гьечIеб бакIалде. Халкъалъул руккелал
гьев валагьизе рахъана. Гьесда хадур гъедал, гьел гьардана гье-
ниса нахъе унгейилан. [43]Амма ГIисаца гьезда абуна:
– Аллагьасул ПарччахIлъиялъул хIакъалъулъ Рохалил хабар
бицине цогидал шагьараздеги ине ккола дун, гьелъие гIололъи-
далха дун витIун вугев.
[44]Гьедин, Ягьудиялъул синагогабазде ун, вагIза-насихIатал
гьаруна гьес.

5 бетIер

ГIисал тIоцересел муридал

[1]Аллагьасул калам рагIизе гIащикъал гIадамазул кIудияб руккел
букIана цо нухалъ гъункун гьесда сверухъе бакIарун. ГIиса гьеб-
мехалъ Геннесарет абулеб хIорил рагIалда вахъун чIун вукIана.
[2]ХIорил рагIалда кIиго раса бихьана ГIисада. Русбуздаса къватIи-
ре рахъун ччугIихъабаз жидерго гьин чурулеб букIана. [3]Симонил
расаялъуве лъугьун ГIисаца гьесда гьарана раса дагьаб жанибегIан
бачейилан. Росонив гIодов чIун гIадамазе вагIза-насихIат гьабизе
лъугьана гьев. [4]ВагIза-хабар лъугIидал, Симонида абуна:
– Добе хIорил гъварилъудегIан расаги бачун, рехе дурго гьин.
[5]Симоница гьесие жаваб гьабуна:
– Я, НасихIатчи! Нолъ сордо рогьинегIан хIалтIаниги, цохIо-
ниги ччугIа ккечIо нижеца. Амма дур рагIи гIадахъ босун дица
гьин рехила.
[6]Гьес малъухъе гьабидал, гьезие хIаталдаса ун гIемераб ччугIа
щвана. Гьин тIутIун унеб букIана ччугIил бакIлъиялъ. [7]Доб цо-
яб росонир рукIарал гьалмагъзабаздеги ишан гьабуна гьез куме-
калъе рачIайилан. РачIун дозги кумек гьабун, кIиябго раса ччу-
гIил цIезабуна. Давлаялъул гIемерлъиялъ лъадалъе тIерхьун ине
дагьалъ хутIана гьел русби. [8]Гьебмехалъ Симон-Пётрица, ГIи-
сал накабазда цеве чIун, суждаги гьабун, абуна:

– Я, БетIерчIахъад! Дида аскIоса нахъе а мун! Дун вуго мунагьазул цIурав чи!

[9] Абиларищ, гьевги гьесда цадахъ гьин рехаралги кутакалда хIинкъун рукIиндал, ккураб ччугIил гIемерлъи бихьун. [10] Гьеб ишалъ гьединго кутакалда хIинкъизаруна Симонил гьалмагъзабилъун рукIарал Зебедайил васал Якъубги Иоаннги. Цинги ГIисаца Симонида абуна:

– ХIинкъуге! Гьанжеялдаса нахъе дуца, ччугIа гуреб, гIадамалин кквезе ругел*.

[11] КIиябго раса хIорил рагIалде цIараб мехалъ, кинабго жоги гьениб тун, гьел ГIисада цадахъ уна.

ГIисаца вацIцIалъизавула барасалъ унтарав цо чи

[12] Гьале ГIиса цо шагьаралда вугеб мехалъ, гьев вихьаравго, кIалагъоркье ккана ва гьардезе лъугьана тIолабго черх барасалъ бацарав цо чи:

– Я, БетIерчIахъад! Дуе бокьани, дуда кIолаха дун вацIцIалъизавизе!

[13] ГIебеде битIун гьесда кверги хъван, ГIисаца абуна:

– Дие бокьун буго мун вацIцIалъизе. ВацIцIалъе мун!

ГьебсагIат барасалдаса сахлъана гьев чи. [14] Живго сахлъизавиялъул хабар лъиданиги бицунгейилан лъазабуна ГIисаца гьесда:

– Мусал къануналда рекъон, мунго вацIцIалъун вукIин гIадамазда лъазе, кашишасухъеги ун, гьесда дурго черх бихьизабе ва мунго вацIцIалъиялъухъ къурбанги хъвезабе.

[15] Бугониги, ГIисал хIакъалъулъ хабар халкъалда гьоркьоб дагьабги цIикIкIун тIибитIана. Гьесухъ гIенеккизеги ва жалго сахлъизаризеги рачIунаан халкъалъул руккалаби. [16] Гьевин абуни, гIадан-чи гьечIеб бакIалде ун, Аллагьасе гьари-дугIаялда вукIунаан.

ГIисаца сахлъизавула палижалъ ккурав чи

[17] Цо къоялъ ГIисаца вагIза-насихIат гьабулеб мехалъ, гьесухъ гIинтIамун чIаразда гьоркьор рукIана Галилеялъул щибаб росулъа, Ягьудиялдаса, гьединго Иерусалималдаса рачIарал фарисеял ва диниял гIалимзаби. Унтарал сахлъизаризе кIолеб БетIергьанасул къудраталъ къвал бан вукIана гьев. [18] Гьале цо чагIаз туртида лъун восун вачIана палижалъ ккурав чи. ГIисада цеве

---

* [5:10] Нужеца гIадамал жиндир диналде ахIилин абураб магIна ккола гьелъул.

лъезе гьев чи рокъове жаниве восизе хIаракат бахъулеб букIана
гьез. 19 Амма гIадамазул гIемерлъиялъ нуцIихъан восун бажари-
чIого, тIохги бичун, гьенисан туртида лъовухъего рукъ бакьулъе
ГIисада цеве тIаса гъоркье виччана гьез гьев. 20 Гьев восун ра-
чIарал гIадамазул божи бихьун, ГIисаца абуна:

– Мунагьаздаса вацIцIалъана, гьудулав чи, мун.

21 Дол диниял гIалимзабиги фарисеялги жалго жиделъго гар-
гадизе лъугьана:

– Гьединал гIасиял-пасикъал рагIаби абизе ккани, гьавго
щив чи! ГIицIго Аллагьасда гурони, лъида кIолеб инсанасул му-
нагь чуризе?

22 ГIисал хIалада лъана гьезул пикраби. Гьес гьикъана:

– Щай нужеца нужерго рекIелъе гьединал пикраби риччалел?
23 Кинаб бигьаяб: «Мун мунагьаздаса вацIцIалъана», – ян абизе-
йищ, яги: «ТIаде вахъун, вилълъанхъе», – ян абизейищ? 24 Амма
нужеда лъан букIа: ГIадамил Лъимадул ихтияр буго гьаб ракьал-
да гIадамазул мунагьал тIасалъугьун тезе.

Цинги ГIисаца унтарасда абуна:

– Дица дуда абулеб буго: тIаде вахъа, дурго малиги босун, ро-
къове а.

25 Ралагьун гIадамалгун, гьебсагIат тIаде вахъана гьев, живго
тIад лъун вукIараб турутги босун, рокъове ана, Аллагьасе реццги
гьабулаго. 26 ГIажаиблъун-хIикмалъун лъугьун, киназго Аллагьасе
рецц гьабуна. ХIинкъиялъ къвал бан ругел гьез абулеб букIана:

– Тамашаяб иш бихьана жакъа нилъеда! – ян.

ГIисаца Левий муридлъун восула

27 Гьениса къватIиве вахъун унаго, нухлул хIакъ бакIарулеб
бакIалда гIодов чIун вихьана ГIисада Левий абулев гьеб ишалъе
тIамурав чи.

– Дида цадахъ вилълъа, – ян абуна гьесда ГIисаца.

28 БукIаралъуб букIарабги тун тIаде вахъун, гьесда цадахъ ана
Левий.

29 Жиндирго бакIалда Левиййица кIудияб гьоболлъи гьабуна ГIи-
сае. Гьенир рукIана гIемерал магъало бакIарулел чагIиги ва гьебго
тайпаялъул цогидал гIадамалги. 30 Фарисеялги гьезул мазгьабалъул
диниял гIалимзабиги ГIисал муридаздехун гъулгъудизе лъугьана:

– Щай нуж гьал магъало бакIарулел чагIаздаги цогидаб му-
нагь-хIакъалъул агьлуялдаги цадахъ гIодор чIун квана-гьекъолел?

31 Гьезие жаваб гьабун ГІисаца абуна:
– Сахазе гурев тохтир хІажалъулев, унтаразейин. 32 Муъминзаби
ахІизе гуро дунги вачІун вугев, мунапикъзаби тавбуялде ахІизейин.

КІал кквеялъул хІакъалъулъ

33 Гьез ГІисада абуна:
– ЯхІял муридал гІемерисеб мехалъ кІал ккун рукІуна, какал ралел рукІуна, фарисеязулазги гьабула гьединго. Гьал дуралин абуни квана-гьекъолел руго.
34 ГІисаца гьезда абуна:
– БахІарав аскІов вугебгІан мехалъ гьес берталъе ахІарал гьудулзабазда квана-гьекъечІого кІал ккун рукІайилан абизе бегьилищ нужеца? 35 РачІина бахІарав гьезухъа вахъун арал къоялги,
гьеле гьебмехалъ кквела гьез кІалги.
36 Цинги гьес гьезие гьадинаб мисал бачана:
– ЦІияб ратІлидасаги бахъун басрияб ратІлида рукъи баларо лъицаниги. ЦІияб ретІелги хвела, басриялдаги цІияб рукъи рекъеларо. 37 Лъицаниги тІоларо басрияб рахълъеналъубе цІияб
чагъирги. ЦІияб чагъиралъ гьеб багъизабила. Гьебмехалъ чагъирги гІодобе чвахун ина, рахълъенги хвела. 38 ЦІияб чагъир тІезе
ккола цІияб рахълъеналъубе. 39 Басрияб чагъиралда тІаде гьебсагІатго цІияб чагъир гьекъезе лъиениги бокьуларо. Басриябго лъикІаб бугилан абула гьес.

6 бетІер

Шамат къоялъул хІакъалъулъ

1 Пуланаб шамат къоялъ ГІиса унев вукІана цо хурзабахъан. Хуриса ретІун тІоралги хъатинир кІвекІун, хІалухъадул мугьал кунел рукІана гьесул муридаз.
2 Гьенир рукІарал фарисеяз гьезда абуна:
– Шамат къоялъ гьабизе гьукъараб иш щай нужеца гьабулеб? – ан.
3 ГІисаца гьезие жавабалъе абуна:
– Унго, цІаличІебищ нужеца, живгоги цадахъ рукІаралги ракъун хутІидал, Давудица щиб гьабурабали? 4 Аллагьасул рокъове
жаниве лъугьун, гьениса босун Давудица жинцагоги кванан буго, цадахъ рукІаразеги кьун буго гІицІго кашишзабаз гурони кваназе гьукъараб чед.

[5] ГІисаца гьезда абуна:
– Шамат къоялъул ихтияр ГІадамил Лъимадухъ буго!

ГІисаца сахлъизавула цо квер бакъварав чи

[6] Цоги шамат къоялъ ГІиса халкъалъе вагІза-насихІат гьаби-
зе синагогаялъуве ун вукІана. Гьенив вукІана кваранаб квер ба-
къварав цо чи. [7] ГІисада хадуб мухІканго хал ккун чІун рукІана
диниял гІалимзабиги фарисеялги, гьес гьев чи сахлъизавиларо-
дайилан. Шамат къоялъ гьабураб хІалтІийилан ГІисаде гІайиб
гІунтІизабизе бокьун букІана гьазие. [8] Гьазул пикруги бичІчІун,
ГІисаца дов квер бакъварав чиясда абуна:
– ТІаде вахъун рукъ бакьулъе вачІа, – ян.
ТІаде вахъун, рукъ бакьулъе вачІана дов чи. [9] ГІисаца гьезда абуна:
– Дица нужеда цо жо гьикъила: шамат къоялъ лъикІлъи гьу-
къун бугебищ, квешлъи гьабизе изну бугебищ? Чиясул рухІ хва-
сар гьабизейищ кколеб, яги гьев хвезавизейищ кколев?
[10] Гьезда берги речІчІизабун, ГІисаца дов чиясда абуна:
– Квер гІебеде битІе, – ян.
Гьес абухъе гьабуна дов чияс ва кверги сахлъана. [11] Ццидаца
гьалаглъарал гьез цоцазда дандбалеб букІана ГІисае щибдай гьа-
бун лъикІилан.

ГІисаца анцІила кІиго чапар тІаса вищула

[12] Гьел къоязда ГІиса Аллагьасе тІагІаталъе цо магІарде ваха-
на ва тІубараб сордоялъго гьари-дугІаялда вукІана. [13] Нахъисеб
къоялъ радал ГІисаца жиндирго муридал аскІоре ахІана ва, тІа-
са вищун, анцІила кІигоясда чапарзабийилан цІар лъуна. Гьел
рукІана: [14] Пётрилан гьес тІокІцІар кьурав Симон, гьесул вац
Андрей, Якъуб, Иоанн, Филипп, Бартоломей, [15] Матфей, Фома,
Алфейил вас Якъуб, Зелотилан* тІокІцІар бугев Симон, [16] Якъу-
бил вас Ягьуда ва хадув ГІисае хилиплъарав Ягьуда Искариот.

ГІисаца унтарал сахлъизарула

[17] Жиндирго муридазда цадахъ магІардаса гъоркье рещтІун,
авлахъалде щвана ГІиса. Гьев сверун ккуна муридазул руккелалъ
ва тІолабго Ягьудиялдаса, Иерусалималдаса, хІорил рагІалда
ругел Тиралъул ва Сидоналъул улкабаздаса рачІарал таманал

* 6:15 *Зелот* – румазда данде къеркьолеб букІараб къокъаялъул чи.

гIадамазги. [18] Гьел рачIун рукIана ГIисал вагIза-насихIаталъухъ
гIенеккизеги, унта-щокълъиялдаса гьес рорчIизаризеги. Хъубал
жундузул гIазабалъулъ рукIарал гIадамалги сахлъизаруна ГIи-
саца гьенир. [19] ГIисада квер хъвазегIаги щвелародайилан тIаде
гьунун бачIунеб букIана халкъалъул руккел, — гьесдасан бачIу-
неб букIиндалха киналго унтарал сахлъизарулеб цо къуват-рухI.

ГIисал кIудияб вагIза

[20] ТIаса бер босичIого муридазухъги валагьун, ГIисаца байби-
хьана:

— Гьардарал гурищ нуж, мискинал-пакъирал,
нужее бугелъул Аллагьасул ПарччахIлъи.
[21] Гьардарал гурищ нуж, гьанже ракъун ругелал,
Аллагьас нуж гIорцIизаризе ругелъул.
Гьардарал гурищ нуж, гьанже гIодилел ругелал,
нуж релъанхъизе ругелъул.
[22] ГIадамил Лъимер сабаблъун
нуж халкъалда рихиндал,
нуж нахъе рачахъидал,
инжит-хIакъир гьаридал,
нужеда квешаб цIар чIвайдал, —
гьебмехалъги гьардарал гурищ нуж.
[23] Гьеб къоялъ роха нуж,
рохун кIанцIезе лъугьа нуж,
зобалазда кIудияб шапакъат щвезе бугелъул нужее.
Цересел аварагзабаз
гьазул умумуздасанги хIехьарабин гьеб кинабго.
[24] Балагьги гIазабги гурищ нужее, бечедал,
гьанибго лъикIаб гIумру бугелъул нужер.
[25] Балагьги гIазабги гурищ нужее, гьанже гIорцIун ругелал,
нуж ракъизе ругелъул.
Балагьги гIазабги гурищ нужее, гьанже релъанхъилел ругелал,
магIу тIун гIодизе ругелъул нуж.
[26] Балагьги гIазабги гурищ нужее,
киназго нужее рецц-бакъ гьабулеб бугеб мехалъ!
Цересел гьересиаварагзабазе
гьазул умумузги гьабурабин гьедин рецц-бакъ.
[27] Дихъ гIенеккун ругел нужеда абулеб буго дица: нужерго туш-
баби рокьа, нуж рокьуларезе лъикIлъи гьабе. [28] Нужее нагIана

къолездаги баркат лъегиян абе, нуж къабихI гьаруралги дугIадулъ
рехсе, [29] Дур кIаркьен чIварасда цебе цояб кIаркьенги ккве, ду-
даса чухъа-гужгат бахъарасе гурде бахъизеги квалквал гьабуге.
[30] Гьараравщинасе гьарарабги кье, кьурабги нахъе тIалаб гьабуге.
[31] Цогидаз дуего гьабизе бокьулеб жо дуца гьезиеги гьабе. [32] Нужго
рокьулелал нужее рокьиялъул кири кинаб букIинеб? Мунагь-хIа-
къалъул агьлуялъеги рокьулелъул жалго рокьулелал. [33] Нужее
лъикIлъи гьабулесе бецIун гьабулеб лъикIлъиялъулги кири кинаб
букIинеб? Мунагь-хIакъалъул агьлуялъгицин гьабулелъул гьебго
жо. [34] Нахъе кьеялде хьул лъун чияхъе къарзалъе кьураб боцIул
кири кинаб букIинеб? Мунагь-хIакъалъул агьлуялъги кьолелъул
цоцахъе къарзалъе боцIи, тIаса бекичIого, камичIого тIадбуссине
букIиналда ракIги чIун. [35] Нужеейин абуни нужерго тушбаби ро-
кьа, садакъаби гьаре, нахъе щвеялъул пикру гьабичIого къарзалъе
боцIиги кье. Гьебмехалъ кири гIемерлъила нужее, ва ТIадегIанав
Аллагьасул васаллъун лъугьина нуж. Жидее гьабураб лъикIлъи
лъаларезеги квешазеги лъикIлъи гьабулевлъун вугелъул гьев.

[36] Нужер Эменго гIадин гурхIел-рахIму бугеллъун рукIа нужги.
[37] Нужеца чияда гIайиб чIваге, – Аллагьас нужедаги гIайиб чIва-
ларо; нужеца тамихIалде цIаге, – нужги тамихIалде цIаларо.
Нуж тIасалъугьа, – нужедаги тIасалъугьина. [38] Нужеца кье, –
нужееги кьела. Дагьабги цIикIкIун жанибе инелъун хьвагIеза-
бун, цинги бугIун ва бетIер гьабун цIезабураб хIалалаб сахIалъ
борцун бала нужер квенчIелтIе. Кинаб сахIалъ нужеца борца-
ниги, гьединабго сахIалъ борцине буго нужееги.

ГIисаца, мисалал рачун, бицуна

[39] Гьадинаб мисалги бачана ГIисаца гьезие:

– Цо бецав чиясухъа бажариладай цоги бецав чи квер ккун
вачине? КIиялго цадахъ гвандинире рортилародай гьел?

[40] Жиндирго мугIалимасдаса тIадегIанав вукIунаро мутагIил.
Амма, цIалун вахъараб мехалъ, бокьарав чи ващалъула мугIа-
лимасда.

[41] Дурго бадиб бугеб чIалу бихьичIого, дур вацасул* бадиб бу-
геб сум щай дуда бихьулеб? [42] Яги дуда кин кIолеб: «Ворея, вац,
дур бадиса сум бахъизе биччай!» – ян гьесда абизе, дурго бадиб
бугеб чIалуги бихьичIого? Ле, ххвелал гьарун ругьунав чи, цин

* 6:41 Мунго гIадинав чиясул абураб магIна буго гьелъул.

дуца дурго бадиса чIалу бахъе, цинги бичIчIила дуда вацасул
бадиса сум кин бахъилебали.
43 ЛъикIаб гъотIода тIад тураpаб пихъ букIунаро, тураpаб гъо-
тIода тIад лъикIаб пихъги букIунаро. 44 Пихъихъ балагьун лъала
гъветI батIа гьабизе. Зазида тIад инжир барщуларо, гIинтIидул
хъархъидаса цIибил бетIуларо. 45 ЛъикIав чияс жиндирго рекIелъ
бугеб лъикIаб хазинаялъул гъансиниса къватIибе лъикIлъи бо-
сула, квешав чиясин абуни квешаб хазинаялъул гъансиниса
къватIибе квешлъи босула. РакI цIун тIасан араб гурони гьесул
кIалалъ бицунарелъул.
46 «Я, БетIерчIахъад! Я, БетIерчIахъад!» абун щай нужеца диде
ахIулеб, дица абураб жо нужеца гьабулеб гьечIеб мехалъ? 47 Дида
аскIове вачIун, дир рагIабазухъ гIенеккарав ва гьел тIуразарурав
чи лъида релълъуневали мисал бачина дица нужее: 48 гьев ре-
лълъуна тIалде щвезегIан гъваридго кьучIги бухъун, мина барав
чиясда. Щун бачIараб гIурул лъим речIчIаниги, щущан инчIо
гьеб, щулаго бан букIиндал. 49 Амма дихъ гIенекканиги, дица
абухъе гьабуларев чи релълъуна, кьучIго бухъичIого, ракьалда
тIад мина барав чиясда. Щун бачIараб гIурул лъим речIчIараб-
го, доб мина биххана, щущан ун, чIудби хутIана.

7 бетIер

ГIисаца сахлъизавула нусилбетIерасул рагьтIател

1 ГIенеккун букIараб халкъалъе гьабулеб вагIзаги лъугIизабун,
гьениса вахъун ГIиса Капернаумалде вачIана. 2 Гьенив Рималъул
рагъухъабазул цо нусилбетIерасул гьесие цIакъ хирияв рагьтIа-
тел вукIана кутакаб унтиялъ хвалил боснов лъун. 3 ГIиса вуссун
вугин рагIидал, гьес жугьутIазул чIахIиял чагIи ритIана жиндир
рагьтIател сахлъизавизе вачIаян гьесда гьаризе. 4 ГIисахъе ра-
чIун кутакалда гьардезе лъугьана гьел, дуца кумек гьабизе мус-
тахIикъав чи вугин гьевиланги абуна. 5 Гьесие нилъер халкъ цIакъ
бокьулила, нижер гьаниб синагогагицин гьес бараб бугила. 6 ГIи-
са гьезда цадахъ ана. Досул бакIалде щолел рукIаго, нусилбетIе-
рас данде жиндирго гьудулзаби ритIун рачIана вачIинчIониги
кIваричIилан ГIисада лъазабизе, ТIадегIанав ГIиса къавулъе
лъугьинегIанасеб къадруялъул чи гурин живилан абизе. 7 Духъе
вачIине мустахIикъав чиги гурин жив, жиндир рагьтIател сах-
лъизе кIолеб къуваталъул цо рагIи абеян гьаризе ритIун ругоан

гьес гьел. [8]Живги вугила тIадехун ругезул амру тIубазабулев,
жиндир ихтиялда ругел рагъухъабазе рагIудалъун амру-буюрухъ гьабулев чи. Айилан цоясда абуни, гьев унила. ВачIайилан
цогидасда абуни, гьев вачIунила. Пуланаб иш тIубазабейилан
рагьтIателасда абуни, гьес тIубазабулила.

[9]Гьединал рагIабаз гIажаиблъизавуна ГIиса. Жиндаго хадуб
бачIунеб букIараб халкъалдехун вуссун, гьес абуна:

– Гьале дица нужеда абулеб буго: Исраилил халкъалда гьоркьобгицин лъилниги дандчIвачIо дида гьединаб божи-иман.

[10]НусилбетIерас ГIисахъе ритIарал гIадамал тIадруссун рачIиналде, рагьтIател сахлъун ватана.

Наин шагьаралдаса цо къоролалъул вас чIаголъизавула ГIисаца

[11]КватIичIого ГIиса ана Наин абулеб шагьаралде. Муридалги
рукIана цадахъ. Халкъалъул руккалабиги рачIана гьесда хадур.
[12]Шагьаралъул кавудахъе щолеб мехалъ, гьале къватIибе босун
бачIунеб батана цо хварав чиясул мали. Гьев вукIана эбелалъул
цохIо вугев вас, гьей эбелги къоролай йикIана. ГIезегIанго халкъ
букIана хвел букъизе унеб. [13]Гьей эбел йихьидал, ракI гурхIун,
ТIадегIанав ГIисаца:

– ГIодуге! – ян абуна гьелда.

[14]Цинги аскIове ун, хварасул молода квер хъвана. Мали босун
унел рукIарал гIадамал лъалхъана. ГIисаца гьебмехалъ абуна:

– Ле, гIолохъанчи! Дица дуда тIаде вахъаян абулеб буго.

[15]Хварав чи тIаде ворхана ва кIалъазе лъугьана. Гьедин чIаголъизавун, ГIисаца гьев гIолохъанчи гьесул эбелалъухъе кьуна.
[16]Кутакаб хIинкъиялъ къвал бан рукIана гьел киналго, Аллагьасе рецц гьабулаго, гьез абулеб букIана:

– КIудияв авараг рещтIун вуго нилъехъе, жиндирго халкъалъе кумекалъе лъугьун вуго Аллагь.

[17]ГIисал хIакъалъулъ хабар тIибитIана тIолабго Ягьудиялдаги
сверухъ ругел бакIаздаги.

ЯхIя аварагас ГIисахъе муридзаби ритIун рачIуна

[18]ЯхIяда жиндирго муридаз бицана гьеб киналъулго хIакъалъулъ. [19]КIиго муридги тIаде ахIун, ЯхIяца гьел ТIадегIанав
ГIисахъе ритIана: «Мунищ дов нижехъе вачIине кколев чи, яги
цогидав вачIинегIанищ ниж ралагьун чIезе кколел?» – абун
гьикъизе. [20]ГIисахъе рачIун, гьез абуна:

– ЯхIя аварагас ниж ритIана: «Мунищ дов нижехъе вачIине
кколев чи, яги цогидав вачIинегIанищ ниж ралагьун чIезе кко-
лел?» – абун гьикъизе.

21 (Гьеб заманаялде щвезегIан ГIисаца гIемерал гIадамал сах-
лъизарун рукIана унта-щокълъиялдаса, хъубал жундуздаса ва
гIемерал бецал чагIазда канлъиги бихьизабун букIана.)

22 ГIисаца гьезие жавабалъе абуна:

– Инеги ун, нужеца ЯхIяда бице нужеда рагIарабги бихьарабги:
бецазда канлъи бихьулеб бугин, бохдулъа ракъварал рилълъан-
хъулел ругин, барасалъ унтарал рацIцIалъулел ругин, гIинкъазда
рагIи рагIулеб бугин, хварал чIаголъулел ругин, мискинзабазда
Рохалил хабар бицунеб бугин. 23 Дир рахъалъ щакдаричIев чи
талихIав вугиланги абе.

ГIисаца ЯхIя аварагасул хIакъалъулъ бицуна

24 Гьел ЯхIял чапарзаби нахъе араб мехалъ, ГIисаца гIадамазда
бицана ЯхIял хIакъалъулъ:

– Щиб бихьизе нуж добмехалъ гIицIаб авлахъалде ун рукIа-
рал? Гьороца хьвагIезабулеб муцIи бихьизейищ? 25 Щив вихьизе
ун рукIарал? Беричаб ратIлилъ вугев чи вихьизейищ? ЧIухIараб
ретIел ретIарал ва бечедаб яшавалда ругел гIадамал парччахIза-
базул кIалгIабазухъ руго.

26 Щив вихьизеха ун рукIарал? Авараг вихьизейищ? Аварагас-
дасагицин кIудияв чи вихьизе ун рукIанилан абулеб буго дица
нужеда! 27 Гьесул хIакъалъулъин ТIухьдузда хъван бугеб: «Гьале,
мун вачIиналде дуе нух къачIазе дирго илчи вуго дица цеве ви-
тIулев».

28 Дица нужеда абулеб буго: эбелалъ чехь къинлъун гьаруразда гьор-
кьов ЯхIя аварагасдаса кIудияв чи гьечIо. Амма Аллагьасул Пар-
ччахIлъиялда ругезул бищун гьитIинавгицин гьесдаса кIудияв вуго.
(29 ЯхIял вагIза рагIарал киналго гIадамаз, хIатта магъало бакIарулел
чагIазги, лъадалъ ччун рахъизарун, Аллагьасул Нух ритIухъ гьабу-
на. 30 Амма фарисеязги диниял гIалимзабазги лъадалъ ччун рахъи-
зе инкар ккуна ва жидее бугеб Аллагьасул амру къабул гьабичIо.)

31 Сунда данде кквелел дица гьаб заманаялъул гIадамал, лъида
релълъун гьел ругел?

32 «Нижеца зурма пуна –
Нуж кьурдизе рахъинчIо!
МагIил бакънал рачана –

Нуж гІодизе лъугьинчІо!»
– ян къотІноре рахъун цоцазде ахІдолел лъималазда релълъуна
гьел. [33] ВитІун вачІана я чед кунарев, я чагъир гьекъоларев ЯхІя
авараг. Нужеца абуна гьев шайтІабаз ккурав чи вугилан. [34] ВачІа-
на кваназеги кваналев, гьекъезеги гьекъолев ГІадамил Лъимер.
Нужеца абулеб буго: «Гьале чехьквеш, гьекъолдухъан, магъало
бакІарулел чагІазулги мунагь-хІакъалъул агьлуялъулги гьудул», –
абун. [35] Амма Аллагьасул ГІакъиллъиялда рекъон хьвадулел гІа-
дамаз бихьизабула Аллагьасул ГІакъиллъиялъул ритІухълъи.

Симон абулев фарисеясул бакІалде уна ГІиса

[36] Цо фарисеяс гьоболлъухъ ахІун, гьенив кваналев вукІана ГІи-
са. [37] Гьале гьеб шагьаралдаса цо мунагьал гІемерай гІадан, ГІиса
гьев фарисеясул бакІалда вукІинги лъан, махІгьуинаб нахул цІун
щагІил сурахІигун, ячІана. [38] Гьесда нахъехунги чІун, гІодулаго ма-
гІица гьесул хІатІал риччизаруна гьелъ, жиндирго ботІрол расу-
ца рацІцІана гьел, убачал гьарулаго доб махІгьуинаб нахги бахана
гьесул хІатІазда. [39] Гьеб бихьидал, ГІиса кванде ахІарав фарисеясда
ракІалде ккана, гьав чи авараг вукІаравани, гьасда лъалаанин ки-
най гІаданалъ жинда квер хъвалеб бугебали. Мунагьазул цІурай
гІаданлъидалха гьей йигей. [40] Гьебмехалъ ГІисаца гьесда абуна:

– Симон! Цо дуда бицине жо буго дир.

– Бице, дир МугІалим, – ан абуна Симоница.

[41] ГІисаца бицана:

– Къарзалъ гІадамазухъе гІарац кьолев цо чиясул вукІун вуго
кІиго налъулав. Цояс гьесие кьезе букІун буго щунусго динар,
цогидас – кІикъоялда анцІго динар. [42] Налъи бецІизе гьезул рес
гьечІолъи бихьун, кІиясего хІалал гьабун тун буго гьес. Гьанже
дуца бице дида: кинасе гьев цІикІкІун вокьилев?

[43] Симоница жаваб гьабуна:

– Дида ракІалде ккола, цІикІкІун гІарац нахъе кьезе букІара-
се цІикІкІун вокьилин абун.

ГІисаца абуна:

– БитІун ракІалде ккун буго дуда.

[44] Цинги гъой чІужугІаданалдехун вуссун, гьес Симонида гьи-
къана:

– Дуда йихьулищ гьай гІадан? Дун дур рокъове лъугьараб ме-
халъ дир хІатІал чуризе лъим кьечІо дуца. Гьалъ жиндирго ма-
гІица чурана дир хІатІал, жиндирго ботІрол расуца ракъвазеги

гьаруна гьел. [45] Саламалъул убач гьабичIо дуца дида, гьалъин
абуни дун гьаниве вачIаралдаса нахъего убачазул цIезарулел
руго дир хIатIал. [46] Салам гьабун нах бахинчIо дуца дир бетIе-
ралда, гьалъин абуни дир хIатIазда бахунеб буго бищунго махI-
гьуинаб нах. [47] Гьединлъидал дица дуда абулеб буго: гьелъул му-
нагьал цIикIкIун чуридалин гьелъие дун цIикIкIун вокьулев
вугев. Мунагьал дагь чурулесе дагь гурони вокьуларо.
[48] Дой гIадамалда гьес абуна:
– Мун мунагьаздаса яцIцIалъана, – ян.
[49] Цадахъ кваналел рукIаразда ракIалде ккана:
– Гьавго щив, гIадамал мунагьаздасацин рацIцIад гьаризе
кIолев, чи?
[50] ГIисаца дой гIадамалда абуна:
– Дурго божи-иманалъ хвасар гьаюна мун. Гьанже а дурго.

8 бетIер

ГIисае хъулухъалъе чIун рукIарал руччаби

[1] Гьелдаса хадуб ГIиса Аллагьасул ПарччахIлъи тIаде гIунтIун
букIин лъазабулаго ва Рохалил хабар бицунаго шагьаразда ва ро-
сабалъ тирулев вукIана. АнцIила кIиявго чапарги вукIана гьесда
цадахъ. [2] ГIисада цадахъ рукIана гьес сахлъизарурал ва жундуз-
даса рацIцIад гьарурал руччаби: жиндир чорхолъа гьес анкьго
илбис бачахъарай Магдалина абураб тIокIцIар бугей Марямги,
[3] Гьеродил рукъалъул иш тIадкъарав Хуза абулев чиясул лъади
Иоаннаги, Сусаннаги ва цогидалги, жидер боцIи-рикъзиялдасан
кумек гьабун, гьезие хъулухъалъе чIун рукIарал руччаби.

Хуриб хьон хьалев чиясул мисал

[4] Цо нухалъ гIемераб халкъ бакIарун букIана гьесда аскIобе.
Мисал бачун гьадинаб хабар бицана ГIисаца гьезие:
[5] – Хуриб хьон хьазе вахъун вукIанила цо чи. Хьалаго-хьалаго
цо-цо мугьал нухде ортанила. ХIатIикь мерхьунел рукIарал гьел
мугьал роржун рачIун хIанчIаз рищанила. [6] Цо-цо мугьал ракьул
хъал гурони тIад гьечIеб тIалде кколел рукIанила. ТIаде ракка-
ралго ракъванила гьел, ракьулъ регьел букIинчIелъул. [7] Цогиги
мугьал заз-хъарахъалда гьоркьоре кканила, хIалигъун бижараб
заз-хъарахъалъ гьанкъун реханила. [8] Цогидал мугьал кканила лъи-
кIаб ракьалде. Нус-нус мугь тIад бугел тIорал рижанила гьездаса.

Гьедин гьеб хабарги лъугIизабун, ахIун абуна ГIисаца:

— ГIундул ругезда рагIизе биччанте гьеб! — ан.

[9] Гьеб мисалалъул магIна щибилан гьикъана муридаз. [10] ГIиса-
ца абуна:

— Нуж руго Аллагьасул ПарччахIлъиялъул балъголъи лъазе рес
щварал гIадамал, амма цогидазе — мисалаздалъун кьун буго, ра-
лагьун ругониги гьезда бихьунгутIизе, гIенеккун ругониги би-
чIчIунгутIизе. [11] Гьале доб мисалалъул магIна: хуриб хьалеб хьон
буго Аллагьасул рагIи. [12] Нухде рортарал хьодул мугьал — гьел
руго Аллагьасул рагIухъ гIенеккулел гIадамал, цинги бачIун ил-
бисалъ гьезул рекIелъа гьеб босун уна, гьел божунгутIизе ва
хвасарлъунгутIизе. [13] Ракьул хъал гурони тIад гьечIеб тIалде рор-
тарал мугьал — гьел руго Аллагьасул рагIи рохун къабул гьабуни-
ги, дагьабго заманаялъ гурони гьелда божуларелал, — жидер кьал-
бал щулиял гьечIелъул, хIалбихьулел къоял тIаде гIунтIидал,
жал ратIалъунги чIолел. [14] Заз-хъарахъалде гъорлъе рортарал му-
гьал — гьел руго Аллагьасул рагIухъ гIенеккулелал, — амма къо-
къун унеб бугеб гIумруялъул тIалаб-агъазалъ ва бечелъиялдаги
тIагIам-лазаталдаги хадур хачадиялъ гьел гъоркькъинарула, гьезда
тIорги цIубаларо. [15] ЛъикIаб ракьалде рортарал мугьал — гьел
руго Аллагьасул рагIи рагIидал, хIеренаб-хIалимаб рекIелъ гьеб
цIунулел ва гьеб сабру сабаблъун жидее бачIинги щолел гIадамал.

Чирахъалъул мисал

[16] РекIараб чирахъ тIад хьаг лъун лъицаниги бахчизабуларо,
хьонбакIалда гъоркь лъоларо. Жанире лъугьаразе канлъи букIу-
недухъ борхатаб бакIалда лъола гьеб. [17] Кинабго бахчарабщинаб-
ги тIатунелъул, балъгоябщинабги къватIибе загьирлъулелъул.
[18] Гьединлъидал нужеца хал гьабе кин нуж дихъ гIенеккун руге-
лали. Кодолъи бугесе тIадеги кьезе буго, кодолъи гьечIесухъа
бахъизе буго бугебилан гьесда кколебги.

ГIисахъе рачIуна гьесул эбелги вацалги

[19] ГIисахъе рачIана эбелги вацалги, амма халкъалъул гIемер-
лъиялъ гьесда аскIобе нух бахъизе кIвечIо гьезда. [20] Дур эбелги
вацалги мун вихьизе бокьун къватIир чIун ругилан абуна гьес-
да. [21] Гьес гьезда абуна:

— Дир эбелги дир вацалги руго Аллагьасул рагIи жидеда ра-
гIулел ва гьеб тIубазабулел гIадамал.

ГІисаца гьури къотІизабула

22 Цо къоялъ жиндирго муридазда цадахъ гьев росода рекІана.
– РачІа доб рахъалде рахине, – ян абуна гьес гьезда.
Расаги бачун ана гьел. 23 Гьедин унел гьал рукІаго, ГІиса кьи-
жун ккана. ХІоралда тІад кутакаб гьури багъарана. Раса лъадал
цІолеб букІана. Гъанкъиялда хІинкъи букІана. 24 АскІоре ун, гьез
ГІиса ворчІизавуна:
– Я, НасихІатчи! НасихІатчи! Нилъ гъанкъизехъин руго! – ян абун.
Макьидаса вигьун, гьес гьорода лъазабуна тІокІаб пугейилан,
лъадаеги амру гьабуна гьалаглъугейилан. Гьел мутІигІлъана. СихІ
къотІун лъугьана. 25 Гьебмехалъ ГІисаца абуна:
– Киб бугеб нужер божи-иман?
ХІинкъиялъ гІажаиблъун хутІарал гьез цоцазде ургъел бикьу-
леб букІана, гьороеги карачалабазеги амру гьабулев ва гьелги
жиндие мутІигІав гьавго кинав чийилан.

ГІисаца сахлъизавула жундуз ккурав чи

26 Гьале гьал щвана Галилеялда дандбитІун доб рахъалда бугеб
герасеназул улкаялде. 27 Гьев ракъдаде рещтІараб мехалъ, гьесда
данде вачІана цеве шагьаралда вукІарав цо чи. Гьев вукІана це-
вегоялдаса жундуз ккурав чи. Цебегоялдаса нахъе тІад ретІелги
ретІунароан гьес, мина-руссеналъувги чІоларoан гьев, хабалазул
нохъазда букІана гьесул чІейи. 28 ГІиса вихьаравго чІчІичІчІиду-
лаго-ахІдолаго гьесда цеве кІалагъоркье речІчІана, ва кІудияб
гьаракь гьабун, абуна гьес:
– ТІадегІанав Аллагьасул Вас ГІиса, щиб дуе дидасан къвари-
гІараб? Дие гІазаб кьогейилан гьарула дица дуда! 29 (ГІисаца хъу-
баб женалъе амру гьабун букІиндалха гьев чиясул чорхолъа къва-
тІибе лъугьаян. Чанго нухалъ хъубаб женалъ ккун вукІиндал,
кверазда рахсал ран, бохдузда маххал ран вухьунаан гьев. Амма,
гьес рухьен тІутІураб мехалъ, женалъ гьев гІадан-чи гьечІеб ба-
кІалде хъамулаан.) 30 ГІисаца гьикъана дуда цІар щибилан.
– «Бо» буго, – ян жаваб кьуна. ГІемерал жундул рукІиндалха
гьесул чорхолъ. 31 Жундуз ГІисада гьарана жал жужахІалъул кІкІа-
лахъе гъогеян. 32 Гьениб магІарда кваналеб букІана болъона-
зул кІудияб рехьед. Гьел болъоназда гъорлъе лъугьине риччайин
гьарана жундуз ГІисада. Гьес изну кьуна. 33 Гьев чиясул чор-
холъа къватІире рачІун хъубал жундул болъоназулъе лъугьана.

ГьебсагIат рехьед цо борхатаб бакIалдасан хIоринибе кIанцIана ва гьениб гъанкъана.

[34] Гьеб кинабго бихьун болъоназул гIухьби лъутун ана, шагьаралдаги росабалъги гьелъул хIакъалъулъ бицине. [35] Щиб лъугьарабали лъазе гIадамал рачIана гьенире. ГIисада аскIоре щведал, гьесул хIатIазда цеве гIодов чIун ватана гьезда дов жундуз ккун вукIарав чи: тIад ретIелги буго гьесда, камилаб гIакълу-лъаялдаги вуго. ГIадамазул рекIелъе хIинкъи лъугьана. [36] Гьенир рукIараз бицана жундуз ккурав чи ГIисаца кин сахлъизавуравали. [37] Герасеназул тIолабго улкаялъул гIадамал кутакалда хIинкъидал, гьез ГIисада гьарана жидеда аскIоса нахъе айилан. Гьебмехалъ, росодаги рекIун, тIадвуссун ана гьев.

[38] Дов жундуз ккун вукIарав чияс ГIисада гьарана живги цадахъ вачейилан. Амма ГIисаца гьев вачинчIо. [39] Гьес абуна:

– Дурго рокъове тIадвусса ва Аллагьас дуего гьабуралъул хIакъалъулъ бице.

Инеги ун гьев чияс кинабго шагьаралдаго бицана ГIисаца жиндиего гьабуралъул хIакъалъулъ.

ГIисаца унтарайги сахлъизаюла хварайги чIаголъизаюла

[40] ТIадвуссун Галилеялде вачIараб мехалъ, халкъалъул руккелалъ дандчIвай гьабуна ГIисада. Гьев вачIиналъухъ ралагьун чIун рукIиндалха гьел киналго. [41] Гьале синагогаялъул хIакимлъун вукIарав Яир абулев цо чи вачIана гьениве, ГIисал хIатIазда цеве кIалагъоркьеги речIчIун гьардана жиндир бакIалде вилълъаян. [42] Гьев чиясул анцIила кIигогIан сон барай цохIо йигей яс йикIана хвалде ккун унтун.

Гьелъухъе унаго халкъалъул руккелалъ ГIиса данде къазавулев вукIана. [43] АнцIила кIиго соналъ би къотIичIого ва черх бацIцIалъичIого йикIарай, лъиданиги сахлъизайизе кIвечIей цо чIужугIаданалъ, [44] аскIоеги ячIун, нахъасан ГIисал гIабаялдасан далун букIараб цо гIерталалда квер хъвана. ГьебсагIат къотIана гьелъул чорхолъа чвахулеб букIараб би.

[45] ГIисаца гьикъана:

– Дида квер лъица хъвараб? – ан.

Киназго инкар гьабидал, Пётрица абуна:

– Я, НасихIатчи, халкъалъ мун гьоркьов вазавун вугогури, данде къазавулев вугогури.

[46] Амма ГIисаца абуна:

– Цо лъицаялиго дида квер хъвана. Дидасан гьесде цо чи сахлъизавизе кIолеб къуват араблъи загьирлъана дие.

[47]Жиндир иш балъго хутIичIеблъи лъан, дой чIужугIадан содилаго ГIисада аскIое ячIана, гьесда цее кIалагъоркье речIчIун, бицана щай жинца гьесда квер хъварабали ва кин жий гьебсагIат сахлъараялиги. [48]Гьес гьелда абуна:

– Дурго божи-иманалъ хвасар гьаюна, яц, мун. Гьанже а дурго!

[49]Гьелдехун кIалъалев ГIиса вукIаго, синагогаялъул хIакимасул бакIалдаса цо чи вачIана ва инсуда абуна дур яс хванилан, гIадада МугIалимасул рахIат хвезабугейилан. [50]Гьеб рагIидал, ГIисаца ясалъул инсуда абуна:

– Мун хIинкъуге, божун вукIа. Дур яс сахлъила, – ян.

[51]Гьезул бакIалде щведал, Пётрги, Иоаннги, Якъубги ва ясалъул эбел-эменги гурони, цогидал гьес жанире риччачIо. [52]Киналго, гьей ясалъухъ керен бухулаго, гIодулел рукIана. Амма гьес абуна:

– Нуж гIодуге. Гьей хун гьечIо, кьижун ккун йиго, – ян.

[53]Гьел гьасда тIад релъанхъизе лъугьана, гьей хун йикIинги лъан. [54]Амма гьес, ясалъул кверги ккун, гьелде ахIана:

– ТIаде яхъа, ясай! – абун.

[55]Ясалъул чорхолъе рухI тIадбуссун бачIана, гьей гьебсагIат тIаде яхъана. Гьелъие квен кьеян абуна ГIисаца. [56]ГIажаиблъун хутIана гьелъул эбел-эмен. Амма гьеб лъугьа-бахъиналъул хIакъалъулъ лъиданиги бицунгеян лъазабуна ГIисаца гьезда.

9 бетIер

ГIисаца чапарзаби халкъалъухъе ритIула

[1]АнцIила кIиявго чапарги ахIун, унта-щокъалги жундуз ккуралги сахлъизаризе къуватги ихтияргиги кьуна гьезие ГIисаца. [2]Цинги гьел чапарзаби ритIана Аллагьасул ПарччахIлъиялъул хIакъалъулъ лъазабизе ва гIадамал сахлъизаризе. [3]Гьес гьезда абуна:

– Я гIанса, я таргьа-къвачIа, я квен-тIех, я гIарац-меседи, я хисизе ретIел – щибниги босуге нужеца цадахъ. [4]Цо лъилниги рокъоре лъугьани, гьеб ракьалдаса нахъе инегIан, гьенир чIа. [5]Ваамма нуж къабул гьаричIони, гьеб шагьаралдаса къватIире рахъунаго, нужерго хьитаздаса хIурги кIутIун те. Аллагьасда цебе гьез жаваб кьезе букIине хутIа абе гьеб.

[6]Рахъун гьел росабалъа росабалъе ана, Рохалил хабар бицунаго ва киса-кирго унтаралги сахлъизарулаго.

Гьерод щакдарулев вуго щивдай гьев ГІисайилан

[7] Гьерод ханасдаги рагІана ГІисал гьел киналго ишазул хІа-
къалъулъ, ва гьев малъкъосун хутІана. Цо-цо гІадамаз абулеб
букІиндалха хваралъуса вахъун ЯхІя вачІун вугилан. [8] Цогидаз
абулеб букІана Иляс авараг вачІун вугилан, цо-цояцайин абу-
ни, цебе заманаялъул аварагзабазул цояв чІаголъун вугилан ха-
бар биччан букІана. [9] Гьеродицани абулеб букІана:
— ЯхІял дица бетІер къотІана; жиндир хІакъалъулъ дида гьа-
динал харбал рагІулел ругев чи щивха кколев?
Гьев вихьизе гъира букІана Гьеродил.

ГІисаца щуазарго чи гІорцІизавула

[10] ТІадруссун рачІун чапарзабаз ГІисада бицана жидецаго гьа-
бура-таралъул хІакъалъулъ. Цинги, цохІо гьелги рачун, гьев ана
Байтсаида абулеб шагьаралде. [11] Амма, гІадамазда лъан, гьелги
гьесда хадур ана. Гьес гьел тІаде къабул гьаруна. Гьезие Аллагьа-
сул ПарччахІлъиялъул хІакъалъулъ бицана ва гьесул кумекалде
хІажалъарал сахлъизеги гьаруна.
[12] Гьале маркІачІумех щолеб букІана. АскІове вачІун анцІила
кІиявго чапарас гьесда абуна:
— Сордо базеги жидеего кваниe гІамал гьабизеги гІагардаса
гІебеде ругел росабалъе ва кулабазде айилан абе гьал гІадамаз-
да, гІадан-чиго гьечІеб бакІ бугин гьаб.
[13] ГІисаца гьезда абуна:
— Нужеца кваназаре гьел.
Гьез абула:
— Щуго чедги кІиго ччугІаги гурони гьечІо нижехъ, гьел ки-
назего гІураб кваназе жо босизе ани гурони.
[14] (Гьенив вукІана щуазаргогІанасев бихьинчи.) Жиндирго ча-
парзабазда гьес абуна:
— Нужеца гьел, гІага-шагарго кІикъоялда анцІ-анцІ чи кко-
ледухъ, кьера-кьерал гьарун чІезаре, — ян.
[15] Гьес абухъе гІодор чІезаруна гьез гьел киналго. [16] ГІисаца
щуябго чедги кІиябго ччугІаги кодобе босана, зобалаздехун ву-
ссун кванде дугІа гьабуна ва бек-бекун муридазухъе кьуна хал-
къалъе бикьейилан. [17] Киналго гІорцІизегІан кванана, анцІила
кІиго гьегь цІураб нахъегицин хутІана.

Пётрица иман лъуна ГІиса МасихІ вукІиналде

18 Цо нухалъ ГІиса живго цохІо вукІана Аллагьасда гьарделев.
Муридалги рукІана гьесда цадахъ. Гьес гьезда гьикъана:
– Щивлъун дун гІадамаз рикІкІунев? – абун.
19 Гьез жаваб кьуна:
– Цояз мун ЯхІя авараг вугилан абулеб буго, цогидаз абулеб
буго Иляс авараг вугилан, цо-цояз абулеб буго цебе заманая-
лъул аварагзабазул цояв вугин хваралъуса вахъун вачІунилан.
20 Гьес гьезда гьикъана:
– Нужеца щивлъунха дун рикІкІунев? – абун.
– Мун Аллагьасул МасихІ вуго, – ян жаваб кьуна Пётрица.
21 Гьес гьезда кьварун лъазабуна лъиданиги гьелъул хІакъа-
лъулъ бицунгейилан.

ГІисае букІине бугеб гІазаб-гІакъуба

22 ГІисаца бицана ГІадамил Лъимаца гІемераб гІазаб-гІакъуба
хІехьезе ккезе бугин, чІухІби-хІакимзабазги, чІахІиял кашишза-
базги, диниял гІалимзабазги гьесдаса инкар гьабизе бугин, чІвазе
вугин ва лъабабилеб къоялъ Аллагьас чІаголъизавизеги вугин.
23 Цинги гьес киназдаго абуна:
– Дида цадахъ вилълъине бокьарав чи ватани, гьес жиндирго
напсалдаса инкар гьабе, жиндаго тІаде ккараб хъанчил гІазабги
щибаб къоялъ бачче ва дида хадув вачІа. 24 Щаян абуни, жин-
дирго гІумру цІунизе бокьулев чи гьелдаса махІрумлъила, дие
гІоло гІумруялдаса махІрумлъизе разилъарас гьеб хвасар гьаби-
ла. 25 Живго рецІалие кьун яги тІагІун хадуб, тІолабго дуниялалъул
кверщел хъатикье щвеялъул щиб пайда бугеб инсанасе? 26 Дунги
дир рагІабиги сан гьаричІев чи ГІадамил Лъимацаги сан гьавизе
гьечІо, жиндиргоги, Инсулги, мукъадасал малаикзабазулги нуралъ
гвангъун гьев вачІунеб мехалъ. 27 ХІакълъун абулеб буго дица ну-
жеда: Аллагьасул ПарччахІлъи бихьичІого жидеца хвалил лълъар
гьекъезе гьечІел гІадамалги ругелха гьанир эхетаразда гьоркьор.

ГІиса хиса-басун лъугьуна

28 Гьес гьедин абуралдаса микьгогІанасеб къо индал, Пётрги,
Иоаннги, Якъубги цадахъ рачун, Аллагьасе гьари-дугІаялъе ма-
гІарде вахана ГІиса. 29 Гьари-дугІаялда ГІиса вукІаго, гьесул
гьурмал куц хисана, ретІелги хъахІлъана, кенчІезе лъугьана.

30 Гьале кIиго чи ГIисада гаргадула. Гьел рукIана Мусаги Иляс-
ги. 31 ТIад нур чIун букIана ГIисадаги гьездаги. Гьез бицунеб
букIана Иерусалималда цIезабизе бугин ГIисал къадаралъул
лълъар. 32 Ригьунаредухъ кьижун рукIана Пётрги цадахъ ругелги.
Ригьараб мехалъ гьезда бихьана ГIисада тIад чIараб нур, кIиго
чиги вугоан аскIов эхетун. 33 Гьев кIиявго чи ГIисада аскIоса
нахъе унеб мехалъ, Пётрица гьесда абуна:

– Я, НасихIатчи! ЛъикI буго гьаниб нилъее. РачIа лъабго
хъощ базин: цо дуе, цо Мусае, цо Илясие.

(Гьедин абуна Пётрица щиб абилебали лъаларого хутIидал.)
34 Гьев кIалъан вахъиналдего, цо хъахIаб накIкIул парча бачIун
рахчизаруна гьел, ва, гьеб накIкIукье ккедал, хIинкъана мури-
дал. 35 Цинги накIкIуда гьоркьосан бахъана цо гьаракь:

– Гьав ккола дица витIизе тIаса вищарав дир Вас. Гьасухъ
гIенекке нуж!

36 Гьеб гьаракь къотIараб мехалъ, ГIиса нахъеги живго хутIун
вугоан. Муридаз гьеб балъго гьабуна ва жидедаго бихьаралъул
хIакъалъулъ доб мехалъ лъиданиги бицинчIо.

ГIисаца сахлъизавула жундуз ккурав цо вас

37 Нахъисеб къоялъ, магIардаса гъоркье рещтIиндал, ГIисада
данде гIемераб халкъ бачIана. 38 Гьале халкъалъул руккелалда
гьоркьосан цо чияс ахIана:

– Я, МугIалим! Дир цохIо вугев васасухъ валагьеян гьарула
дица дуда. 39 Женалъ ккола гьев ва тохлъукьего чIчIичIчIидизе
лъугьуна, цинги, кIалдиб полопги бан, тIеркIезавула. ГIемераб
гIазаб-гIакъуба кьун хадув гурони виччан толаро. 40 Дур мури-
дазда гьарана дица гьеб жен бачахъеян, амма гьезухъа бажа-
ричIо.

41 ГIисаца абуна:

– ГIай, нуж иман гьечIеб ва пасатаб уммат! КидалъагIан дун
нужеда цадахъ вукIинев ва кидалъагIан нуж хIехьезе кколел?
Ваче гьаниве дурго вас.

42 Вачун вачIунаго, жен васасде тIаделъана, тIамун гIодовгун,
тIеркIезавуна. Амма ГIисаца гьеб хъубаб жен чIезабуна ва сах-
лъизавун васги инсухъе кьуна. 43 Киналго хIикмалъун хутIана,
Аллагьасул хIалкIолъи бихьуларищан.

ГІисаца нахъеги бицуна жиндиего ккезе бугелъул

Кинабго халкъ ГІисал мугІжизаталъ гІажаиблъизабун бугеб мехалъ, жиндирго муридазда гьес абуна:

[44]– Гьал дир рагІаби гІинзунир лъе нужеца: ГІадамил Лъимер кьезе вуго гІадамазда кодове.

[45]Амма гьезда бичІчІичІо гьел рагІабазул магІна. БичІчІичІо-го букІинелъун, гьездаса бахчун букІана гьеб. Гьелъул хІакъалъулъ гьикъизеги хІинкъана гьел.

«Бищун кІудияв щив?»

[46]Гьезул дагІба ккана жидеда гъорлъ щивдай бищунго кІудиявлъун вугевилан. [47]Гьезул рекІелъ бугеб пикруги бичІчІун, кодобе босун, жиндаго аскІоб лъуна ГІисаца цо лъимер. [48]Гьес гьезда абуна:

– Цо гьадинаб лъимер лъицаниги, дие гІоло, къабул гьабуни, гьеб бащалъизе буго дун къабул гьавиялда. Дун лъицаниги къабул гьавуни, гьеб бащалъизе буго дун нужехъе витІарав Аллагьги къабул гьавиялда. Гьединлъидал нужеда гъорлъги бищунго гьитІинав ккола бищунго кІудиявлъун.

«Нужеда дандечІоларев чи ккола
нужер рахъалда вугев чи»

[49]Гьебмехалъ Иоанница абуна:

– Я, НасихІатчи! Нижеда ватана цо чи дур цІаралдалъун жундул рачахъулев. Нилъеда нахъвилълъунев гьечІелъул, нижеца гьукъана досие гьеб иш гьабизе.

[50]ГІисаца гьесда абуна:

– Гьукъуге гьесие гьеб. Нужеда дандечІоларев чи ккола нужер рахъалда вугев чи.

Самариялъул цо росдаца ГІисае гьоболлъи гьабичІо

[51]Зобалазде живго вачунеб заман гІагарлъидал, Иерусалималде ине таваккал тІамуна ГІисаца.

[52]Жиндасаго цере муридал ритІана гьес сапаралде. Самариялъул цо росулъ чІана гьел, ГІиса вачІиналде хІадурлъи гьабун.
[53]Амма гьениб ГІисае гьоболлъи гьабичІо, гьев Иерусалималде унев вукІин лъан. [54]Гьебмехалъ гьесул муридал Якъубица ва
Иоанница абуна:

– Я, БетIерчIахъад! Дуе бокьилаанищ зодисан цIадул балагь рещтIун гьал хвезареян нилъеца абизе.
[55] Гьелъие изну гьечIилан абуна ГIисаца, гьездехунги вуссун. [56] Цинги гьел цоги росулъе ана.

«Аллагьасул ПарччахIлъиялъе щив ярагьунарев?»

[57] Нухда унаго цо чияс ГIисада абуна:
– Мун киве аниги, дуда цадахъ вилълъина дунги.
[58] ГIисаца гьесда абуна:
– Царал жиндирго рукIун буго, хIанчIил бусен буго, амма ГIадамил Лъимадул бетIер бегьизе бакI гьечIо, – ян.
[59] Цоги чиясдани ГIисаца абуна:
– Дида цадахъ вилълъа, – ян.
Амма дос абуна:
– Дир хварав эмен вукъизе ине изну кье дие.
[60] ГIисаца гьесда абуна:
– Хвараца рукъизе те хварал чагIи. Мунин абуни Аллагьасул ПарччахIлъи тIаде гIунтIун букIин лъазабизе а.
[61] Цогиги чиясги гьесда абуна:
– Дун дуда цадахъ вилълъина, БетIерчIахъад! Амма агьлу-хъизаналъулгун къолъикI гьабизе ине изну кье.
[62] ГIисаца гьесда абуна:
– Хур бекьизе пурцил гIоркьги ккун, нахъ-нахъ валагьулев чи Аллагьасул ПарччахIлъиялъе ярагьунаро.

10 бетIер

Лъабкъоялда анцIго мурид халкъалъухъе витIула

[1] Гьелдаса хадуб ТIадегIанав ГIисаца тIаса вищана жеги лъабкъоялда анцIго чи ва жиндасаго цере кIи-кIиккун ритIана живго щвезе ракIалда букIарабщинаб шагьаралдеги росулъеги. [2] Гьес гьезда абуна:
– Хуриб хIалухъен гIемер бижун буго, хIалтIухъаби дагь руго. Гьеб лъилъизе кверщел кодоб бугев БетIергьанасда гьаре лъилъарухъаби ритIеян. [3] Гьанже а! Гьале дица нуж ритIулел руго бацIазда гьорлъе кьагIи гIадин. [4] Я гIарац лъун таргьа босуге, я къайи лъун къвачIа босуге, я хисун ретIине хьитал росуге, нухда данде ккарасе саламги кьоге*. [5] Лъил бакIалде нуж щваниги, гьезие

* [10:4] Заман гIадада хвезабугейилан абураб магIна ккола гьелъул.

рекъел гьарун, «Ассаламу гӀалайкум (Рекъел нужее)» абун лъугьа
гьесул къавулъе. [6] Саламалъе (ай ракълие) мустахӀикъав чи вуго-
ни – нужер салам гьесде щвела, гьечӀони – гьеб нужедего тӀад-
буссина. [7] Гьеб къавулъ чӀа нуж, гьезда цадахъ квана-гьекъон, –
хӀалтӀухъанасе мухь хӀалалаб букӀунелъул. Цо къавулъа цоги къа-
вулъе гочаруге. [8-9] Цо шагьаралде щун, нуж гьенир къабул гьаруни,
нужее кьурабги кванай, гьенир ругел унтаралги сахлъизаре, Алла-
гьасул ПарччахӀлъи нужеде тӀаде гӀунтӀун бугиланги бице гьезда.
[10] Ваамма цо шагьаралде щун, нуж гьенир къабул гьаричӀони,
къотӀнореги рахъун, гьадин абе: [11] «Нужер шагьаралда нижер хӀа-
тӀазда тӀад чӀараб хӀургицин нижеца къватӀазде нужеего кӀутӀулеб
буго. Амма лъан букӀаха Аллагьасул ПарччахӀлъи тӀаде гӀунтӀун
бугеблъи». [12] Дица нужеда абулеб буго: къиямасеб къоялъ Содома-
лъул халкъ гӀемерго лъикӀ букӀина гьеб шагьаралъул халкъалдаса.

Балагьги гӀазабги Аллагьасде руссинчӀел шагьаразде

[13] Балагьги гӀазабги дуе, Хоразин шагьар! Балагьги гӀазабги дуе,
Байтсаида шагьар! Амма Тиралъулгун Сидоналъул гӀадамазда
рихьун рукӀаралани нужеда рихьарал гӀадинал мугӀжизатал, тӀу-
тӀу-хъухъураб парталги ретӀун, ботӀроде рахъуги бан, ракьалда
гӀодорги чӀун*, церего руссинаан гьел Аллагьасде. [14] Гьединлъи-
далин Тиралъулги Сидоналъулги халкъалъе къиямасеб къоялъ
нужееялдаса бигьа букӀине бугеб! [15] Дудаги, Капернаум, зоба-
лазде бахине гьабилинищ ракӀалде кколеб бугеб? ЖужахӀалъул
кӀкӀалахъе рехила мун!

[16] Нужехъ гӀенеккулел дихъги гӀенеккула, нужеде инкар кко-
лез дидеги инкар ккола, диде инкар кколез дун жинца витӀарав
Аллагьасдеги инкар ккола.

Лъабкъоялда анцӀавго мурид тӀадвуссун вачӀуна

[17] Лъабкъоялда анцӀавго мурид рохуца холаго тӀадруссун рачӀана.
– Я, БетӀерчӀахъад! – ан абуна гьез. – Жундулгицин мутӀигӀ-
лъула нижее, дур цӀар рехсон гьезие амру гьабураб мехалъ.
[18] ГӀисаца гьезда абуна:
– Дида бихьана илбис пири гӀадин зодисан бортун унеб!
[19] Гьале дица нужее къудрат кьуна щибго зарал гьечӀого бор-
хьалги ичӀкӀалалги хӀатӀаз мерхьине ва тушманалъул тӀолабго

---

* [10:13] Гьедин загьир гьабула жугьутӀаз ракӀ бухӀун бугеблъи.

къуват-гучалда тIад кверщелги кьуна. [20] Амма нуж рохуге хъубал жундул нужее мутIигIлъулел ругилан, нуж роха зобалазда жидер цIарал хъваразда гьоркьор рукIиналдаса.

«Дуе рецц буго, дир Эмен!»

[21] Илагьияб РухIалъ цIурав ва вохизавурав ГIисаца гьебмехалъ абуна:

– Дуе рецц буго, дир Эмен, зоб-ракьалъул БетIергьан, цIодораздаса ва гIакъилаздаса балъго гьабун, лъимер гIадиназе гьаб кинабго дуца загьир гьабуралъухъ. Уха, дир Эмен, гьелъулълъидалха бугеб дур цIобалъул гIатIилъи!

[22] Кинабго дие дир Инсуца кьураб буго. Инсуда гурони, лъиданиги лъаларо Вас щивали. Васасда ва Эмен жидее загьир гьавизе Васасе бокьарал гIадамазда гурони, лъиданиги лъаларо Эмен щивали.

[23] Муридаздехун вуссун, цохIо гьезда абуна ГIисаца:

– Гьардарал гурищха гьаб кинабго бихьулел нужер берал.
[24] Дица нужеда абулеб буго: гIемерал аварагзабазеги парччахIзабазеги бокьун букIана нужеда бихьулеб бугеб бихьизе, амма гьезда бихьичIо. Нужеда рагIулеб бугеб рагIизеги бокьун букIана, амма гьезда рагIичIо.

ГурхIел бугев самариясул хIакъалъулъ

[25] Гьале цо динияв гIалимчияс, гьесул хIалбихьизе, суал кьуна:

– Я, МугIалим! Абадияб рукъалъул бутIа щвезе щиб дица гьабизе кколеб?

[26] ГIисаца гьесда абуна:

– Къануналда кин бугеб? Щиб цIалараб дуца гьелъул хIакъалъулъ?

[27] Дос жаваб кьуна:

– «Дурго БетIергьан Аллагь дуе вокьа дур тIолабго ракIалдалъун, дур тIолабго рухIалдалъун, дур тIолабго къуват-жаналдалъун, дур тIолабго гIакълу-пикруялдалъун» ва «Мунго гIадин вокьа дуе дуда аскIов вугевги».

[28] ГIисаца гьесда абуна:

– Дуца битIун жаваб кьуна. Гьеле гьедин гьабуни, абадияб гIумру букIина дур.

[29] Живго ритIухъ гьавизелъун, дов чияс гьикъана:

– Щивха кколев «дида аскIов вугев»?

[30] Гьанже ГІисаца гьесие, мисал бачун, хабар бицана:
– Цо чи унев вукІана Иерусалималдаса Иерихоналде. ТІаде
кІанцІун хъачагъаз гьесухъа къайи бахъана, кьабун-вухун, хвал-
де ккезавун гьевги тун, нахъе ана. [31] Гьале цо кашиш ккана дос-
да тІаде, амма гьев нухлул добцояб рахъалдехун лъугьана. [32] Гье-
динго цо левитги* ккана досда тІаде, гьевги лъугьана нухлул
добцояб рахъалде. [33] Сапаралда вукІарав цо самariявги ккана
досда тІаде. Дов вихьаравго, гурхІизе бачІун, [34] аскІове ун, чогъ-
роца чурун ва нах бахун, досул ругънал къачІана гьес, жиндирго
гІорцІмидаги рекІинавун, петералде вачун, досие хъулухъги гьа-
буна. [35] Нахъисеб къоялъ, петералъул бетІергьанасе кІиго динар-
ги кьун, самарияс абуна: «Дуца тІалаб гьабе досул. Гьалдаса
цІикІкІун дуца хвезабизе ккани, тІадвуссун вачІунаго гьебги бе-
цІила дица дуе». [36] Хъачагъаз зулму гьабурасда «аскІов вугев-
лъун» щив рикІкІинев гьел лъабаздаго гьоркьоса?
[37] – Досда гурхІун кумек гьабуравха, – ян жаваб кьуна динияв
гІалимчияс.
ГІисаца гьесда абуна:
– Инеги ун, дуцаги гьедин гьабе, – ян.

Марталги Марямилги хІакъалъулъ

[38] Гьедин ГІисаги муридалги сапаралда рукІаго, гьев цо ро-
сулъе щвана. Марта абулей цо гІаданалъ ГІиса гьоболлъухъ ва-
чана. [39] Гьелъул йикІана Марям абун яцги. ТІадегІанав ГІисал
хІатІаахада гІодойги чІун, гьесул харбихъ гІенеккун йикІана
гьей. [40] Мартайилан абуни, гьебмехалъ гьезие кІудияб гьобол-
лъи гьабизе квалквадилей йикІана. ГІисада аскІое ячІун, гьелъ
абуна:
– Я, БетІерчІахъад! Дуе агъазго гьечІо яцалъ дун гьаний квал-
квадизе тун йикІиналъул. Дие кумек гьабизе яхъаян абе гьелда.
[41] ТІадегІанав ГІисаца, гьелъие жаваб кьун, абуна:
– Марта! Марта! Мун гІемераб жоялда квер чІвазе лъугьун
йиго, [42] амма цо жо ккезе ккола чияс. Гьале Марямица лъи-
кІаб бутІа тІаса бищана, лъиданиги кІвеларо гьелъухъа гьеб
бахъизе.

* 10:32 *Левит* – Иерусалималда букІараб Мукъадасаб Рукъалъул гьитІинав хъулухъчи.

11 бетIер

ГIисаца муридазда дугIа гьабизе малъула

[1] Цо пуланаб бакIалда Аллагьасе гьари-дугIаялда вукIана ГIи-
са. Гьесул гьари-дугIа лъугIарабго, цо муридас ГIисада абуна:
– Я, БетIерчIахъад! ЯхIяца жиндирго муридазда малъараб
гIадин, нижедаги малъе Аллагьасе гьари-дугIа гьабизе.
[2] Гьес гьезда абуна:
– Нужеца дугIа гьабулаго гьадин абе:
Я, Эмен, дур цIар гIадамаз мукъадасаблъун рикIкIаги, дур
ПарччахIлъи тIаде щваги, [3] щибаб къоялъ нижер бетIербахъия-
лъе хинкI-чед кье нижее, [4] нижер мунагьазда тIасаги лъугьа, гIа-
дамаз нижее гьабуралда нижги тIасалъугьунел ругин. Нижер
хIалбихьизеги биччаге.
[5] Цинги гьес бицана:
– Масала, нужер цоясул вуго гьудул, сордо бащалъараб ме-
халъ гьесул нуцIихъе ун дуца абулеб буго: «Я, дир гьудул, къаси
дие цо лъабго чед кьеларищ дуца? [6] Сапаралда вугев цо гьудул
гьоболлъухъ вачIун вуго дихъе, гьесда цебе лъезе квен гьечIого
вуго дун», – абун. [7] Унго, дос жанисан гьадинаб жаваб кьеладай
дуе: «Дир рахIат хвезабуге. НуцIаги рахан буго, лъималги руго
дида аскIор бусада кьижун. ТIаде вахъун дуе чед кьезе кIоларо
дида». [8] Амма дица абила гьадин: гьудуллъиялъул къимат гьабун
кьечIониги, дур тIасавичIунгутIиялдаса ворчIичIого, гьайгьай,
тIаде вахъун дос дуе кьела къваригIарабгIанаб чед.
[9] Гьединлъидал дица нужеда абулеб буго: гьаре нужеца – ну-
жее кьечIого толаро; балагье нужеца – батичIого хутIуларо;
нужеца нуцIа бухе – гьеб рагьичIого толаро. [10] Гьарарасе кьола,
балагьарасда батула, бухарасе нуцIаги рагьула. [11] Нужеда гъорлъ
вугищ цониги эмен, васас ччугIа гьарараб мехалъ, гьесухъе борохь
кьолев? [12] Яги, хоно гьарани, гьесухъе ичIкIал кьолев? [13] Нужго
квешал ругониги, лъималазе нужеца лъикIабщинаб кьолеб ме-
халъ, жинда гьарарасе кигIан цIикIкIун рещтIинабилеб зобалазда
вугев Инсуца Илагьияб РухI.

ГIисайищ яги жундузул ханищ?

[14] Цо нухалъ цо чиясул чорхолъа ГIисаца бачахъана гIадан
мацI лъаларевлъун лъугьинавулеб жен. Чорхолъа жен индал, мацI

лъаларев чи гаргадизе лъугьана, гьелда гIажаиблъи гьабун халкъ-
ги хутIана. 15 Цо-цо гIадамаз абулеб букIана гьес инсанасул чор-
холъа жундул рачахъулел ругин жундузул хан Беэлзебулил ку-
мекалдалъун. 16 Цогидаз, гьесул хIалбихьизелъун, тIалаб гьабуна
зодисан гIаламат бихьизабеян. 17 Гьезул пикрабиги лъан, ГIиса-
ца гьезда абуна:

— Бокьараб ханлъиялда жаниб кьал ккани — гьеб ханлъи би-
ххула, хъизаналда жаниб кьал ккани — гьеб хъизанги биххула.
18 Гьединго илбисги жибго жиндаго дандечIун кьалда бугони,
гьелъул ханлъи биххичIого хутIилищ? Нужецани абулеб буго
Беэлзебулил кумекалдалъун рачахъулин дица гьел. 19 Дица гьел
Беэлзебулил кумекалдалъун рачахъулел ратани, нужер умма-
талъул гIадамаз лъил кумекалдалъунха гьел рачахъулел? Гьеле
гьел гIадамаз нуж мекъи рукIин чIезабила гури. 20 Амма дица
жундул Аллагьасул кумекалдалъун рачахъулел ругелъул, Аллагьа-
сул ПарччахIлъи нужеде гIагарлъун букIин бичIчIула гьелдасан.

21 Кодоб ярагъгун цо къуватав-кутакав чияс жиндирго рукъ
цIунулеб бугони, гьесул боцIи-рикъзиялъе хIинкъи букIунаро.
22 Амма гьесдасаги къуватав тIаде кIанцIани, гьев къезавила,
гьесул ракIчIей букIараб ярагъги кодоса босила, гьесухъа бахъун
давлаги жидеразего бикьила.

23 Дунгун цадахъ гьечIев чи — гьев вуго дида дандечIарав чи.
Диргун жубай гьечIев чияс журай биххизабила.

Жен жиндирго рокъобе тIадбуссуна

24 Инсанасул чорхолъа бачахъараб хъубаб жен ракъдалал авла-
хъазда терелеб-женжедулеб букIуна, жиндиего рахIат-хIалхьи
балагьулаго. Амма рахIат-хIалхьи батуларо женалда. Гьелъ абу-
ла: «РачIа, дун цебе дунго букIараб рокъобе тIадбуссина», —
ян. 25 ТIадбуссун щведал, гьелда рукъ батула лъухьун, къачIан.
26 Гьанже женалъ жиндасаги гIасияб анкьго женги бачуна гьеб
рокъобе. Рахъун гьенир чIола гьел. Гьебмехалъ дов чи цебе бу-
кIаралдасаги квешаб хIалалде ккола.

ГIисаги цо пуланай чIужугIаданги

27 ГIисаца гьедин абидал, цо чIужугIаданалъ ахIана халкъа-
лъул руккалида гьоркьосан:

— Гьардарай гурищха мун гьавурай,
дуе керен кьурай дур эбел!

28 Гьес абуна:
– Дагьалги цIикIкIун гьардарал гурищ Аллагьасул рагIи рагIулел
ва гьелда рекъон хьвадулел гIадамал!

Юнус аварагасул гIаламаталъул хIакъалъулъ

29 ГIемераб халкъ жиндаго аскIобе бачIараб мехалъ, ГIисаца абуна:
– ЦIакъго квешлъун буго гьаб уммат! Гьазие бокьун буго гIа-
ламат бихьизабизе. Юнус аварагасул гIаламат гурони, цогидаб
гIаламат гьезие букIине гьечIо. 30 Ниневиялъул халкъалъе гIала-
матлъун Юнус авараг лъугьарав гIадин, ГIадамил Лъимерги гIа-
ламатлъун лъугьина гьаб умматалъе. 31 Гьаб умматалда цадахъ
яхъина къиямасеб къоялъ Къилбаялъул парччахIги. Гьелъ гIа-
йиб чIвала гьазда, гьей дуниялалъул рагIалдаса яхъарай ячIин-
дал Сулайман аварагасул гIакъилаб рагIухъ гIенеккизе. Гьале
гьанив вугевав гIемерго тIадегIанав вуго Сулайман аварагасда-
са. 32 Ниневиялъул халкъги бахъина къиямасеб къоялъ гьаб ум-
маталда цадахъ ва гьезги гIайиб чIвала гьазда, Юнус аварагасухъ
гIенеккун гьел Аллагьасде руссиндал. Гьале гьанив вугевав гIе-
мерго тIадегIанав вуго Юнус аварагасдаса.

Чирахъалъул мисал

33 Лъицаниги лъеларо рекIараб чирахъ бихьулареб бакIалда яги
сахIида гъоркь. Жанире лъугьаразе канлъи букIунедухъ борха-
таб бакIалда лъола гьеб. 34 Дур бер – гьеб буго дур черхалъул чи-
рахъ. Берал канал ругони, дур тIолабго черхги канлъула. Берал
канлъукъал ругони, дур черхги бецIлъула. 35 Ворегиха, дулъ бу-
геб канлъи бецIлъиялде сверизе гурин. 36 Гьедин, мун канлъул
цIун вугони, щибниги бецIлъиги дулъ гьечIони, мун тIуванго
гвангъила, чирахъул канлъиялъ мун кенчIезавун вугев гIадин.

ГIисаца фарисеяздаги диниял гIалимзабаздаги
гIайиб чIвалеб буго

37 ГIисал вагIза лъугIидал, цо фарисеяс гьев къаде кваназе ахIа-
на. ВачIун сурпаялда нахъа гIодов чIана ГIиса. 38 Кваназе лъу-
гьиналде гьес кверал чуричIелъул, фарисеяв хIикмалъун хутIана.
39 ТIадегIанав ГIисаца гьесда абуна:
– Нужеца, фарисеяз, суркIа-щуруналъул тIасахун рахъ бацIцIад
гьабун чураниги, нужер жанисахун рахъ хъантIиялъулги квеш-
лъиялъулги цIун буго. 40 ГIабдалзаби! ТIасан бихьулеб бижарас

гурищ жанибехун бугебги бижараб? 41 Амма жаниб бугебаб сада-
къаде кьуни, гьебмехалъ хIакъикъаталда тIасаги рацIцIалъила
нуж. 42 Балагьги гIазабги нужее, фарисеял. Нужеца садакъаде кьо-
ла хIатта сагIаналъул, гъараналъул ва цогидабги гIурччинлъия-
лъул анцIил бутIа*, ритIухълъиялъулги Аллагьасде рокьиялъулги
нужеца тIалабго гьабуларо. Гьебги гьабизе ккола, гьабцоябги
гьабичIого тезе бегьуларо. 43 Балагьги гIазабги нужее, фарисеял!
Нужее бокьула синагогабазда жанир киназдасаго церегIан гIо-
дор чIезе ва базаркъотIноб халкъалъ салам кьезе. 44 Балагьги гIа-
забги нужее! Нуж релълъуна тIасан хьвадулесда хIатIикь букIин
лъалареб, зани чIвачIеб хобалда.

45 Гьебмехалъ цо диният гIалимчияс абуна гьеда:

– Я, МугIалим! Гьединал рагIабиги абун, дуца нижги инжит
гьарулел ругогури.

46 ГIисаца абуна:

– Нужееги, диниял гIалимзаби, балагьги гIазабги! Щайгурелъул
нужеца гIадамазул мугъзада лъолеб буго баччизе кIоларебгIан
бакIаб гьир, нужецагойин абуни, гьелда килищцин хъваларо. 47 Ба-
лагьги гIазабги нужее! Нужер умумуз чIварал аварагзабазул хобаз-
да тIад мазарал** гьарулел руго нужеца. 48 Гьелдалъун нужеца чIе-
забулеб буго умумузул ишазда нуж тIад рекъолел рукIин. Доз ава-
рагзаби чIвана, нужецайин абуни, доз чIван хваразул хобазда тIад
мазарал гьарулел руго. 49 Гьединлъидал Аллагьасул ГIакъиллъиялъ
абун буго: «Аварагзабиги чапарзабиги ритIизе руго дица гIада-
мазухъе, гьезин абуни цоял чIвазе руго, цогидал рачахъизе руго.
50-51 Гьабилидаса бахъараб къурбан хъолеб бакIалдаги Мукъадасаб
Рукъалдаги гьоркьов чIварав Закария аварагасде щвезегIан, дуниял
бижаралдаса нахъе гIодобе тIураб киналго аварагзабазул бидул
хIакъ босизе буго гьаб умматалдаса». Гьале дица нужеда абулеб бу-
го: гьаб умматалдаса тIалаб гьабизе буго дозул бидул хIакъ.

52 Балагьги гIазабги нужее, диниял гIалимзаби! Щайгурелъул
нужеца гIелмуялъул кIул босана, амма кIулал ричIун нужгоги
инчIо жанире, ине бокьаралги риччачIо.

53-54 ГIиса гьениса нахъе аралдасаго, батIи-батIиял суалал кьун,
гьесухъа рагIи бахъизе чанкъан чIун, тIаделъизе байбихьана диниял
гIалимзабазги фарисеязги, гьесул кIал таризабизе кIоларищали.

* 11:42 *АнцIил бутIа* – закагIат.

** 11:47 *Мазарал* – хириял гIадамазул хобазда тIад зияраталъе гьарурал бакIал.

12 бетIер

ГIисаца муридазе гIакълаби кьолел руго

1 Аза-азар чи гIахьаллъарал чIахIиял руккелал гьарун рачIунел
рукIана гIадамал гьеб заманалда ГIисада аскIоре. Цоцаца мер-
хьиналде ккун букIана гьезул иш. ГIисаца цин жиндирго мури-
дазда абуна:
– Вореха, фарисеязул реччеялдаса, ай гьезул кIигьумерчилъи-
ялдаса цIуне нужго. 2 Щайгурелъул тIатинчIого цониги бахчараб
жоги хутIулареб, загьирлъичIого щибниги балъгояб жоги букIу-
нареб. 3 Гьединлъидал сардил бецIлъухъе нужеца абураб жо, ба-
къул канлъухъе къватIибе рагIун батулеб; рокъоб жаниб нужеца
лъилниги гIинзукье щурараб рагIи, тIохаздасан киназдаго лъа-
забун батулеб. 4 Дица нужеда абулеб буго, дир гьудулзаби: инса-
насул черх чIвазе гурони, тIокIаб щибниги гьабизе кIоларезукьа
нуж хIинкъуге. 5 Дица малъила нужеда лъикьа хIинкъизе кколе-
лали. Нуж хIинкъа чIван хадур нуж жужахIалъуре рехизе кIо-
лев Аллагьасукьа. Гьеле гьесукьа хIинкъаян абила дица нужеда.
6 КIиго пахьул шагьиялъухъ гурищ щолеб щуго къадако? Амма
гьезул цонигияб кIочон толаро Аллагьасда. 7 Нужер бетIералда
чан рас батаниги, гьелги рикIкIунин ругел. Нуж хIинкъуге, ки-
налго къудкуздаса хириял руго нуж.
8 Гьале дица нужеда абулеб буго: гIадамазда цебе дир рахъ кку-
рав чиясул, Аллагьасул малаикзабазда цебе, ГIадамил Лъимаца-
ги рахъ кквезе бугебха. 9 ГIадамазда цебе диде инкар гьабурав
чиясдаса, Аллагьасул малаикзабазда цебе, дицаги инкар гьаби-
ла. 10 ГIадамил Лъимада данде рагIи абурав бокьарав чиясдаса
Аллагь тIасалъугьина, амма Илагьияб РухIалда бугьтан лъурав
чиясе тIасалъугьин букIине гьечIо. 11 Синагогаялъуреги рачун,
чIухIбуздаги чIахIиял хIакимзабаздаги цере нуж рахъун чIезару-
раб мехалъ, гьезда щибдай бицинаян, щиб жавабдай кьела гье-
зул суалазеян ургъел ккоге нужее; 12 гьеб лахIзаталда Илагьияб
РухIалъ малъилелъулха нужеца щиб бицине кколебали.

ГIакълу гьечIев цо бечедав чиясул хIакъалъулъ

13 ГIадамазда гьоркьосан вахъун, цо чияс абуна ГIисада:
– Я, МугIалим! Инсул ирсалъул дие кколеб бутIа кьеян абе
дир вацасда.

14 ГІисаца гьесда абуна:

– Ле, нужее суд гьабизе ва нужер ирс бикьизе тІамурав чи-
йищ дун?

15 Цинги халкъалдехун абуна:

– Ворегиха, хъантІиялдаса цІуне нужго! Щайгурелъул дуния-
лалъул боцІи-рикъзи гьарзаго бугониги, гьелда бараб гьечІо ин-
санасул гІумру.

16 Хадуб ГІисаца гьезие, мисал бачун, бицана:

– Цо бечедав чиясул хуриб бижун букІун буго бакІарун хІал-
кІоларебгІан гІемераб хІалухъен. 17 Гьес жиндаго абун буго: «Щиб-
дай дица гьабила. Гьеб хІалухъен базе гІураб бакІ гьечІогури
дир». 18 Цинги гьес хІукму гьабун буго: «Гьа, гьанже лъана дица
щиб гьабилебали. Дирго царгъалги риххун, чІахІиял царгъал
гьарила ва тІолабго хІалухъенги цогидаб бечелъиги гьезда жа-
нибе буссинабила. 19 Цинги дица дирго напсалда абила: „Я, дир
напс! Гьале чанго соналъе гІураб бечелъи буго дур. РахІаталда
кванай, гьекъе, кеп гьабе дурго гьанже!“» 20 Амма Аллагьас абун
буго гьесда: «Я, гІабдал! Къаси дур рухІ бахъизе буго! Лъие ху-
тІулеб дуца бакІарараб бечелъи?» 21 Жиндиего хазина бакІарулев,
амма Аллагьасда цеве мискинав чиясул къадар гьединаб букІуна.

ГІисаца муридазда ургъел гьабугеян малъула

22 Цинги жиндирго муридазда ГІисаца абуна:

– Гьединлъидалин дица нужеда абулеб: щибдай кваналаян
чохьое гІологи, щибдай ретІинаян чорхое гІологи хъалхъадуге.
23 Квандаса цебесеб буго рухІ, ратІлидаса цебесеб буго черхги.
24 Гъудузухъ ралагье нуж: гьез я бекьуларо, я лъилъуларо, я
царгъахъе баларо. Аллагьас хьихьун руго гьел. Амма хІанчІазда-
са гІемерго хириял руго нуж. 25 Лъида кІвезе бугеб, кигІан хъал-
хъаданиги, жиндирго гІумру цо къоялъниги халалъизабизе. 26 Гьеб
гьитІихІинабгицин гьабун бажаруларел нуж кІудияб гьабизеян
щай лъугьунел?

27 ТІугьдузухъ ралагье нуж. Я хурир хІалтІуларо гьел, я кун
дургъуларо гьез. Амма гьале дица нужеда абулеб: жиндирго маш-
гьурлъиялъул завалалдагицин Сулайман парччахІасул букІинчІо
бокьараб тІогьол гІадинаб ретІел. 28 Я, ле – божи дагьаб уммат!
Жакъа гІалахалда бугони, метер цІадабе рехулеб тІегь-хералда-
гицин Аллагьас гьединаб берцинаб ретІел ретІунеб мехалъ, ки-
гІан берцинабдай нужер букІинеб!

[29] Гьединлъидал щибдай кваналаян, щибдай гьекъелаян нужеего гІакъуба кьоге, [30] гьеб кинабго бугелъул Аллагь лъалареб халкъалъги тІалаб гьабулеб жо. Нужер Инсуда лъала нужее гьеб хІажалъулеблъи. [31] Нужеца гІамал гьабе Аллагьасул ПарччахІлъиялде рорчІизе, цогидаб хутІарабщинаб гьес нужее тІадеги кьела.

[32] ХІинкъуге, гьитІинаб рехъен! ЦІоб лъун, нужер Инсуца нужее ПарччахІлъи кьезе бугебин. [33] Нужерго боцІи-рикъзиги бичун садакъаби гьаре. Багьулареб-бихъулареб таргьа-къвачІа гьабун те, зобалазда бугеб туруларeб-холареб хазина къачІан те. Гьеб хазина зобалазда я цІогьорас бикъуларо, я ицица кваналаро. [34] Нужер хазина бугеб бакІалда букІине бугелъул нужер ракІги.

ГІисаца муридазда хІадурго чІайилан абулеб буго

[35] Нуж ретІа-къан къачІан рукІа, рекІун чирахъалги те. [36] Берталъе ун тІадвуссун вачІарав рукъалъул бетІергьанас кавуда тункидал, гьебсагІат гьев жаниве виччазе хІадурго чІарал рагьтІателал гІадин рукІа нуж. [37] Гьардарал гурищ, жидерго бетІергьанасда живго вачІинегІан рорчІуда чІун ратарал рагьтІателал. ХІакълъун абулеб буго дица нужеда, гьес жинцаго гьезие гІоло рачел къазе буго, кванил тІутІ тІибитІизе буго ва квана-гьекъезе гІодор чІезаризе руго. [38] Гьардарал гурищ, кида вачІаниги: сордо бащалъараб мехалъ, яги радакье вачІаниги, рорчІуда чІун гьесда ратарал рагьтІателал. [39] Рукъалъул бетІергьанасда лъалеб бугони цІогьор вачІунеб заман, гьес цІогьор жаниве ворчІизе виччаларевлъи лъай нужеда. [40] Гьединлъидал нужги хІадурго рукІа, ракІалдаго гьечІеб заманаялъ вачІине вугелъул нужехъе ГІадамил Лъимер.

[41] Гьебмехалъ Пётрица абуна:

– Я, БетІерчІахъад! Нижеейищ дуца гьеб мисал бачунеб буге, яги кинабго халкъалъейищ?

[42] ТІадегІанав ГІисаца абуна:

– РагьтІателазе бетІерлъи гьабеян ва гьезие ригь-ригьалда ва роцада квен-тІехги чІезабеян тарав рагьтІател, [43] гьесул бетІергьан тІадвуссун вачІараб мехалда ритІухъго ва цІодорго хІалтІулев ватани, – гьардарав гурищ гьединав рагьтІател. [44] ХІакълъун абулеб буго дица нужеда: бетІергьанас гьединав рагьтІателасда божун тела жиндир тІолабго магІишат. [45] Амма гьедин тарав рагьтІател, жиндир бетІергьан тІадвуссун вачІине гІезегІан заман бугин ракІалдеги ккун, жинца тІалаб гьабизе кколел рагьтІателалги гъаравашалги рухизе-кьабизе лъугьани ва квана-гьекъон къоял

тIамулел ругони, щиб ккелеб? 46 Гьесда ракIалдаго гьечIеб къоялъ
ва вачIиниланго ккечIеб сагIаталъ тIаде рехун вачIина гьесул
бетIергьан. КIихIи хъвалхьина гьес гьев рагьтIател, – иман гье-
чIесул можоро бахъараб гIадин ккела гьесул иш. 47 БетIергьана-
сул амру-буюрухъги жинда лъалеб букIаго, хIадурго чIун гьеб
тIубазабичIев рагьтIателасда цIал гIемер щвела. 48 БетIергьанасул
амру-буюрухъ лъалеб букIинчIев, амма вухизе кколеб иш гьабу-
расда цIал дагьаб щвела. ГIемераб кьун букIарасдаса гIемераб
тIалабги гьабила, божи цIикIкIун букIарас жавабги цIикIкIун
кьезе ккела.

«Ракьалда рекъел рещтIинабизе гуро дун вачIун вугев»

49 Ракьалде цIа рещтIинабизе вачIун вуго дун, гьанжего гьеб
цIа рекIун бугебани кигIанха дие бокьилеб букIараб! 50 Дица
гIор бахине ккола. КигIан кIудияб ургъелха дида чIван бугеб,
кидадай гьеб тIубалаян. 51 Ракьалде рекъелги босун дун вачIара-
виланищ нужеда кколеб бугеб? Гурилан абулеб буго дица, ри-
кьи ккезабизе вачIун вуго дун. 52 Гьанжеялдаса нахъе, цо хъиза-
налда щуго чи вугони, гьезул рикьи кьела: лъабгояв кIигоясда
данде вукIина, кIигояв лъабгоясда данде вукIина. 53 Гьединабго
рикьи ккун, эмен васасда дандечIела, вас инсуда дандечIела;
эбел ясалда дандечIела, яс эбелалда дандечIела; якьад нусалда
дандечIела, нус якьадалда дандечIела.

«Гьанже заман кинаб бугебали щай нужеда лъалареб?»

54 ГIисаца халкъалде хитIаб гьабун абуна:
– БакътIерхьудасан накIкIул парча баккани, цIцIадае буги-
лан абула нужеца. Гьеб къоялъ цIцIадги бала. 55 Къилбаялъул
гьури пуйзе байбихьани, бакъул бухIи цIикIкIинин абула ну-
жеца. БагIарараб бачIуна гьеб къо. 56 Ле, гьересишайихзаби,
зоб-ракьалъул хиса-басиялда хадур гIунтIула нуж, амма гьанже
кинаб заман бугебали щайха нужеда лъалареб? 57 Нужедаго щай
лъалареб ритIухъаб нухдасан хьвадизе? 58 Масала, дурго дагIбаду-
лавгун судалде унев вугони, дове щвелалдего хIаракат бахъе ре-
къел-бакъалдалъун гьев тIаса вихьизавизе. Гурони, гьес мун су-
диясухъе вехъерхъила, судияс мун гIеласухъе кьела, гIелас мун
гвандиниве рехила. 59 Гьале дица дуда абулеб буго: дур ахирисеб
шагьи-пара кьун налъи бецIичIого, гвандиниса къватIивеги вор-
чIиларо мун.

13 бетIер

«Тавбу гьабичIони, хвалде ина нуж»

1 Гьебмехалъ ГIисахъе рачIун, цо чагIаз бицана гьесда, Пила-
тица Галилеялъул гIадамалги чIванин ва Мукъадасаб Рокъоб
гьез къурбаналъе хъураб боцIул биялда гъорлъе гьезул биги жу-
базабунилан. 2 ГIисаца гьезда абуна:

– Жидее гьединаб гIазаб кьурал чагIи Галилеялъул цогидал
гIадамаздаса мунагь-хIакъ гIемерал рукIаниланищ нужеда ра-
кIалде кколеб? 3 РукIинчIилан абулеб буго дица нужеда: амма
тавбу гьабичIони, нужги гьедин хвалде ина. 4 Яги доб Силоа-
малъул си биххун гъоркье ккун хварав анцIила микьго чи Иеру-
салималъул цогидал гIадамаздаса мунагь-хIакъ гIемерал рукIа-
ниланищ нужеда ракIалде кколеб? 5 РукIинчIилан абулеб буго
дица нужеда: тавбу гьабичIони, нужги гьедин хвалде ина.

Инжиралъул гъотIол мисал

6 Цинги ГIисаца гьезие хабар бицана. Цо чияс ахикь инжира-
лъул гъветI чIун букIун буго. ВачIун хал гьабидал гьелда тIад
пихъ бижун батун гьечIо. 7 Гьес ахихъанасда абун буго: «Гьале
лъабабго соналъ вачIунев вуго дун гьаб гъотIохъе. Цониги ин-
жир бижун батичIо гьалда тIад. КъотIун рехе гьаб, ракь гIадада
хвезе течIого». 8 Ахихъанас абун буго: «Я, бетIерчIахъад! Цо иса-
налъиялъги жибго те гьеб. Дица гьелъул рохтиялъукь ракьги
гьогь гьабила, ракги бала. 9 ТIадеялъул бижизе бегьула гьелда
тIад пихъ. Нагагь бижичIони, къотIун рехила».

ГIисаца сахлъизаюла гьодилъа къуларай цо чIужугIадан

10 Цо шамат къоялъ синагогаялъув вагIза-насихIат гьабулев ву-
кIана ГIиса. 11 КIичIван гьодилъа къуларай цо чIужугIаданги йи-
кIана, тIаде йорхун яхъун чIезего кIоларей. Гьелъул чорхолъ бугеб
хъубаб женалъ анцIила микьго соналъ чIезаюн йикIана гьей гьеб
гIазабалъукь. 12 Гьей йихьидал, аскIое ахIун, ГIисаца гьелда абуна:

– Йо, чIужугIадан! Мун дурго гIузруялдаса хвасарлъана, – ян.

13 Цинги гьелда тIад квер бахъана гьес. ГьебсагIатго гьелъул
гьод битIун бачIана, Аллагьасе рецц гьабизе лъугьана гьей.
14 ГIисаца шамат къоялъ гьей гIадан сахлъизе гьаюнилан ццин
бахъарав синагогаялъул хIакимас гIадамаздехун вуссун абуна:

– Анкьида жаниб анлъго къо буго нилъ хIалтIизе кколеб. Шамат къоялъ рачIинчIого, гьел цогидал къояз рачIа нужго сахлъизаризе.

[15] Гьебмехалъ гьесие жавабалъе ТIадегIанав ГIисаца абуна:

– Ле, нуж ххвелал гьаризе ругьунлъараб уммат! Нужеда гъорлъ вугевищ русснадаса бичун нужерго оц яги хIама шамат къоялъ гьекъезе бачунарев цониги чи? [16] Ибрагьимил умматалъул гьай чIужугIадан анцIила микьго соналъ юхьун чIезаюн йикIана илбисалъ. Жакъа шамат къоялъ дица гьей илбисалъул рухьадаса йичизе бегьулей йикIинчIейищ?

[17] ГIисаца гьедин абидал, гIадамазда цере инжитлъана дол гьесда дандечIун рукIарал чагIи. Амма халкъин абуни, гьесул киналго хIикматал ишаздаса бохун букIана.

Горчицаялъул мугьалъул ва реччеялъул мисалал

[18] ГIисаца гьезда абуна:

– Аллагьасул ПарччахIлъи сунда релълъунеб ва дица гьеб сунда данде кквезе бегьулеб? [19] Гьеб релълъуна горчицаялъул хьодул гьитIинаб мугьалда. Инсанас гьеб хьодул мугь ахикь чIана, гьелдасан кIудияб хъарахъ бижана, гьелъул гIаркьалабазул рагIдукь хIанчIаз бусабиги гьаруна.

[20] Нахъеги гьес абуна:

– Цоги сунда данде кквелеб дица Аллагьасул ПарччахIлъи? [21] Гьеб данде кквезе бегьула цо пуланай чIужугIаданалъ ханждал лъабго къалиялда гъорлъе рехараб ва тIубанго гьеб беччизабураб реччеялда.

ЧIедераб нуцIил мисал

[22] Шагьаразде ва росабалъе щун, халкъалъе вагIзабиги гьарулаго, Иерусалималдехун валагьун унев вукIана ГIиса.

[23] Цо чияс гьесда гьикъана:

– Я, БетIерчIахъад! Дагьал чагIи гурони хвасарлъунгутIи битIараб жойищ?

Гьес гьезда абуна:

[24] – ЧIедераб нуцIихъан жанире лъугьине хIаракат бахъе нужеца. Дица нужеда абулеб буго: гIемераз жигар бахъила гьеб нуцIихъан лъугьине, амма гьезда кIвеларо. [25] Вахъун рукъалъул бетIергьанас нуцIа рахарабго, къватIирги чIун, гьеб бухизе ва ахIдезе лъугьина нуж: «Я, бетIерчIахъад! Нижее нуцIа ричIе!» – ян. Гьес

нужеда абила: «Дида лъаларо нуж киса-щалали». [26] Гьебмехалъ
нуж лъугьина гьесда бичIчIизабизе: «Ниж руго дуда цадахъ ква-
на-гьекъарал чагIи, нижер шагьаралъул къватIазда дуца нижее
вагIзабиги гьарун рукIана». [27] Гьес жаваб кьела нужее: «Дида
лъаларо нуж киса-щалали. РикIкIалъе нуж дидаса, ле квешлъи
гьабурал киналго гIадамал!» [28] Аллагьасул ПарччахIлъиялда Иб-
рагьимги, ИсхIакъги, Якъубги ва цогидал аварагзабиги нужеда
рихьараб ва нужги гьениса къватIире рехараб мехалъ, гIодилел
ва цаби къерщезарулел хутIила нуж. [29] Машрикъалдаса ва магъ-
рибалдаса, севералъул ва къилбаялъул рахъалдаса рачIина гIада-
мал ва Аллагьасул ПарччахIлъиялда квана-гьекъезе гIодор чIе-
ла. [30] Цере рукIаразул цо-цоял нахъе ккела, ва нахъа рукIаразул
цо-цоял цере ккела.

ГIисаца бицуна Иерусалималъул хIакъалъулъ

[31] Гьеле гьеб заманаялда ГIисахъе цо чанго фарисеяв вачIана,
Гьеродие мун чIвазе бокьун бугин, гьаниса вахъун дурго нухда
айилан лъазабизе. [32] ГIисаца гьезда абуна:
– Инеги ун гьеб царада абе нужеца, жундуз ккуралги унтарал-
ги жакъаги метерги сахлъизарилин дица, цинги сезе дица дирго
хIалтIи лъугIизабилин. [33] ХIакъикъаталдаги жакъаги, метерги,
сезеги дун Иерусалималдехун валагьун инчIого гIоларо. Гье-
нив гурони авараг чIвазе къотIи гьечIелъул. [34] Вай, Иерусалим,
Иерусалим! Аварагзаби чIвалеб ва духъе ритIарал Аллагьасул
илчизабазда ганчIал речIчIулеб шагьар! Чан нухалъха дие бо-
кьун букIараб, къурщица тIанчIи гIадин, дур гIадамал дирго
кваркьиялда гъоркье рачине, амма нужее гьеб бокьичIо. [35] Бала-
гьея, нужер Хирияб Рукъ чIобого хутIила. Дица нужеда абулеб
буго: «БетIергьанас витIун вачIунев вугесда баркат лъеги», – ян
нужеца абизегIан вихьиларо нужеда дун гьанжеялдаса хадув.

14 бетIер

ГIиса гьоболлъухъ ахIула цо фарисеяс

[1] Цо пуланаб шамат къоялъ ГIиса фарисеязул цо хIакимасухъе
гьоболлъухъ ун вукIана. Гьес щиб гьабулебали хал ккун чIун
рукIана гьенир. [2] Гьеда дандвитIун гIодов чIун вукIана лъадал
къвачIа чорхолъ лъугьарав цо чи. [3] ГIисаца диниял гIалимзабаз-
даги фарисеяздаги гьикъана:

– Къануналъ изну кьолебищ шамат къоялъ чи сахлъизавизе,
яги кьоларебищ?
4 Гьел руцIцIун чIана. ГIисаца квер хъван сахлъизавуна гьев
унтарав чи ва рокъове витIана. 5 ГIисаца гьезда абуна:
– Нужер лъилниги хIама яги оц гъуялъубе бортани, шамат
къо бугониги, гьебсагIат къватIибе бахъиларищ нужеца гьеб?
6 Гьелда дагIба базе кIвечIо лъиданиги.
7 Кванде ахIарал гьалбал сурпаялда нахъа бищунго хIурматияб
бакI кквезе церегIан къалел рихьидал, мисал бачун, бицана ГIисаца:
8 – Берталъе ахIараб мехалъ, бахIарасда аскIор гIодор чIоге
нуж. Щайгурелъул гьенив гIодов чIезе ахIун ватизе бегьула ду-
дасаги гьезие цевесев чи. 9 Мунги гьевги гьениве ахIарав бер-
тадул бетIерас дуда аскIове вачIун, абила: «Гьав виччай гьенив
гIодов чIезе», – ян. Цинги мунги инжитго вахъине ккела би-
щун нахъегIан бугеб бакIалда гIодов чIезе. 10 ВачIинахъего мун
дова бищунго нахъа гIодов чIани, дуда аскIове вачIун бертадул
бетIерас абила: «Гьаниве цевегIан вачIа, гьудул», – абун. Бер-
талъ ругезда гьоркьоб дур къадру-къиматги борхила гьебмехалъ.
11 Жинцаго живго тIадегIанлъизавурав гIодовегIанлъула, гIодо-
вегIанго чIарав тIадегIанлъичIого хутIуларо.
12 Рукъалъул бетIергьанасдаги абуна ГIисаца:
– Гьадинаб квана-гьекъей гьабулеб мехалъ, гьез мунги ахIи-
ялде хьул лъун ва гьеб дуе бецIилилан ракIалде ккун, дурго
гьудулзабиги, вацалги, гIагарал чагIиги, бечедал мадугьалзабиги
ахIуге дуца кванде. 13 Дуца гьоболлъухъ ахIе мискинал, гIажи-
зал, рекъал, бецал гIадамал. 14 Гьардарав гурищ мун, гьезда кIо-
ларелъул гьеб дуе бецIизе. Гьеб дуе бецIила муъминзаби хвара-
лъуса рахъинарулеб къиямасеб къоялъ.
15 Гьеб рагIидал, гьенир квана-гьекъолел рукIаразул цояс ГIи-
сада абуна:
– Гьардарав гурищ Аллагьасул ПарччахIлъиялда квана-гье-
къезе вугев чи.
16 ГIисаца гьесие бицана:
– КIудияб гьоболлъи гьабизе цо сордоялъ гIемерал гIадамал
кванде ахIанила цо пуланав чияс. 17 Квен цебе лъураб мехалъ,
гьес жиндирго рагьтIател витIанила гьел гIадамазда кваназе ра-
чIайилан абизе. 18 Киназго цо чияс гIадин абунила жидее рачIи-
не щолеб гьечIин, тIасалъугьайилан. Цояс абунила, жинца цо
хур бичун босун бугин, гьеб бихьизе ине кколин, тIасалъугьаян

гьарулин жинцайилан. 19 Цогидас абунила, жинца анцIго оц бо-
сун бугин, рекьарулищали гьел рукьалда разе кколин, тIасалъу-
гьаян гьарулин жинцайилан. 20 Цогидасги абунила, жинца чIужу
ячун йигин, жиндие вачIине щоларилан. 21 ТIадвуссун вачIун,
рагьтIателас биценила гьеб киналъулго хIакъалъулъ. Гьебмехалъ,
дозда ццинги бахъун, рукъалъул бетIергьанас рагьтIателасда
абунила: «Векере, шагьаралъул къватIазде ун, гьенив ватанщи-
нав мискинав, гIажизав, бецав, рекъав чиги вачIун вачIа», – ян.
22 ТIадвуссун вачIун рагьтIателас абунила: «Дур амру тIубазабуна,
бетIерчIахъад. Амма тIотIода нахъа жеги бакI хутIун буго», –
ян. 23 Нахъеги абунила гьес рагьтIateласда: «Дове нухде ун эхе-
ве-эхеде уневщинав чиги вачун вачIа. Дуца гьаб дир рукъ кьабун
цIезабе. 24 Амма лъан букIа дуда: дол дица гьоболлъухъ ахIун ру-
кIаразул цонигияв кваназе гьечIо дир къавулъ».

«Дир муридаллъун лъугьине лъида кIолареб?»

25 ГIемерал гIадамал рукIана ГIисада цадахъ унел. Гьездехун
вуссун, гьес абуна:
26 – Жиндирго эбел-инсудехун, лъимал-хъизаналдехун, яцал-ва-
цаздехун, хIатта жиндирго гIумруялдехун рокьукълъи гьечIев чи
дида аскIове вачIунев вугони, гьесухъа бажаруларо дир мурид-
лъун вукIине. 27 Живго тIад вазе хъанчги баччун дида цадахъ ва-
чIунев гьечIони, гьесухъаги бажаруларо дир муридлъун вукIине.
28 Нужеда гьоркьоса цо лъиениги бокьун бугони си базе, гIодов-
ги чIун цин гьес хIисаб гьабиларищ гьеб бан лъугIизабизе гIу-
раб сурсат бугищ жиндирали. 29 Гурони – кьучIги лъун, бачIого
хутIила гьесул си. Гьебмехалъ гьесда тIад киналго релъанхъила,
30 си базе байги бихьун, гьеб лъугIизабизе кIвечIин абун. 31 Яги
цогидав пачаясда данде рагьде вахъине къачIарав пачаяс, цин
гIодовги чIун, пикру гьабизе ккеларищ къоазарго рагъухъан
вугеб тушманасул бода данде анцIазарго чи вугеб жиндир бо ба-
гъун бажариладаян. 32 БажарунгутIи лъайдал, дов тушман ри-
кIкIад вукIаго ритIизе ккола гьес рекъел гьарун жиндирго ча-
парзаби. 33 Гьедин нужеда гьоркьов вугев щивав чиясги жиндирго
бугебщиналдаса инкар гьабичIони, гьесдаги кIоларо дир мурид-
лъун вукIине. 34 ЦIам лъикIаб жо буго. Амма гьелъул цIамгIал-
лъи холеб бугони, кин гьеб нахъеги цIамгIаллъизабилеб? 35 Я ракь
лъугьунаро гьелъул, я хурибе базе рак лъугьунаро. ГIодобе бала
гьеб. ГIундул ругезда рагIизе биччанте гьеб!

15 бетIер

Билараб чахъдал мисал

[1] ГIемерал магъало бакIарулел чагIиги цогидаб мунагь-хIакъа-
лъул агьлуги рачIунаан ГIисахъ гIенеккизе. [2] Фарисеялги диниял
гIалимзабиги ГIисаде гIайиб-гъвелалда рукIана мунагьазул цIурал
гIадамал къабул гьарулел ругилан, гьелгун цадахъ квана-гьекъолев
вугилан. [3] Гьебмехалъ ГIисаца гьезие гьадинаб мисал бачана:

[4] – Нусго чахъу бугеб рехъалъа цо чахъу камун батани, доб ун-
къоялда анцIила ичIабгоги букIаралъуб тун, гьеб тIагIараб чахъу
батизегIан мегIер-гIалах тируларев чи вугищ нужеда гъорлъ?
[5] Батараб мехалъ вохуца холаго гъежда лъун баччула гьес гьеб
рокъобе. [6] Цинги гьес, гьудулзабиги мадугьалзабиги ахIун, гьез-
да абула: «Дида цадахъ роха нужги, дирго биларааб чахъу батана
дида жакъа», – ян. [7] Дица нужеда абулеб буго: гьединго зобалаз-
даги Аллагьасде вуссарав цо мунапикъ сабаблъун рохел цIикIкIун
букIуна тавбу гьабизе кколарев ункъоялда анцIила ичIго муъ-
минчи сабаблъуналдаса.

Биларааб диргьамалъул мисал

[8] Яги жиндирго анцIго диргьамалъул цояб тIагIун бугони, чи-
рахъги бакун, рокъоб киса-кибего гьеб балагьичIого толей чIу-
жугIадан йикIунищ? [9] Батараб мехалъ, жиндирго гьудулзабиги
мадугьалзабиги ахIун, гьелъ абила: «Дида цадахъ роха нужги,
дир биларааб диргьам батун буго», – ян. [10] Дица нужеда абулеб
буго: гьединго Аллагьасул малаикзабиги рохула Аллагьасде ву-
ссарав цо мунапикъасдаса.

ТIагIун вукIарав васасул мисал

[11] Хадубги ГIисаца бицана:

– Цо пуланав чиясул вукIун вуго кIиго вас. [12] ГьитIинав васас
инсуда абун буго дур ирсалъул жиндие кколеб бутIа кьейилан.
Инсуца гьебмехалъ кIиявго васасе ирс бикьун буго. [13] Чанго къо-
ялдасан гьитIинав вас, жиндирго бутIаги босун, вахъун ун вуго
рикIкIадаб улкаялде. Дова гьев цIакъ пучго, саяхъго хьвадун
вуго, кодоб букIанщинаб гIарацги хвезабун буго.

[14] Гьесухъа кинабго гIарац лъугIараб заманаялда, доб улкаялда
кутакаб ракъи тIибитIун буго. Гьав васги кутакалда язихълъун

вуго. 15 Ахирги доб улкаялъул цо чиясда цеве хIалтIизе лъугьун
вуго. Досги гьев болъонал хьихьизе гIалахалде витIун вуго.
16 Болъоназе базе кьураб квен кванангIаги чехь цIезабизе хIара-
кат бахъулеб букIун буго гьес, амма гьебгицин биччалеб букIун
гьечIо. 17 ГIакълуялде вачIун, гьес пикру гьабун буго: «Дир ин-
сул къавулъги гIемер ругогури хIалтIухъаби? ГIунги тIокIаб чед
буго гьезул. Дун гьанив вакъуца холев вуго. 18 Вахъун дирго инсу-
да аскIове ина ва гьесда абила: „Аллагьасда цебеги дуда цебеги
дир мунагь ккана, дир эмен. 19 ТIокIав дур васлъун рикIкIине
мустахIикъав гьечIо дун, дур хIалтIухъанлъун восе“».

20 Вахъун ун вуго гьев жиндирго инсухъе. РикIкIадасанго ви-
хьун вуго инсуда гьев вачIунев, гьесда гурхIун вуго эмен. Веке-
рун данде ун, горбода къвал бан, къочарун вуго. 21 Васас гьесда
абун буго:

— Аллагьасда цебеги дуда цебеги дир мунагь ккана, тIокIав дур васлъун рикIкIине мустахIикъав гьечIо дун.

22 Инсуцайин абуни, жиндирго рагьтIателазда абун буго:

— Бищунго лъикIаб ретIел босун рачIа хехго ва гьасда тIад
ретIе, гьасул килщида баргъичги ххе, хIатIазда хьиталги ретIе.
23 МачIадалъе хьихьараб бечеги хъве: рохалил тIутI лъезе бокьун
бугин. 24 Щайгурелъул гьав дир вас хун вукIана, гьанже чIаго-
лъун вуго, гьав вилун-тIагIун вукIана, гьанже ватун вуго.

Кутакаб рохел-ихтилат гьабизе байбихьун буго гьез.

25 Гьев чиясул кIудияв вас хурив вукIун вуго гьебмехалъ. Ро-
къове вачIунаго, гьесда рагIун руго кочIолги кьурдулги бакъ-
нал. 26 АскIове ахIун цо рагьтIателасда гьикъун буго гьес гьа-
лъул магIна щибилан. 27 Дур вац вачIун вугин, гьев сах-саламат
ватиялдаса вохун, дур инсуца мачIадалъе хьихьараб бечеги хъве-
забунин бицун буго. 28 Гьесул ццин бахъун буго, рокъове жа-
ниве лъугьине къабуллъуларого вукIун вуго. КъватIиве вачIун,
гьесие лъикIаб бицине лъугьун вуго эмен. 29 Инсуе жавабалъе
гьес абун буго:

— Гьалщинал соназ гьале дуе лагълъи гьабулев вуго дун, дуца
хъвараб хIуччдаса таричIого. Дуца дие цо бурутIцин кьечIо,
ахIун гьудулзабигун квана-гьекъей гьабизе. 30 Амма дур букIа-
раб бечелъиги хъахIбабазда цадахъ квана-гьекъон лъугIизабун
вачIарав гьав дур васасе дуца мачIадалъе хьихьараб бече хъвеза-
бун буго.

31 Инсуца гьесда абун буго:

– Я, дир вас! Мун кидаго дида цадахъ вуго, кинабго дир бу-
гебщинабги дур буго. 32 Амма нилъеца рохалил бертин-той гьа-
бизе ккола, гьав дур вац хун вукIун, гьанже чIаголъун вугелъул,
вилун-тIагIун вукIун, гьанже ватун вугелъул.

16 бетIер

Божизе бегьуларев хъулухъчиясул хIакъалъулъ

1 Жиндирго муридазда ГIисаца бицана:
– Цо бечедав чиясул вукIун вуго гьесул мал-мулкалъул тIалаб
гьабун тарав хъулухъчи. 2 Жиндир мал-мулк чIунтизабулеб бугин
гьесилан рагIидал, аскIове ахIун, гьесда абун буго: «Гьаб лъикIаб
гуреб хабар щиб дур хIакъалъулъ дида рагIулеб бугеб? Гьанже
дуца хъван кье дихъе тIаде бачIаралъулги харж гьабуралъулги
сияхI. ТIокIалъ дица мун гьеб хъулухъалда толаро», – ян. 3 Гьеб-
мехалъ хъулухъчияс жинцаго жиндаго абун буго: «Щибдай дица
гьабила? Гьанже дун гьас хъулухъалдаса вахъулев вуго. Хур гьан-
кIизе дида кIоларо, гьардухъ ине дун намуслъула. 4 Гьа, дида
лъала щиб гьабилебали. Гьес хъулухъалдаса вахъараб мехалъ цо-
гидаз дун жидерго къавулъе вачунеб куц гьабила дица».
5 Гьес жиндирго хважаинасул налъулал батIа-батIаго ахIун руго
жиндихъего. ТIоцеве ахIарасда гьикъун буго дир хважаинасе дуца
кигIан кьезе бугебан. 6 Нусго рагI зайтуналъул нахул кьезе буги-
лан гьес абидал, бахъун нахъе кьун буго налъи тIад хъвараб ка-
гъат: «Хехго гIодов чIун цIидасан хъвай кIикъоялда анцIго букIа-
нилан». 7 Цогидасда гьикъун буго дуца щиб кьезе бугебан. Нусго
къали ролъул кьезе бугилан бициндал, гьесдаги абун буго: «Ма
гьаб кагъатги нахъе босе, цIидасан хъвай ункъого букIанилан».
8 Хадув хважаинас гьев веццулаан, сихIиргони гьабунин гьес
гьеб ишилан. Гьедин гьаб дуниялалъул рукъ къачIалел чагIи жал-
го гIадал гIадамазда гьоркьор гIемерго сихIирал руго, ахирата-
лъул рукъ къачIалездаса.
9 Гьединлъидал дица нужеда абулеб буго: дуниялалъул рокъоб
хачараб боцIи-рикъзи кьун, нужеца гьанир гьединал гьудулзаби
ричун росе, боцIи-рикъзи гьечIого хутIараб мехалъ, абадияб ро-
къоре нужго къабул гьаризе.
10 ГьитIихIинаб божун тезе бегьулев чиясда кIудиялъулги бо-
жилъи гьабизе бегьула. ГьитIиналъулъ хIилла-макру гьабурас
кIудиялъулъги рекIкI гьабула. 11 Дуниялалъул рокъоб хачараб

боцIи-рикъзи божун тезе бегьуларел нужеде абадияб рукъалъул
унго-унгояб хазинаялъул божилъи лъица гьабилеб? 12Чияр бо-
цIи божун тезе бегьуларел нужехъе, нужерабгоги лъица кьелеб?

13Лъиданиги кIоларо кIиго бетIергьанасе лагълъи гьабизе. Цояв
гьесда рихина, цогидав вокьила. Яги цоясе гьес лагълъи ракIба-
цIцIадго гьабила, цогидасе тIаса-масаго гьабила. Гьедин нужеда-
ги кIвеларо Аллагьасеги дуниялалъул боцIи-рикъзиялъеги лагъ-
лъи гьабизе.

ГIисаца фарисеял къватIир чIвазарула

14БоцIи-рикъзи хириял фарисеял, ГIисахъги гIенеккун, гьес-
да тIад релъанхъулел рукIана. 15ГIисаца гьезда абуна:

– ГIадамаз нуж вализабилъун рикIкIуна, амма Аллагьасда
лъалебха нужер рекIелъ бугеб жо. ГIадамазда цебе жиб тIадегIа-
наб, Аллагьасда цебе къабихIаб буго. 16ЯхIяде щвезегIанги бу-
кIана диналъул къанун, рукIана аваргзабиги. Гьев вачIун хадуб
Аллагьасул ПарччахIлъиялъул хIакъалъулъ Рохалил хабар бицу-
неб буго. Щивас хIаракат бахъулеб буго хIалица гьенире рор-
чIизе. 17Амма къануналъул цохIо хIарп бортизегIан, зобалги ра-
кьалги тIагIун ина.

18ЧIужуги йиччан тун, цогидай ячаравщинав чи жиндирго йи-
кIарай чIужуялда цеве мунагьалъукье ккола. Гьеб мунагьги зи-
налъун рикIкIуна. Росасдаса ятIалъарай гIадан ячарав чиги зина-
чи ккола.

ГIисаца бицуна цо бечедав чиясулги Лазарилги хIакъалъулъ

19– Цо бечедав чи вукIун вуго. Гьес ретIунеб букIун буго да-
рай-зарбал. Щибаб къоялъ гьес гIуцIулеб букIун буго бечедаб
квана-гьекъей. 20ТIолабго черхалде чанхъ барав цо Лазар абун
гьардухъанги вукIун вуго гьесул кавудул кIалтIа чIарав. 21Бече-
дав чиясул сурпаялдаса хутIа-кIучараб квен-тIехгIаги щвеларо-
дайилан чIун вукIун вуго гьев гьенив. ТIадежоялъеги рекерун
рачIун гьабзаз гьесул чанхъаз цIураб черхалда тIад мацI бахъу-
леб букIун буго.

22Гьале, хвана гьев пакъир, малаикзабаз гьев Ибрагьим авара-
гасда аскIове восун ана. Хвана дов бечедав чиги. Гьев хабалъ
вукъана. 23Гьале жужахIалъув квешаб гIазабалъулъ вугев гьев
бечедав чиясда, берал рорхун валагьидал, рикIкIадасан вихьана
Ибрагьим аварагги гьесда аскIов дов Лазарги.

[24] Бечедав чияс ахӀана: «Я, нижер эмен Ибрагьим! ГурхӀа мун
дида! Гьаб цӀадулъ вежулев вугин дун, дир мацӀалда реччел
хъвазегӀаги, лъадалъ килищги ччун, витӀе гьев Лазар».
[25] Ибрагьимица гьесда абуна: «Я, дир вас, дуца ракӀалде щве-
забе: дуниялалъул рокъоб дуе кинабго лъикӀабщинаб щвана,
Лазариейин абуни гьениб кинабго квешабщинаб щвана. Гьанже
гьанив Лазар хӀалхьун вуго, мун гӀазабалъулъ вуго. [26] Гьав духъе
кин витӀилев, нилъеда гьоркьоб кӀудияб кӀкӀал лъугьун буге-
лъул. Гьединлъидал гьаниса гьенирехун рачӀине бокьаразе нух
гьечӀо ва гьениса гьанирехун рачӀинеги бажаруларо».
[27] Нахъеги дов чияс гьарун буго: «Гьедин батани, дир эмен,
дуца Лазар витӀе дир инсул рокъове. [28] Дова дир щуго вац вуго.
Дозда цӀодорго рукӀаян абизе витӀе. Гурони – гьелги рачӀина
гьаб гӀазабалъул рокъоре».
[29] Ибрагьимица абун буго: «Дозие Мусаги цогидал аварагзаби-
ги руго. Гьезухъ гӀенеккеян абе».
[30] Дов бечедав чияс абун буго: «Я, дир эмен Ибрагьим, гӀене-
ккуларо гьел! Амма цогӀаги хварав чи дуниялалде тӀадвуссун ва-
чӀани – кантӀила, Аллагьасде руссина».
[31] Гьебмехалъ Ибрагьимица абун буго гьесда: «Мусахъги цоги-
дал аварагзабазухъги гӀенеккуларел чагӀи хваралъуса вахъун ва-
чӀарав чиясдаги божиларо», – ян.

17 бетӀер

ГӀисал цо-цо гӀакълаби

[1] Жиндирго муридазда ГӀисаца абуна:
– Инсан мунагьалъукье ккезавулеб жо дуниялалда лъугьин-
чӀого букӀунаро, амма кӀудияб балагьги гӀазабги – гьеб босун
вачӀарав чиясе. [2] Дида божулезда гьоркьоса цониги лъимер гӀа-
динав пулан мунагьалде цӀазегӀан, гьесие лъикӀаб букӀинаан,
гьобоги горбода бухьун, ралъдалъе рехани.
[3] Ворегиха, нуж гьелдаса цӀуне. Вацас дуе квешлъи гьабуни,
гьесие бадибчӀвай гьабе. Гьев рекӀекълъани, тӀасалъугьун те.
[4] Къода жаниб анкьго нухалъ гьес дуе квешлъи гьабуниги, ан-
кьабго нухалъ духъе вачӀун, гьес жив рекӀекълъанилан абуни, –
тӀасалъугьа гьесдаса.
[5] Гьебмехалъ чапарзабаз ТӀадегӀанав ГӀисада абуна:
– Нижер рекӀелъ божи цӀикӀкӀинабе, – ян.

6 ТIадегIанав ГIисаца абуна:
– Горчицаялъул хьодул мугьгIанасеб божигун нужеца гьаб ин-
жиралъул гъотIода абуни, кьолболъа бахъун ун доба ралъдал ба-
кьулъ чIаян, нужер амру гьелъ тIубазабилаан.
7 Нужер цонигиясул цо лагъ вугилан те. Гьев векьарун свакан
хуриса яги рохьдодаса вачIун вугони, хехго кваназе гIодов чIаян
абулищ гьесда? 8 Гьелъул гIаксалда, гьесда абуларищ хехго квен
гьабеян ва дун кванагьекъон вахъинегIан дие хъулухъалъе чIаян,
цинги мунгоги кванагьекъеян? 9 Гьеб амру тIубазабуралъухъ ла-
гъасе баркала кьолебищ? 10 Гьедин гьабула нужецаги: нужее амру
гьабурабщинаб тIубазабун хадуб, нужеца абула ниж ругин пайда
гьечIел лагъзал, нижеда абураб гурони гьабичIин нижецаян.

ГIисаца вацIцIад гьавула барасалъ унтарав анцIго чи

11 Иерусалималдехун валагьун Самариялъулги Галилеялъулги
гIорхъудасан унев вукIана ГIиса.
12 Цо росулъе щолаго, гьесда дандеккана барасалъ унтарав
анцIго чи. РикIкIадегIан чIун, 13 гьез ахIулеб букIана:
– Я, ГIиса! НасихIатчи! ГурхIа нижеда! – ян.
14 Гьел рихьараб мехалъ, ГIисаца абуна:
– Рахъа нуж гьанже кашишзабазухъе а ва нужго рацIцIалъун
рукIин бихьизабе.
Гьениса унаго гьезул чурхдул барасалдаса рацIцIалъана. 15 Жив-
го сахлъун вукIин бихьун, гьезул цояв, ахIунго ахIун Аллагьасе
рецц гьабулаго, тIадвуссун вачIана. 16 Цинги, ГIисал хIатIазда
цеве накалдаги чIун, гьесие баркала кьуна. Гьевни Самариялда-
са чи вукIана. 17 ГIисаца гьесда абуна:
– Нужер анцIавго сахлъичIевищ? Дов ичIавго кивеха арав?
18 Унго, гьав чияр чиясда гурони, дир ракьалдаса цониги чиясда
ракIалде ккечIебищха Аллагьасе рецц гьабизе?
19 Цинги гьесда абуна:
– Вахъа тIаде, а гьанже, дурго божи-иманалъ хвасар гьавунин мун.

«Аллагьасул ПарччахIлъи кида букIине бугеб?»

20 Аллагьасул ПарччахIлъи кида букIине бугебилан фарисеяз
гьикъидал, ГIисаца абуна:
21 – Аллагьасул ПарччахIлъи гIадамазда бихьичIого бачIина.
Лъицаниги абиларо гьеб гьале гьаниб бугилан, яги доле доба
бугилан. Гьале гьаниб нужелъин бугеб Аллагьасул ПарччахIлъи.

[22] Гьес жиндирго муридазда абуна:
– ГІадамил Лъимер нужеда цадахъ вугеб цо къогІаги бихьизе
нуж гІащикълъараб заман бачІина. Амма нужеда гьев вихьиларо.
[23] Нужеда абила гьале гьанив вугин, яги дова вугилан. ГІенекку-
ге гьезухъ, унге гьезда хадур. [24] Зобалазул цояб рахъалдаса цоги
рахъалде паркъун унеб пири гІадин вукІина ГІадамил Лъимер,
гьев вачІараб къоялъ. [25] Амма цин гьес гІемераб гІазаб хІехьезе
ккезе буго, ва гьаб умматалъ гьесдаса инкар гьабизе буго.

[26] НухІ аварагасул заманаялъ ккараб гІадаб иш ккезе буго ГІа-
дамил Лъимадул заманаялъги. [27] Квана-гьекъолел рукІана, лъуд-
би рачунел, россабазе унел рукІана гІадамал НухІ гамида жа-
ниве лъугьинегІан. Цинги тІупан тІуна ва тІолабго махлукъат
лъадалъ гъанкъана.

[28] Гьебго жо ккана ЛутІ аварагасул заманаялъги. Кваналел,
гьекъолел, бичулел, хисулел, хурзал рекьулел, минаби ралел ру-
кІана гІадамал ЛутІ авараг Содом шагьаралдаса къватІиве лъу-
гьинегІан. [29] Цинги цІадулги чІабтІилги цІад бана зодисан, ва
киналго хвана. [30] Гьедин букІине буго ГІадамил Лъимер загьир-
лъараб мехалъги.

[31] Гьеб къоялъ тІохда вугев чи жиндирго къайи-къоноялда ха-
дув гъоркье рещтІунгеян абе, хурив вугевги рокъоб хутІаралда
хадув тІадвуссунгеян абе. [32] ЛутІ аварагасул чІужуялъул ккараб
иш ракІалда чІезабе*. [33] Жиндирго гІумру цІунизеян лъугьарав
чи гьелдаса махІрумлъила; жиндирго гІумруялдаса махІрумлъи-
зе разилъарас гьеб хвасар гьабила. [34] Дица абулеб буго нужеда:
гьеб сордоялъ цо боснор регун ругел кІигоязул цояв вачина, цо-
гидав хутІила. [35] ГІатІ ххенолей йигей кІиго чІужугІаданалъул
цояй ячина, цогидай хутІила.

[36-37] Муридаз ГІисада гьикъана:

– Я, БетІерчІахъад! Киб гьеб букІине бугеб? – ан.

Гьес жаваб гьабуна:

– Жаназа бугеб бакІалде чудкал ракІарула, – ян.

---

* 17:32 Мунагьазул цІураб Содом шагьар Аллагьас щущазабилалде малаикас ЛутІ аварагасда лъазабуна хъизангун цадахъ гьениса лъутайилан. Амма нухдасан нахъруссун ралагьугеянги абуна. Зодисан рещтІараб цІаялъ Содом бухІулеб мехалъ нахъехун ялагьарай ЛутІил лъади цІамул хІубиялде сверана.

18 бетIер

Къоролалъулги къадиясулги мисал

1 Цинги ГIисаца жиндирго муридазда, мисал бачун, бицана
Аллагьасда гьардезе ккеялъул ва хьул къотIизе бегьунгутIиялъул
хIакъалъулъ хабар.
2 – Цо шагьаралда вукIун вуго Аллагьасукьаги хIинкъуларев гIа-
дамазукьаги нечоларев цо къади. 3 Гьебго шагьаралда йикIун йиго
цо къоролайги. Гьей щибаб къойил ячIуней йикIун йиго гьев
къадиясухъе цо пуланав жиндир дагIбадуласдаса жий цIунеян.
4 Амма къади гIемераб мехалъ разилъун гьечIо. Ахирги цо къоялъ
гьес пикру гьабун буго: «Я Аллагьасукьа хIинкъуларо дун, я гIада-
мазукьа нечоларо. 5 Амма гьадай къоролалъ дие рахIат толеб гье-
чIелъул, дица гьелъул къваригIел тIубан лъикI, гурони – гьелъ,
нахъаса къотIичIого гьание хьвадун, дир бетIер сверизабила».
6 Бихьулищ Аллагь рикIкIунарев къадиясулгицин ккараб пик-
ру? – ян абуна ГIисаца гьезда. – 7 Къасиги къадги жиндир цIо-
балде хьул лъун, гьари-дугIаялда жинде ахIделел ругел тIаса ри-
щарал лагъзал Аллагьасги цIуниларищ? Гьезул мурад тIубазаби-
зе кватIилищ гьев? 8 Дица нужеда абулеб буго: гьес гьел хеккого
цIунила. Амма ГIадамил Лъимер вачIараб мехалъ, божи-иман
батиладай гьесда гьаб ракьалда?

Магъало бакIарулев чиясулги фарисеясулги мисал

9 Цоги ГIисаца, мисал бачун, бицана жалго вализабийиланги
чIун, цогидал къабихI гьарулел цо-цо гIадамазул хIакъалъулъ
гьадинаб хабар:
10 – Аллагьасе дугIаялъе Мукъадасаб Рокъове лъугьун вуго кIи-
го чи: магъало бакIарулев чиги фарисеявги. 11 Жиндирго бакIалда
вахъун чIун, фарисеяс рекIелъ дугIа гьабун буго: «Я, дир Аллагь!
Дуе рецц буго дун цогидазда релълъарав вижичIелъул; хъачагъаз-
да, макручагIазда, зиначагIазда, хIатта гьав магъало бакIарулев
чиясда релълъарав гьечIелъул. 12 Анкьида жаниб кIиго къоялъ
кIал ккола дица, дие щварабщиналъул хайиралъул анцIил бутIа
садакъаде кьола». 13 Магъало бакIарулев чийин абуни дова нахъе-
гIан чIун вукIун вуго, берал зодихъе руссинаризецин намуслъун.
Амма, керенги бухулаго, абулеб букIун буго гьес: «Я, дир Аллагь!
Мунагьазул цIурав дида гурхIа!» – абун. 14 Дица нужеда абулеб

буго: дов фарисеясда данде ккуни, гьев магъало бакIарулев чи Аллагьасда цеве цIикIкIунго вацIцIалъун тIадвуссана жиндирго рокъове. Жинцаго живго тIадегIанлъизавурав гIодовегIанлъула, живго гIодовегIанго чIарав тIадегIанлъичIого хутIуларо.

ГIисахъе лъимал рачун рачIуна

[15] ГIисинал лъималги рачун рачIунаан ГIисахъе, гьезда тIад квер бахъеян гьарун. Муридазда гьеб бихьидал, гьез гьел риччалел рукIинчIо. [16] Амма ГIисаца, лъималги аскIоре ахIун, муридазда абуна:

– Риччанте лъимал дихъе рачIине, гьезие квекIен гьабуге. Гьединазейин Аллагьасул ПарччахIлъи щун бугеб! [17] ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: Аллагьасул ПарччахIлъи лъимаца гIадин къабул гьабичIев чиясе гьенибе нух гьечIо.

Аллагьасул ПарччахIлъиги инсанасул бечелъиги

[18] Цо кIудияв хIакимас ГIисада гьикъана:

– Я, лъикIав МугIалим! Абадияб рукъалъул бутIа щвеялъе щиб дица гьабизе кколеб?

[19] ГIисаца гьесда абуна:

– Щай дуца дида лъикIавилан абулеб? Щивниги лъикIав вукIунаро, цохIо Аллагь гурони! [20] Дуда лъалагури Аллагьасул амруял: «зина гьабуге», «чи чIваге», «цIогьодуге», «гьересинугIлъи гьабуге», «эбел-инсул адаб-хъатир гьабе».

[21] Гьес ГIисада абуна:

– ГIолохъанаб мехалдасаго тIуразарулел руго дица гьел амруял.

[22] ГIисаца абуна:

– Цо жо буго дуе камун. Дурго бугеб кинабго боцIи-рикъзи биче ва мискин-пакъирасе садакъаде кье, гьелъухъ дуе насиблъила зобалазул хазина. Цинги дихъе вачIа, дида цадахъ вилълъине.

[23] Гьеб рагIидал, дов чи цIакъ пашманлъана. Гьев вукIун вуго кутакалда бечедав чи. [24] Гьесухъ валагьун ГIисаца абуна:

– Бечедав чиясе Аллагьасул ПарччахIлъиялде лъугьине захIмалъулеб куц! [25] РукIкIадул ролъиялъусан лъугьине варaниялъего бигьа букIина Аллагьасул ПарччахIлъиялде ворчIизе бечедав чиясеялдаса.

[26] Гьесухъ гIенеккун рукIараз гьикъана ГIисада:

– Гьедин батани, хвасарлъизе кIолев чигIаги щивдайха?

[27] Гьес жаваб кьуна:

– Инсанасда кIоларебги Аллагьасда кIола, – ян.
28 Пётрица абуна:
– Гьале нижерго бугебщинабги рехун тун, ниж дуда хадур рилълъана...
29 ГIисаца гьезда абуна:
– ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: Аллагьасул ПарччахIлъиялъе гIоло мина-рукъги, лъимал-хъизанги, вацал-яцалги, эбел-эменги рехун тарав цониги чи хутIизе гьечIо,
30 гьелъухъ гьаб заманаялда гIемерго цIикIкIараб шапакъат щвечIого, ва ахираталъул рокъоб абадияб гIумру насиблъичIого.

ГIазаб-гIакъубаялъул хIакъалъулъ – лъабабизеги

31 Жиндирго анцIила кIиявго муридги аскIове ахIун, ГIисаца абуна:
– Гьале нилъ Иерусалималде унел руго. ГIадамил Лъимадул хIакъалъулъ цебеккунго Аллагьас аварагзабазда лъазабун букIараб хIукму тIубала гьениб.
32 Гьев цогидаб халкъалъул гIадамазда кодове кьела, гьезги инжит-хIакъир гьавила, тIаде тударила,
33 вухила-кьабила, цинги чIвала ва хун лъабабилеб къоялъ гьев чIаголъила.
34 Амма гьезда щибниги бичIчIичIо. Гьел рагIабазул магIна босизе бажаричIо гьезухъа. Сундул хIакъалъулъ бицунеб бугебали лъачIо гьезда.

Иерихоналде щолаго, ГIисаца цо бецав чи сахлъизавула

35 Иерихон шагьаралде щолаго, цо бецав чи ватана нухлул ракьанда кIусун гьарделев.
36 ГIадамазул руккел аскIосан унеб рагIидал, щиб ккарабилан гьикъана гьес.
37 Гьесда бицана Назареталдаса ГIиса вугин гьанисан вачIунев.
38 Гьебмехалъ гьардухъан ахIдана:
– Я, Давудил вас ГIиса! ГурхIа мун дида!
39 Гьесда цересан унел гIадамазе бокьун букIана гьардухъан вуцIцIун чIезавизе. Амма гьес дагьабги гьаракь борхун ахIана:
– Я, Давудил вас! ГурхIа дида! – ян.
40 Гьенив лъалхъун, ГIисаца абуна гьев жинда аскIове вачеян.
41 – Дица щиб гьабизе дуе бокьун бугеб? – абун гьикъана гьесда ГIисаца.
Дос абуна:
– Я, БетIерчIахъад! Беразда нахъеги канлъи бихьизе бокьун буго!
42 ГIисаца гьесда абуна:
– Валагье гьанже! Дурго божи-иманалъ сахлъизавуна мун.

43 ГьебсагIат канлъи бихьун, ГIисада цадахъ вилълъана гьев,
Аллагьасе реццги гьабулаго. Гьеб бихьун, киналго гIадамалги
Аллагьасе рецц гьабизе лъугьана.

19 бетIер

ГIиса Закайихъе гьоболлъухъ уна

1 Иерихон шагьаралда жанисан унев вукIана ГIиса. 2 Магъало
бакIарулел чагIазул бетIерлъун тIамурав Закай абулев цо бече-
дав чи вукIана. 3 Гьесул гьира букIана ГIиса кинав чи вугевали
лъазе, гьев вихьизе. Амма халкъалъул руккалида гъорлъ ГIиса
вихьизе бажарулеб букIинчIо, – къокъав чи вукIана Закай. 4 Це-
вегIанги векерун цо инжиралъул гъотIотIе вахана гьев: гьенисан
ине кколаан ГIиса. 5 Гьеб гъотIокье щведал, ГIиса эхеде вала-
гьана ва Закайида абуна:
– Закай, хехго рокъове а: жакъа дун духъ гьоболлъухъ рещ-
тIине ккола.
6 Хехго гъотIодаса гъоркьеги лъугьун, вохуца холаго къабул
гьавуна гьес ГIиса. 7 Гьеб бихьун киналго зурзудизе лъугьана
мунагьазул цIурав чиясул бакIалде анин гьев гьоболлъухъилан.
8 Вахъун Закайица ТIадегIанав ГIисада абуна:
– Я, БетIерчIахъад! Гьале дирго бечелъиялъул бащдаб дица
мискин-пакъирасе садакъаде кьела ва, дица гуккарав чи ватани,
гьебги ункъиде бахинабун бецIила.
9 ГIисаца гьебмехалъ абуна:
– Жакъа гьаб рокъобе хвасарлъи бачIана, гьавги Ибрагьимил
вас вугелъул. 10 Рилун ругелазда хадув, гьел ралагьизейин ва гьел
хвасар гьаризегийин, вачIун вугев ГIадамил Лъимер.

Меседил гъурщазул мисал

11 Гьес рицунел харбазухъ гIенеккун рукIарал гIадамазе цоги
мисал бачана ГIисаца. Гьев Иерусалималде щолев вукIиндал ва
гьел Аллагьасул ПарччахIлъи хеккого бачIинилан божун рукIин-
дал, 12 гьес бицана:
– ЛъикIаб наслу-тухумалъул цо пуланав чи чияр улкаялде ун
вуго гьенив ханлъун чIезе, цинги нахъвуссун жиндирго халкъа-
лъулги ханлъун лъугьине. 13 Жиндирго анцIго рагьтIателги ахIун,
щивасухъе цо-цо меседил гъурущ кьун буго, жив тIадвуссине-
гIан гьеб жиндие пайда-хайиралъе хIалтIизабеянги абун. 14 Амма

жиндирго улкаялъул гІадамазе гьев вокьулев вукІун гьечІо. Гьес-
да хадурго чапарзаби ритІун руго гьез доб улкаялде, гьев чи жи-
дер ханлъун вукІине жал рази гьечІилан лъазабизе.

15 Доб улкаялда ханлъиги щун тІадвуссараб мехалъ, гьес амру
гьабун буго жинцаго месед кьурал дол рагьтІателал ахІейилан,
лъица кигІанасеб пайда-хайир доб меседалдаса жиндие щвеза-
бун бугебали лъазе.

16 ВачІун цо рагьтІателас абунила: «Я, бетІерчІахъад, дуца кьу-
раб меседалдаса анцІго месед хайирлъана», — ян. 17 «ГьитІинаб
божилъиялъе дуца дида цебе кІудияб ритІухълъи бихьизабуна,
дир лъикІав рагьтІател. АнцІго шагьаралъул наиблъун тІамулев
вуго дица мун», — ан абун буго ханас гьесда.

18 ВачІун цогидав рагьтІателас абун буго: «Я, бетІерчІахъад, доб
цо меседалдаса щуго месед хайирлъана», — ян. 19 Гьесдаги ханас
абун буго: «Мунги дица щуго шагьаралъул наиблъун тІамулев
вуго», — ян.

20 ВачІун лъабабилев рагьтІателас абун буго: «Я, бетІерчІахъад,
гьале дур месед. КвербацІцІалда гьоркьоб лъун цІунун букІана
дица гьаб. 21 Дуцаго лъечІеб бакІалдаса босулев, дуцаго бекьичІеб
лъилъулев кьвараравчи мун вугелъул, хІинкъана дун гьелда хъва-
зе». 22 «ГІай, макирав рагьтІател! Гьел дуца абурал рагІаби сабаб-
лъун тамихІ гьабулеб буго дица дуе. Дуда лъалеб букІун бугоха
дицаго лъечІеб бакІалдаса босулев, дицаго бекьичІеб лъилъулев
кьвараравчи дун вукІин. 23 Щай дуца дир месед хайиралъе хІал-
тІизабичІеб, жакъа тІадвуссараб мехалъ хайиргун цадахъ нахъе
щвелаангури гьеб дихъе?» — ян абун буго ханас гьесда. 24 АскІор
рукІараздаги абун буго ханас, гьесухъаги босун, гьоб месед анцІ-
го месед бугесухъе кьейилан.

25 Гьез гьесда абун буго: «Я, бетІерчІахъад, гьосухъ гьадинги
анцІго месед бугогури», — ян. 26 «Дица нужеда абулеб буго: кодо-
лъи бугевщинасе кьезе буго, кодолъи гьечІесухъа бугебги бахъи-
зе буго. 27 Дун жидер ханлъун ккезе бокьун букІинчІел дол дир
тушбабийин абуни, гьанире дида цереги рачун, чІвай!»

28 Гьеб хабарги бицун, ГІиса Иерусалималдехун валагьун ана.

ГІиса Иерусалим шагьаралде лъугьунев вуго

29 Зайтуналъул магІарда аскІор ругел Бетфагиялде ва Бетани-
ялде гІагарлъидал, кІиго муридги аскІове ахІун, ГІисаца гьезда
абуна:

[30]– Гъудуб нилъеда цебе бугеб росулъе а нуж. Росулъе лъугьа-
ралго, цо бакIалда бухьун батила жеги чи тIад рекIинчIеб кIудияб
кIерт. Рухьадасаги бичун, гьебги бачун рачIа. [31] Щай гьеб бачуне-
бан абулев чи ккани, ТIадегIанав ГIисае къваригIун бугин абе.

[32] Гьедин ритIун аразда, ГIисаца абухъе, гьениб батана кIуди-
яб кIерт. [33] Гьеб рухьадаса бичулеб бихьараб мехалъ, гьелъул бе-
тIергьабаз гьазда гьикъана щай гьеб бичулеб бугебилан. [34] ТIаде-
гIанав ГIисае къваригIун бугилан жаваб кьуна гьаз.

[35] КIерт ГIисахъе бачун бачIана. Гьелъул гьодиде рехана жи-
дерго партал ва гьез гьев кIартида рекIинавуна. [36] Гьев унеб нух-
да, тIаса бахъун, жидерго ретIел тIибитIулеб букIана гIадамаз.
[37] Зайтуналъул магIардаса гIодоре лъугьунеб бакIалде гIагарлъи-
дал, цадахъ рукIарал тIолалго муридал роха-хинлъун ва ахIунго
ахIун Аллагьасе рецц гьабизе лъугьана, гьес рихьизарурал мугI-
жизатазухъ. [38] Гьез турки ахIулеб букIана:

– БетIергьанас витIун вачIарав ПарччахIасда баркат лъеги!

Зобалазда рекъел букIаги!

ТIадегIанав Аллагьасе рецц!

[39] Халкъалъул руккалилъ рукIарал цо-цо фарисеяз абуна ГIисада:

– Я, НасихIатчи! РуцIцIун чIезаре гьал дурго муридал!

[40] ГIисаца гьезие жаваб кьуна:

– Дица нужеда абулеб буго: гьел руцIцIун чIани, ганчIал
ахIдела.

ГIисаца Иерусалималъухъ магIу гьабула

[41] Иерусалим бихьулеб бакIалде щведал, гIодана ГIиса. Ша-
гьаралъухъ магIу гьабун, [42] гьес абуна:

– Жакъа, гьаб къоялъгIаги,
лъалебаниха дуда
дур саламалъиялъе
щиб къваригIунебали!
Гьанжего дур беразда
гьеб бихьизе рес гьечIо.
[43] Дуде цо къо бачIина,
чIахIиял хъулбиги ран,
тушбабаз кисанго мун
данде къан сверун ккураб.
[44] Ракь лъугьинабила дур
Ва дур гIадамазулги.

ГанчIида лъураб гамачI
хутIиларо кибниги.
Щайгурелъул Аллагьас
Дуй хвасарлъи битIараб
Заман дуда лъачIелъул.

ГІисаца даранчагІи Мукъадасаб Рокъоса къватІире гъола

45 Цинги Мукъадасаб Рокъове жаниве лъугьун, гьенир рича-
рулел рукIаралги босулел рукIаралги гIадамал къватIире гъезе
лъугьана ГIиса. 46 Гьес гьезда абуна:

— ТIехьалда хъван буго: «Гьаб Дир рукъалда цIар букIине бу-
го как-диналъул рукъ» абун. Нужецайин абуни гьаб хъачагъазул
нохъоялде сверизабун буго.

47 ГIисаца щибаб къойил гьеб Мукъадасаб Рокъоб гIадамазе
вагIза гьабулеб букIана. ЧIахIиял кашишзабаз, диниял гIалим-
забаз ва чIухIби-хIакимзабаз хIаракат бахъулеб букIана гьев
тIагIинавизе рес ккелародайилан. 48 Гьезда гьабизе кIолеб жоги
букIинчIо, тIолабго халкъ ГIисада сверухъ гъункун, гьесухъ гIе-
неккун букIиндал.

20 бетIер

«Лъица дуе ихтияр кьураб?»

1 Иерусалималъул Мукъадасаб Рокъоб вагIза-насихIат гьабу-
лев, Рохалил хабар бицунев ГIиса вугеб мехалъ, гьенире рачIана
чIахIиял кашишзаби, диниял гIалимзаби ва чIухIби-хIакимза-
би. 2 Гьез гьесда гьикъана:

— Гьаб хIалтIи гьабизе ихтияр бугебищ дур? Лъица дуе гьеб
ихтияр кьураб? — абун.

3 ГIисаца гьезда абуна:

— Дицаги кьела нужее цо суал. Бице: 4 лъадалъ ччун рахъун
гIадамал рацIцIад гьаризе ихтияр ЯхIяе кисан щун букIараб: зо-
балаздасанищ яги гIадамаздасанищ?

5 Цоцазда гьоркьоб хабар ккана гьезул. «Зобалаздасан бу-
кIанин абуни, гьес абила гури, щайха нуж ЯхIяда божичIели-
лан. 6 ГIадамаздасан букIанин абуни, тIолабго халкъалъ ган-
чIица чIвала нилъ, ЯхIя гьез аваралгъун рикIкIунев вугелъул».
7 Кисан гьеб ихтияр букIарабали жидеда лъаларилан кьуна гьез
жаваб.

8 ГIисаца гьездаги абуна:
– Дица нужедаги бицинаро лъил ихтиdavaралдалъун гьаб иш
гьабулеб бугебали.

ЦIолбол ах ижараялъе кьун тарасул хIакъалъулъ

9 Цинги гьес, халкъалдехун вуссун, мисал бачун, гьадинаб ха-
бар бицине байбихьана:
– Цо чияс цIолбол ах гьабун буго. Цинги ахихъабазухъе ижа-
раялъе гьеб ахги кьун, гьев чи къватIиве ун вуго ва гIемераб за-
манаялъ гьенив чIун вуго. 10 ЦIибил барщараб мехалъ, гьес дол
ижарачагIазухъе цо рагьтIател витIун вуго жиндие кколеб бутIа
кьейин абейилан. Доз гьев рагьтIател вухун вуго ва чIового на-
хъе хъамун вуго. 11 Цоги рагьтIател витIун вуго дос. Вухун-кьабун,
инжит гьавун доз гьевги чIового нахъе хъамун вуго. 12 Лъабаби-
левги витIун вуго дос. Доз гьев лъукъ-лъукъун къватIиве рехун
вуго. 13 Щибдай дица гьабилебилан ракIалде ккун буго ахил бе-
тIергьанасда. «Дица гьезухъе витIила дирго вокьулев вас. Гье-
сулгIаги хIурмат гьабилеб батила доз». 14 Гьев вихьараб мехалъ,
дол ижарачагIаз цоцазда абун буго: «Гьале гурищ ирсилав, рачIа
гьав чIвазе, – ирсги нилъеего хутIизе». 15 Ахикьа къватIивеги
рехун, чIван вуго доз гьев вас. Гьанже гьел ижарачагIазе щиб-
дай гьабила ахил бетIергьанас? 16 ВачIинеги вачIун, чIвала гьес
гьел, ахги цогидазухъе кьела.
Харбихъ гIенеккараз абуна Аллагьас цIунагийилан.
17 – Гьедин батани, – ян гьикъана ГIисаца, гьезухъги вала-
гьун, – ТIехьалда хъван бугеб гьадинаб калимаялъул магIна щи-
бали лъалищ нужеда: «Къадалъ лъезецин ярагьунарилан къада-
хъабаз нахъе рехараб гамачI битIахъе цололъ лъун буго»? 18 Гьеб
ганчIиде вортаравщинавги щущан ине вуго, бортун бачIун га-
мачI тIад речIчIаравги чIинтIизе вуго.
19 Диниял гIалимзабазе ва чIахIиял кашишзабазе бокьун бу-
кIана, гьебсагIатго ккезеги ккун, ГIиса жанив тIамизе, амма
халкъалъукьа хIинкъун тана. Гьеб мисал ГIисаца жидер рахъалъ
бачараб букIин бичIчIана гьезда.

Къайсарасе магъало кьеялъул хIакъалъулъ

20 Цинги ГIисада хадуб хал кквезе лъугьана гьел ва жасусал ри-
тIана, жалго рацIцIадал чагIи ругеб ххвел гьабун, ГIисал кIал та-
ризабизе кIоларищали хIалбихьеян. Ккун вачун сардарасда кодове

кьун, гьес ГIисае тамихI гьабизе гIураб гIайиб-хатIа балагьизе
бокьун букIиндалха гьезие. [21] Гьел жасусаз ГIисада гьикъана:

– Я, МугIалим! Нижеда лъала дур рагIиги вагIзаги ритIухъаб
букIин. Гьурмахъ балагьун иш гьабулеб гIамалги дур гьечIо, Ал-
лагьасул хIакъаб нух буго дур малъиги. [22] Бице нижеда, къану-
налда рекъон, къайсарасе магъало кьезе бегьулебищ нижеца яги
бегьуларебищ?

[23] Гьезул хIилла-макру бичIчIун, ГIисаца абуна:

– [24] Цо динар бихьея дида. Лъил суратги хъвай-хъвагIайги
гьалда бугеб?

Къайсарасул бугилан абуна гьез.

[25] – Гьедин батани, къайсарасулаб къайсарасе кье, Аллагьасу-
лаб Аллагьасе кье, – ян абуна ГIисаца гьезда.

[26] Гьедин жасусазухъаги бажаричIо гIадамал ругеб бакIалда
ГIисахъа рагIи бахъизе. Гьесул жавабалъ хIикмалъизарун, ру-
цIцIун чIана гьел.

Хварал тIаде рахъинариялъул хIакъалъулъ

[27] Цинги ГIисахъе рачIана къиямасеб къоялъ хварал тIаде ра-
хъине рукIиналде инкар ккун чIарал саддукеял абулел гIадамал.
Гьез ГIисада абуна:

[28] – Я, МугIалим! Мусаца нилъее бихьизабун буго: цо пуланав
чиясул вац хвани, гьесдасан лъимерги нахъе хутIичIони, гьесул
вацас яче абе жиндирго хварав вацасул лъади, дов хварав ваца-
сул наслу къинчIого букIине.

[29] Масала, анкьго вац вукIун вуго. ЧIужу ячун хадув, лъимер
гьабилалдего хун вуго кIудияв вац. [30] Гьесул чIужу ячун йиго ха-
дусев вацас, гьевги хун вуго. [31] Лъабабилевги хун вуго. Гьедин
цо-цоккун хун, анкьавго вацасул рижи лъугьун гьечIо. [32] Ахи-
ралда хун йиго гьезул йикIарай чIужуги. [33] ХIасил, гьей анкьго
росасул лъадилъун йикIарай гIадан къиямасеб къоялъ лъил чIу-
жулъун йикIине йигей?

Гьезие жавабалъе ГIисаца абуна:

[34] – Дуниялалъул рукъалъул бихьиназ лъудбиги рачуна, руччаби
россабазеги уна. [35] Амма къиямасеб къоялъ тIаде рахъун ахира-
талъул рукъалъе мустахIикълъаразул я лъудби, я росал рукIине
гьечIо. [36] ТIокIалъ хвезеги холаро гьел, малаикзабазда бащалъуле-
лъул гьел ва хваралъуса гьес чIаголъизарурал Аллагьасул лъимал-
лъунги кколелъул. [37] ЦIа рекIун бугониги, бухIунго лъугIулареб

хъархъилъан жинда рагIанин: «Дун вуго Ибрагьимил Аллагь,
ИсхIакъил Аллагь, Якъубил Аллагь!» – абун БетIергьанас ахIу-
леб гьаракьилан бицунеб бакIалда, Мусацаги бихьизабулеб буго
хварал чIаголъизе ругилан. 38 Аллагь – гьев хваразул Аллагь гу-
ро, чIагоязул Аллагь вуго, гьесие киналгоги чIагоял ругелъул.
39 Гьебмехалъ цо-цо диниял гIалимзабаз абуна:
– Я, МугIалим! ЦIакъ лъикI абуна дуца, – ян. 40 ТIокIаб
лъилниги бахIарчилъи гIечIо ГIисада щибниги гьикъизе.

«Давудил вас гуро МасихI»

41 Гьес гьезда абуна:
– Давудил вас вугин МасихIилан щай абулеб? 42 Туркабазул Хи-
рияб ТIехьалда (Забуралда) Давудица жинцаго абулеб бугогури:
«ТIадегIанав Аллагьас дир БетIергьанасда абуна: „Дир кваранаб ра-
хъалда гIодов вукIа, 43 дица дур тушбаби дур хIатIал лъураб бакIал-
да цере чIезаризегIан“». 44 Гьедин Давудица жинцаго гьесде жин-
дир БетIергьанилан абулеб бугони, Давудил вас кин гьев кколев?

«Диниял гIалимзабаздаса цIунун чIа нуж!»

45 ТIолабго халкъалда рагIиледухъ абуна ГIисаца жиндирго му-
ридазда:
46 – Воре, гьал диниял гIалимзабаздаса цIунун чIа нуж. Гьезие
бокьула халатал гIабабиги ретIун хьвадизе, базаркъотIноб хал-
къалъ жидеего салам кьезе, синагогабазда жанир киназдасаго
церегIан гIодор чIезе ва гьоболлъухъ кванил тIотIода нахъа би-
щунго хIурматияб бакI кквезе. 47 Росал хун хутIарал къоролзаба-
зул боцIи-рикъзи кванала гьез ва рихьдаего халатал дугIаби гьа-
рула. Гьеб кинабго цIикIкIун гьабунагIан гIасияб букIине буго
гьезие тамихI.

21 бетIер

Къоролалъул садакъаялъул хIакъалъулъ

1 Мукъадасаб Рокъоб садакъаде гIарац лъолеб бакIалде бече-
дал чагIаз гIемераб гIарац рехулеб бихьана ГIисада. 2 Бащдаб ка-
пекалъул багьаяб кIиго пахьул гIарац гьенибе рехулей цо мис-
кинай къоролайги йихьана гьесда. 3 ГIисаца абуна:
– ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: гьай мискинай къоро-
лалъ киназдасаго цIикIкIун гIарац кьуна садакъаде. 4 Цогидаз

садакъа гьабуна жидерго боцIи-рикъзи тIокIлъун, долъин абуни, жиндиего хIажат букIаниги, садакъаде кьуна жиндирго бетIербахъиялъе хутIун букIарабщинаб.

ГIисаца бицуна дуниялалда ккезе бугелъул

5 Мукъадасаб Рукъалъул хIакъалъулъ цо-цояз абулеб букIана,
унго, гьалъул къадазулъ лъун ругел ганчIазул берцинлъи бихьуларищилан, бечедал сайигъатаз гьаб чIухIизабун бугеб куцилан.
ГIисаца абуна:

6 – Гьаб кинабго нужеда бихьулебщинаб, ганчIида лъураб гамачI хутIичIого, кIалагъоркье чIварал къоял рачIине руго.

7 – Я, МугIалим! Кида гьеб букIине бугеб? – ан гьикъана гьез гьесда. – Гьеб къо тIаде щвеялъул гIаламат бице нижеда.

8 ГIисаца абуна:

– Воре, къосинаризе гурин нуж! Чанги вукIине вугелъулха, жив дун вугилан ва ахирзаман щванилан абун вачIунев чи.
Гьезда хадур унге нуж. 9 Рагъ-кьалги тунка-гIусиги гIемерлъун
бугилан рагIани, гьелдасаги хIинкъуге нуж. Гьеб цебеккунго лъугьине ккола, амма ахирзаман гьедигIан хехго тIаде щоларо.

10 Цинги гьес абуна:

– Цо халкъ цоги халкъалде, цо ханлъи цоги ханлъиялде тIаде
кIанцIила. 11 Кутакалда ракь багъарила, бакI-бакIалда унта-щокълъи баккила, ракъи тIаде щвела, балагьал рещтIина ва зобалаздасан чIахIиял гIаламатал загьирлъила.

12 Гьеб кинабго ккелалде, дун сабаблъун нужеда хадур лъугьина, кквезеги ккун, синагогабазде рачина, суд гьабила, гвандинире рехила, парччахIзабазда ва наибзабазда цере чIезарила. 13 Гьебмехалъ
рес ккела нужее, дир муридал ругилан нугIлъи гьабизе. 14 Кин гьезие жаваб кьелебали цебеккунго ургъел чIвазе ккоlареблъиялда
ракIчIезабе нужеца. 15 Щаян абуни, нужеда дандечIезе ва данде
кIалъазе нужер киналго дагIбадулазухъа бажаруларeб пасихIлъиги
гIакъиллъиги кьела дица нужее. 16 Нужее хилиплъила хIатта нужер
эбел-эмен ва вацал, нужер гIагарал чагIи ва гьудулзаби. Цо-цоял
чIвазеги чIвала нужер. 17 Дун сабаблъун киналго гIадамазда рихина нуж. 18 Амма нужер бутIруздаса цо расги бортизе гьечIебха.
19 Нужерго сабруялдалъун нужерго рухIал хвасар гьаре.

20 Боял рачIун, Иерусалим сверун ккун бихьараб мехалъ, лъала
нужеда гьеб шагьар чIунтулеб заман гIагарлъулеб букIин. 21 Гьеле гьебмехалъ мугIрузде лъута абе Ягьудиялда ругел гIадамал.

Шагьаралда жанир ругелал гьениса къватIире тIурун аян абе,
шагьаралдаса къватIирехун ругелал жанирего лъугьунгеян абе.
22 Щаян абуни, гьел ругелъул къисас босулел къоял, гьелдалъун
ритIухълъизе бугелъул Илагьиял ТIухьдузда хъварабщинаб. 23 Вай,
къинал руччабазе ва каранда хахулел лъимал ругел улбузе букIи-
наха дол къояз кIудияб къварилъи-гIазаб! ЦIакъ кIудияб балагь
бачIина гьеб ракьалде, Аллагьасул щцин рещтIина гьеб халкъал-
де! 24 Хвалчабаз бутIрул къотIаралги рукIина, киналго улкабазде
асирлъун рачун аралги рукIина. Аллагь лъалареб халкъалъул къу-
ват лъугIараб заман тIаде щвезегIан, гьелъ хIатIикь мерхьина
Иерусалим.

25 Бакъ-моцIалъул ва цIвабзазул гIаламатал загьирлъила, ракьал-
дайин абуни, ралъдал хъудиялъ ва карачалабазул кутакаб хъуялъ
хIинкъизарурал халкъал цIакъго рихха-хочун лъугьина. 26 Дуния-
лалде рещтIине ругел балагьазухъ ралагьун чIеялъги хIинкъиялъ-
ги гIадамал гIакълуялдаса ина. Щаян абуни, къвакIарал зобал
гьаргьадизе ругелъул. 27 Гьебмехалда вихьила накIкIул парчаялда
тIад гучалда ва кIудияб къудраталда ГIадамил Лъимер вачIунев.
28 Гьел гIаламатал загьирлъаралго, нуж тIаде рахъа ва бетIер эхеде
борхун ралагье — нужее тархъанлъилъидал бачIунеб бугеб.

«Нужеца мисалалъе босе инжиралъул гъветI!»

29 ГIисаца гьезие гьадинаб мисал бачана:

— Инжиралъул гъотIохъ яги цогидал гъутIбузухъ ралагье нуж.
30 Гьел гъутIби гIурччинлъун рихьараб мехалъ, нужеда лъалагури
рии тIаде щолеб букIин. 31 Гьелдаго релълъун, гьал дица рица-
рал гIаламатал загьирлъараб мехалъ, нужеда лъала Аллагьасул
ПарччахIлъи гIагарлъулеб букIин.

«Воре, нуж рорчIуда чIа!»

32 ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: дуниялалда гьаб наслу
букIаго лъугьине буго гьеб кинабго. 33 Зобалги ракьалги тIагIа-
ниги, дир рагIаби нахъе хутIизе руго. 34 Воре, гьекъолдун, паса-
лъун ва магIишаталъул тIалаб-агъаз гьабун, ракI бицалъизе би-
ччаге, тохлъукьего гьеб къоялъ нужее къор гъезе гурин. 35 Гьеб
къо тIаде бачIине бугелъул тIолабго гьаб ракьалда тIад бугеб ки-
набго махлукъаталде! 36 Гьединлъидал рорчIуда чIа! Кинабго гьеб
ккезе бугелдаса хвасарлъизеги ва къиямасеб къоялъ ГIадамил
Лъимада цере чIезе кIвезеги кидаго гьари-дугIаялда рукIа.

37 Гьел къоязда Мукъадасаб Рокъове вагIза-насихIат гьабизе
вачIунаан ГIиса. Сордо базе гьев Зайтуналъул магIарде тIадву-
ссунаан. 38 Щибаб къоялъ радалго бачIунаан Мукъадасаб Рокъо-
бе гьесухъ гIенеккизе халкъ.

22 бетIер

Ягьуда Искариот ГIисае хилиплъула

1 Жинда Пасхаян цIар лъураб РеччичIел Панкъазул Байрам
гIагарлъулеб букIана. 2 ЧIахIиял кашишзабиги диниял гIалимза-
биги ургъулел рукIана ГIиса тIагIинавизе санагIат ккелародайи-
лан, амма халкъалъукьаги хIинкъулел рукIана гьел. 3 Дов анцIи-
ла кIигоясул цояв, Искариотин тIокIцIар бугев Ягьудал рекIе-
лъе илбис лъугьана. 4 ЧIахIиял кашишзабаздаги Мукъадасаб Рукъ
цIунулел рагъухъабазул бутIруздаги аскIове ун, гьезулгун къо-
тIи-къай гьабуна ГIиса гьезул кверде кьезе. 5 Гьел рохана ва гье-
сие гIарац кьезе къотIи гьабуна. 6 Ягьуда гьелда разилъана. Цин-
ги гьес балагьулеб букIана гIадамал гьечIеб бакIалда ГIиса гьезул
кверде кьезе санагIалъи бугеб заман.

Пасхаялъул квен

7 РеччичIел панкъал режулеб ва къурбаналъе пасхаялъул кье-
гIер хъолеб къо тIаде щвана. 8 ГIисаца Пётридаги Иоаннидаги
абуна, нилъеего пасхаялъул квен хIадур гьабизе аян. 9 Киб ни-
жеца гьеб гьабизе дуе бокьун бугебилан гьикъана гьез ГIисада.
10 ГIисаца гьезда абуна:

– Балагьея, шагьаралде жанире лъугьараб мехалъ, лъадал гIе-
ретIги цIун вачIунев цо чи ватила нужеда. Гьев жаниве лъугьа-
раб рокъоре а нужги гьесда хадур. 11 Цинги нужеца рукъалъул
бетIергьанасда абе: «МугIалимасе лъазе бокьун буго жиндирго
муридалгун цадахъ пасхаялъул квание рукъ киб бугебали». 12 Гьес
нужеда бихьизабила цо гIатIидаб къачIараб тIасарукъ. Гьеле гье-
ниб хIадуре нужеца квен.

13 Шагьаралде щведал, ГIисаца абухъе тIубана гьез иш. Цинги
пасхаялъул квенги хIадур гьабуна. 14 Къаси кванил ригь щвараб
мехалъ, вачIун ГIиса кваназе гIодов чIана, гьесда аскIов вукIа-
на анцIила кIиявго чапарги. 15 ГIисаца гьезда абуна:

– Дица гIазаб-гIакъуба хIехьезе ккелалде гьаб Пасхаялъул
квен нужеда цадахъ кваназе цIакъ гIащикълъун вукIана дун.

[16]Дица нужеда абулеб буго: Аллагьасул ПарччахIлъиялда ахирисеб пасхаялъул байрам тIобитIизегIан тIокIаб кваназе гьечIо дица гьеб.

[17]Цинги гьес, чагъиралъул цIураб щурунги босун, тIаде дугIаги гьабун, абуна:

– Ма, нужедаго гьоркьоб бикье гьаб. [18]Дица нужеда абулеб буго: Аллагьасул ПарччахIлъи рещтIинегIан гьанжеялдаса нахъе тIокIаб гьекъезе гьечIо дица гьаб цIолбол цIцIураб жа.

[19]Цо чедги кодобе босун, тIаде дугIаги гьабун, гьезухъе кьолаго ГIисаца абуна:

– Гьаб буго нужее гIоло къурбанлъулеб дир черх. Дунги ракIалде щун, нужецаги гьабе гьадин.

[20]Кванан рахъараб мехалъ, додинго щурунги кодобе босун, ГIисаца абуна:

– Гьаб буго нужее гIоло тIолеб дир би – ЦIияб КъотIи щулалъиялъе тIолеб би. [21]Амма дида цадахъ гьаб кванде квер бегьана дие хилиплъизе вугев чиясги. [22]Гьедин ГIадамил Лъимер жиндирго къадаралде щвела, амма гьесие хилиплъарасдеги балагь бачIина.

[23]Гьел цоцаздехун гаргадизе лъугьана: щивдай гьевилан, лъицадай гьеб гьабизехъин бугебилан.

«Бищунго кIудиявлъун щив кколев?»

[24]Цоги гьезда гьоркьоб дагIба-къец ккана жидеда гьоркьов бищунго кIудиявлъун щивдай ккколаян. [25]ГIисаца гьезда абуна:

– ПарччахIзабаз халкъазе ханлъи гьабула, гIадамазги гьел кверщелчагIи рикIкIуна лъикIлъи гьабулел чагIилъун. [26]Амма нужеда гьоркьоб гьедин букIине бегьуларо: нужер бищунго кIудияв чIа бищунго гьитIинав вугев гIадин, кверщел бугевги чIа цогидазе хъулухъалъе. [27]Щив кIудиявлъун рикIкIунев: кваналев вугев чийищ яги кваналезе хъулухъалъе чIарав чийищ? Кваналев вугев чи гурищ? Гьале дун гьанив нужее хъулухъалъе чIун вуго.
[28]Нужни дида цадахъ къо хIехьарал чагIи руго. [29]Гьединлъидал дир Инсуца дие ирсалъе кьураб ПарччахIлъи дица нужееги ирсалъе толеб буго. [30]Дир ПарччахIлъиялда нужги дида цадахъ кванa-гьекъолел рукIине руго ва Исраилил анцIила кIиябго наслуялъе суд гьабизе тахазда тIад гIодорги чIезе руго.

«Дуца дидаса инкар гьабила»

31 Симон! Симон! Ворегиха! Илбисалъ гьарана нуж цIалкIизе
риччайилан, цIалкIица кколелги кколарелги ролъул мугьал ратIа
гьарулеб гIадин. 32 Дица дуе дугIа гьабуна мун иманалдаса ватIа-
лъунгутIизе, цинги дида аскIове тIадвуссараб мехалъ, дурго ва-
цазул ракIбатизабе.
33 Пётрица гьесда абуна:
– Я, БетIерчIахъад! Дуда цадахъ туснахъалде инеги хвезеги
хIадурав вуго дун.
34 Амма ГIисаца гьесда абуна:
– Дица дуда абулеб буго, Пётр: радакье хIелеко бахъиналде
дуца лъабцIулго абила дун дуда лъаларилан.

ГIисаца хIадурлъейилан абула

35 ГIисаца гьезда абуна:
– Я гIарац лъун таргьа босичIого, я къайи лъун къвачIа боси-
чIого, я хисун ретIине хьитал росичIого дица нуж ритIараб ме-
халъ, сундулниги къварилъи букIанищ нужее?
БукIинчIилан жаваб кьуна гьез.
36 Гьес гьезда абуна:
– Гьанже гIарцул таргьа бугес гьебги цадахъ босе, гьединго
къвачIаги босе. Хвалчен гьечIес, чухъа-гужгатги бичун, гьеб бо-
сизе санагIат гьабе. 37 Дица нужеда абулеб буго: «Гьев такъсир-
чилъун рикIкIина», – ян Илагьиял ТIухьдузда дир хIакъалъулъ
хъван букIарабги тIубазе буго, дир рахъалъ букIараб кинабго
гьанже тIубазехъин бугелъул.
38 – Я, БетIерчIахъад! Гьале, кIиго хвалчен буго гьаниб, – ан
абуна гьез.
– ГIела, – ян абуна ГIисаца гьезда.

Зайтуналъул магIарда ГIиса Аллагьасде гьардола

39 Цинги гьениса къватIиве вахъун, кидаго гIадин, Зайтуна-
лъул магIарде ана гьев, муридалги рахъана гьесда хадур. 40 Доре
щведал, ГIисаца гьезда абуна:
– Гьари-дугIаялде русса, нужго къосинарунгутIизе.
41 Рехараб гамачI щолеб манзилалъ гьездаса рикIкIадегIанги
ун, суждаялдаги чIун, дугIа гьабизе лъугьана ГIиса. 42 Гьес абу-
леб букIана:

– Я, дир Эмен, дур хIукму бугеб батани, гьеб хвалил лълъар
гьекъезабуге дида. Амма дие бокьухъе гуреб, дуего бокьухъе бу-
кIине биччанте. [43-44] *
45 ДугIаги лъугIизабун, муридазда аскIове щведал, пашман-
лъиялъ тату хун, кьижун ратана ГIисада гьел.
46 – Щай нуж кьижарал? – ан абуна гьес. – ТIаде рахъа ва
гьари-дугIаялде русса, нужго къосинарунгутIизе.

ГIиса ккун вачун уна

47 ГIисаца гьедин абулаго, гьале тIаде щвана гIемераб халкъ,
ва цеве-цеве вукIана дол анцIила кIигояздасан цояв Ягьуда абу-
лев чиги. ГIисада убач гьабизе аскIовегIан вачIана гьев. 48 ГIи-
саца гьесда абуна:

– Ягьуда! Убачги гьабунищ дуца ГIадамил Лъимер тушбабазу-
хъе кьолев вугев?

49 Гьениб ккезехъин бугеб иш бихьидал, сверухъ рукIараз ГIи-
сада абуна:

– Я, БетIерчIахъад! Хвалчаби рахъилищ? – ан. 50 Гьезул цояс
хвалчен кьабун кIудияв кашишасул цо рагьтIателасул кваранаб
гIин къотIана.

51 – ГIела! Те! – ян абуна гьезда ГIисаца ва, квер хъван, дов
рагьтIателасул гIин сахлъизабуна.

52 Жинда хадур рачIарал чIахIиял кашишзабаздаги, Мукъада-
саб Рукъ цIунулел рагъухъабазул бутIруздаги, чIухIби-хIакимза-
баздаги ГIисаца абуна:

– Хвалчабигун, тIилалгун, хъачагъ кквезе рачIунел кинигин,
рачIун руго нуж дун вачине. 53 Щибаб къоялъ нужеда цеве Му-
къадасав Рокъов вукIунаангури дун, гьениб диде квер борхичIо
нужеца. Амма гьанже нужер заман бачIун буго, бецIаб къувата-
лъухъе** кверщел щун буго.

---

* 22:[43-44] Инжилалъул цо-цо хъвай-хъвагIаязда ратула гьадинал калима-
биги: *43 Зодисан рещтIун малаикас гьесул ракI къвакIизабуна. 44 Гьебмехалъ
рекIелъ кутакаб хIалуцингун дагьавги цIикIкIун гьардезе лъугьана гьев Ал-
лагьасде. Бидул тIираби гIадин тIинкIулел рукIана ракьалде гьесул гIетIул
гарал.*

** 22:53 ШайтIан-илбис абураб магIна буго гьелъул.

Пётрица ГІисадаса инкар гьабула

54 Ккун вачун гьез ГІиса кІудияв кашишасул бакІалде щвеза-
вуна. Нахъа-нахъа чІун гьезда хадув вачІунев вукІана Пётрги.
55 Гьеб минаялъул азбар бакьулъ цІаги бакун, сверухъ гІодор чІа-
на рагъухъаби. Гьезда гьоркьов Пётрги вукІана. 56 ЦІадухъ гьев
вихьидал, гьесухъ ялагьунги чІун, цо гъаравашалъ абуна гьавги
досда цадахъ вукІанилан. 57 Пётрица, нагІадала ккун, абуна:
– Дида лъаларо, яц, гьев.
58 Гьелдаса гІемер мех иналдего, цоги чиясги абуна, гьев ви-
хьидал, мунги дозул чи вугилан. Пётрица абуна:
– Гуро, гьудул.
59 СагІатгІан заман индал, цоги чияс цІакъ ракІчІун абуна:
– Гьав хІакъикъаталдаги досда цадахъ вукІарав чи вуго, Гали-
леялдасалъидалха гьавги, – ян.
60 Амма Пётрица абуна:
– Дуца бицунеб жо щиб, гьудул?
ГьебсагІат хІелеко гІегІедизе лъугьана. 61 Гьебмехалъ гьесде-
хун вуссун Пётрихъ валагьана ТІадегІанав ГІиса, ва Пётрида ра-
кІалде щвана хІелеко бахъиналде лъабцІул дуца жиндаса инкар
гьабилилан ТІадегІанав ГІисаца жиндаго абун рукІарал рагІаби.
62 КъватІиве ун гІек-гІекиялда гІодана Пётр.

ГІиса тІадегІанаб судалда цеве чІезавула

63 ГІиса цІунун рукІарал гІадамаз гьев къабихІ гьавулев вукІа-
на, гьесда кьабулеб букІана. 64 Беразда чІортоги бухьун абулаан,
мун авараг ватани, лъица кьабурабали бицейилан. 65 Цогидалги
къабихІал-инжитал рагІаби гІемер абуна ГІисада гьез.
66 Дуниял рогьараб мехалъ, халкъалъул чІухІби-хІакимзабиги,
кІудиял кашишзабиги, диниял гІалимзабиги данделъана гьени-
ре, ГІисаги вачун вачІана суд гьабулеб рокъове.
67 – Бице, мун МасихІищ? – ан гьикъана ГІисада.
68 Гьес абуна:
– Дица жаваб кьуниги, нуж божиларо. Дица суал кьуни, ну-
жеца жавабги кьеларо. 69 Гьанжеялдаса нахъе ГІадамил Лъимер
гІодов чІезе вуго Къудратав Аллагьасул кваранаб рахъалда.
70 Киназго гьикъана:
– Гьедин батани, мун Аллагьасул Васищха?
ГІисаца гьезда абуна:

– Нужецаго абулеб бугогури дун гьев вугилан.
71 Гьез абуна:
– Цоги нугIзал щай нилъее. Гьасул жиндирго кIалдисан рачIарал рагIаби рагIанагури нилъеда.

23 бетIер

ГIиса Пилатида цеве чIезавула

1 Гьел киналго, ГIисаги вачун, рахъун Пилатихъе ана. 2 Гьениб
гьез ГIисаде гIайиб гIунтIизабулеб букIана, жидер халкъ дан-
дечIеялде гьусулев ва къайсарасе магъало кьогеянги жив Ма-
сихI-ПарччахI вугиланги абулев ватанин гьевилан.
3 Пилатица ГIисада гьикъана:
– Мунищха кколев жугьутIазул ПарччахI?
ГIисаца жаваб кьуна:
– Дуца абулеб бугоха гьедин.
4 ЧIахIиял кашишзабаздаги халкъалдаги Пилатица абуна гьав
чиясе тамихI гьабизе гIураб гIайиб жинда батулеб гьечIилан.
5 Амма гьез тIаса ричIичIого абулеб букIана гьес халкъ багъа-ба-
чаризабулеб бугин, тIолабго Ягьудиялдаго, хIатта Галилеялда-
са бахъараб гьанибе щвезегIан, гьес жиндирго насихIат гьабулеб
букIанин.
6 Галилеялъул цIар бахъулеб рагIидал, Пилатица гьикъана Га-
лилеялдасацин гурищ гьав чийилан. 7 Гьеродил вилаяталдаса
вукIин лъайдал, Пилатица ГIиса витIана гьел къоязда Иеруса-
лималде вачIун вукIарав Гьеродихъе. 8 ГIиса вихьаравго, Гьерод
цIакъ вохана. Цебего бокьун букIана гьесие ГIиса вихьизе, гIе-
мерал харбал рагIулел рукIиндалха гьесул хIакъалъулъ. Цо хIик-
мат жиндаги бихьизабилародаян хьулги букIана Гьеродил. 9 Гье-
родица гIемерал суалал кьуна ГIисае, амма гьес цонигиялъе жа-
вабцин кьечIо. 10 Гьенир рахъун чIун чIахIиял кашишзабазги
диниял гIалимзабазги гIасилъун-ццидахун ГIисаде гIайибал гIун-
тIизарулел рукIана. 11 Гьеродицаги гьесул рагъухъабазги ГIиса
гIад-хочIие гьавун, инжит-хIакъир гьавун чIухIараб ретIел ре-
тIана гьесда ва тIадвуссун Пилатихъе витIана. 12 Цебеккун цоцаз-
да гьоркьоб тушманлъи букIарал Гьеродги Пилатги гьеб къоял-
даса нахъе гьудулзабилъун лъугьана.
13 ЧIахIиял кашишзабиги, чIухIби-хIакимзабиги, цогидал гIа-
дамалги ахIун, Пилатица гьезда абуна:

14 – Гьас халкъ дандечIеялде гьусулеб бугилан вачун вачIун
вуго нужеца гьав чи дихъе. Гьале дица нужги ралагьун цIех-рех
гьабидал, дида гьав чиясда батичIо нужеца гьасде гIунтIизару-
рал гIайибазул цонигияб. 15 Гьеродидаги батичIо, гьединлъидал
дос гьав тIадвуссун нилъехъе витIун вачIана. ЧIвазе къотIизе
гIураб цониги такъсирги гьас гьабун гьечIо. 16 ЦIалацаги вацIун,
нахъе виччала дица гьав.

17-18 Амма халкъалъ цо кIалдисан гIадин ахIулеб букIана:

– Гьев чIвазе витIе! Барабба кье нижехъе! – ян.

19 Барабба вукIана, шагьаралда цо питнаялда гIахьаллъиялъул
ва чи чIваялъул такъсир тIад чIун, гвандинив тIамун вугев чи.
20 ГIиса нахъе виччазе бокьун нахъеги халкъалдехун кIалъана
Пилат.

21 Амма гIадамал ахIдезе лъугьана:

– Хъанчида вазе витIе гьев! Хъанчида вазе витIе! – ян.

22 Лъабабизеги абуна Пилатица гьезда:

– Гьас гьабураб квешлъи щиб? ЧIвазе гIураб гIайиб батичIо
дида гьасул. Гьединлъидал, цIалацаги вацIун, нахъе виччала.

23 Амма, кутакаб ахIи-хIур багъаризабун, тIадчIун гIадамаз
гьарулеб букIана ГIиса хъанчида вазе витIейилан, ва гьезул
ахIи-хIур бергьана. 24 Пилатица хIукму гьабуна гьезул гьари къа-
бул гьабизе: 25 питнаялда гIахьаллъанилан ва чи чIванилан гван-
диниве рехун вукIарав чиги, гIадамазул гьариялда рекъон, къва-
тIиве виччан, ГIиса гьезул ихтиyаралде кьуна.

ГIиса хъанчида вала

26 Гьев вачун унаго, гьесда хадуб хъанч баччизабуна хуриса ва-
чIунев вукIун данде ккарав Киренеялдаса цо Симон абулев чи-
ясда. 27 ЦIакъ гIемераб халкъ букIана ГIисада хадуб бачIунеб,
хасго руччаби рукIана гIодилел ва магIаби гьарулел. 28 Нахъвус-
сун гьезухъги валагьун, ГIисаца абуна:

– Я, Иерусалималъул руччаби! Нуж дихъ гIодуге! Нуж гIоде
нужехъго ва нужер лъималазухъ. 29 «Чехь къинлъун лъимер гьа-
бичIел, керен кьун гьеб хахизабичIел руччаби гьардарал гу-
рищ!» – ан нужеца абулел къоял рачIине руго. 30 ТIаде рортун
ниж гъоркь ккезареян мугIрузда гьардела гIадамал гьебмехалъ,
щущан ун ниж щинкIизареян гохIазда гьардела. 31 ГIурччинаб
гъветIалъе гьадинал ишал гьарулел ругони, – бакъвараб гъотIое
щибдай гьабила!

32 КIиго хъачагъги вукIана гьесда цадахъ тамихIалъе вачун унев.
33 «Гвангвара» абулеб бакIалде щведал, ГIиса хъанчида вана; цояв
кваранаб рахъалда, цогидавги квегIаб рахъалда – дов кIиявго
хъачагъги вана хъанчида.
34 ГIисаца абуна:

– Я, дир Эмен! Гьазда тIасалъугьа мун. Жидецаго гьабулеб бугеб жо гьазда лъалеб гьечIо, – ян.

Рагъухъаби рукIана, можоро тIамун, гьасул ретIел жидедаго
гьоркьоб бикьулел.
35 Халкъ балагьун чIун букIана. ЧIухIби-хIа-
кимзаби гьасда тIад релъанхъулел рукIана:

– Аллагьас тIаса вищарав МасихI вугев ватани, живго хвасар гьавеян абе, цогидал хвасар гьарулин досилан абулеб букIанин.

36 Рагъухъабазги гIад-хочI гьавулев вукIана гьев. АскIоре ун, цIекIаб чагъир бегьулеб букIана гьесухъе.

37 – Мун жугьутIазул парччахI ватани, мунго хвасар гьаве! – ян абулеб букIана.

38 «Гьав вуго жугьутIазул парччахI» абун греказул, румазул ва жугьутIазул мацIалъ тIад хъвараб хъарщиги букIана гьесул бетIералда тIадехун хIобода чIван.

39 Гьесда цадахъ хъанчида варав цо хъачагъас ГIиса инжит-къабихI гьавулев вукIана:

– Мун МасихI гурищ? Гьаха, мунгоги нижги хвасар гьаре, – ян.

40 Цогидав хъачагъас, досул кIал къазабун, абуна:

– Мун АллагьасукьагIагийищ хIинкъуларев? Дуеги гьебго тамихIлъидал бугеб!
41 Нилъее тамихI битIун гьабулеб буго, нилъе-
ца гьабуралда рекъон къотIун бугелъул нилъее судги. Амма гьас
щибго квешлъи гьабичIо.

42 ГIисадехун гьес абуна:

– Я, ГIиса, ПарччахIлъун мун вачIараб мехалъ, дунги ракIалде щва дуда, – ян.

43 ГIисаца гьесда абуна:

– ХIакълъун абулеб буго дица дуда: жакъаго дида аскIов алжаналъувин мун вукIине вугев!

ГIисал рухI босун уна

44 Къалъулеб гIужалда бакъ ккуна. Къалъудаса лъабго сагIат
инегIан тIолабго дуниял бецIлъана.
45 Мукъадасаб Рукъалъул би-
щунго хирияб рокъоб бигъун букIараб пардав бакьулъа бихъун
ана.
46 Цо гучаб гьаракь гьабун ахIана ГIисаца:

– Я, дир Эмен! Дуда кодобе кьолеб буго дица дирго рухI!

Гьедин абун хадуб гьесул рухI босун ана.
47 Гьеб бихьарав Мукъадасаб Рукъ цIунулел рагъухъабазул ну-
силбетIерас, Аллагьасе рецц гьабун, абуна:
– ХIакъикъаталдаги вацIцIадав чи вукIун вуго гьав.
48 Гьеб киналъухъго балагьизе бачIун букIараб тIолабго халкъ-
ги, гьениб ккараб жо бихьидал, бухулаго керенгун, тIадбуссун
ана. 49 ГIиса лъалев вукIарал киналго гIадамалги Галилеялдаса
рахъарал гьесда цадахъ рукIарал руччабиги нахъегIан чIун рала-
гьун рукIана.

ГIиса хабалъ вукъула

50-51 Гьале Ягьудиялъул Ариматея шагьаралдаса Аллагьасул Пар-
ччахIлъиялде хьул лъурав Юсуп абулев цо лъикIав ва ритIухъав
чи (тIадегIанаб судалда гьоркьове унев вукIаниги, гьев разилъун
вукIинчIо гьелъ гьабураб хIукмуялдаги гьеб тIубазабиялдаги), –
52 Пилатихъе ана ГIисал жаназа кьеян гьаризе. 53 Хъанчидаса
бахъун, хIебтил мусрудулъги жемун, кьурулъ бикIун хIадурун
букIараб жеги щивниги чи лъечIеб хабалазул нохъода букъула
гьесул жаназа.
54 Гьеб букIана рузман къо, тIаде щолеб букIана шамат сордо.
55 Галилеялдаса рахъарал ГIисада цадахъ рукIарал руччабиги ана
Юсупида хадур ва гьездаги бихьана гьеб хобги хабалъ гьев лъу-
раб куцги. 56 Цинги тIадруссун рокъоре щведал, ГIисал мусруял-
да бахине махIгьуинаб нах хIадурана гьез. Къануналда рекъон,
шамат къоялъ парахат чIана.

24 бетIер

ГIиса хабалъ ватичIо

1 Анкьил тIоцебесеб къоялъ, цIакъ цудунго рахъун ва цебе-
ккунго хIадурун букIараб махIгьуинаб нахги босун, гьел ручча-
би ГIисал хабаде ана. 2 Нохъодул хобалъул кIалтIа букIараб га-
мачI нахъе гиризабун батана гьезда. 3 Жанире лъугьиндал, ТIа-
дегIанав ГIисал жаназаги батичIо. 4 Гьелда хIикмалъун, хаган
гьел рукIаго, гьале гьезда цеве чIана цIакъго кенчIолел гIабаби
ретIарав кIиго чи. 5 ХIинкъуца холаго, руччаби бутIрул гIодоре
къулун чIедал, доз гьазда абуна:
– Хваразда гьоркьов щай нужеца чIагояв чи валагьулев?
6 Гьев гьанив гьечIо. Гьев хваралъуса вахъана. РакIалда бугищ

Галилеялда вугеб мехалъго ГІисаца нужеда абулеб букІараб: 7 ГІа-
дамил Лъимералъе къадар бугин гьев мунапикъзабазул кверде
кьезе, хъанчида ван хвезавизе ва хун лъабабилеб къоялъ чІаго-
лъизеги.

8 ГІисаца абун рукІарал гьел рагІаби ракІалде щвана руччa-
базда. 9 Хабалалъа тІадруссун щведал, гьез гьеб хабар бицана
ГІисал анцІила цо чапарасдаги ва киналго цогидал муридазда-
ги. 10 Гьел руччаби рукІана: Магдалаялдаса Марямги, Иоаннаги,
Якъубил эбел Марямги ва цогидалги – гьезин бицараб гьеб
чапарзабазда. 11 Чапарзабазда ккана гьез гІантал жал рицунел
ругилан, ва руччабазда гьал божичІо. 12 Амма Пётр гьебсагІатго
векерун ана хабалалъе. Жаниве къулун валагьидал, хІебтил мус-
ру гурони, щибниги батичІо гьесда гьениб ва хІикмалъун тІад-
вуссун вачІана.

КІиго муридасдаги вихьула ГІиса

13 Гьебго къоялъ ГІисал кІиго мурид унев вукІана Иерусали-
малдаса анцІила цо километралъ рикІкІад бугеб Эммаус абулеб
росулъе. 14 Кинабго лъугьа-бахъаралъул бицунеб букІана гьез.
15 Гаргадулел, дагІбадулел гьел рукІаго, вачІун ГІиса гьезда ца-
дахъ вилълъине лъугьана. 16 Амма гьезда цебе пардав лъугьун бу-
кІана, гьединлъидал ГІиса гьезда лъачІо. 17 Гьес гьикъана гьезда:

– Сундул бицунаго нуж рачІунел ругел?

Пашманго рачІунел рукІарал гьел кІиялго лъалхъана. 18 Гьезда
гьоркьоса Клеопа абун цІар бугес абуна:

– Гьал къоязда Иерусалималде рачІаразда гьоркьов цохІо мун
ватила гьениб ккараб ишалъул хІакъалъулъ рагІичІев чи.

19 – Сундул хІакъалъулъ? – ан гьикъана гьес.

– Назареталдаса ГІисал хІакъалъулъ, – ан абуна гьез. – Гьев
вукІана Аллагьасдаги тІолабго халкъалдаги жиндир ишазулги ра-
гІулги хІалкІолъи бихьарав авараг. 20 Цинги нилъер чІахІиял ка-
шишзабазги чІухІби-хІакимзабазги гьесие чІвазе къотІизе хІукму
гьабизабуна, ва гьев хъанчида вазе витІана. 21 Вай, нижерни хьул
букІана гьев Исраилил халкъ тархъан гьабизе вачІарав чи ватили-
лан. Амма гьелдалъун лъугІичІо иш: гьале лъабабилеб къо буго
гьеб лъугьа-бахъин ккаралдаса. 22 Нижер цо-цо руччабаз бица-
раб хабаралъ хагазарун руго ниж. Жакъа радал цудунго рахъун
ГІисал хабаде ун рукІана гьел. 23 Амма гьезда хабалъ ГІисал жа-
наза батун гьечІо. Зодисан рещтІун гьенир ратарал малаикзабаз

гьев чIаго вугин абунин жидедаян бицине рачIана гьел руччаби.
24 Цо-цо нижералги ун рукIана хабатIе, ва руччабазда батухъе
батун буго гьездаги хоб. Амма гьев живго вихьун гьечIо.

25 Гьес гьезда абуна:

— Аварагзабаз цебеккунго киналъулго хIакъалъулъ бицун бу-
гониги, гьелда божизе гIураб гIакълуги гьечIел ракIалги хIин-
цал гIадамал руго нуж! 26 Гьединаб гIазаб-гIакъуба гурищ Маси-
хIица хIехьезе кколеб букIараб, гьедин гурищ МасихI машгьур-
лъизе кколев вукIарав?

27 Мусадасан байбихьун цогидал аварагзабиги ракIалде щвеза-
рун, МасихIил хIакъалъулъ Илагьияб ТIехьалда хъван бугебщи-
наб жо бичIчIизабуна гьес гьазда. 28 Гьанже гьел доб росулъе
гIагарлъулел рукIана. Жив дагьавги цевехун ине кколеб ххвел
гьабуна гьес. 29 Бакъги щинкIулеб бугин, сордоги тIаде щолеб
бугин, жидеда цадахъ чIайилан тIаделъана гьел гьесде. Разилъун
гьезда цадахъ рокъове жаниве лъугьана ГIиса. 30 Гьенир кваназе
байбихьидал, гьес, тIаде дугIаги гьабун, бекун чед кьуна гьезухъе.
31 Гьебмехалъ борхун ана гьезда цебе букIараб пардав, ва гьезда
ГIиса лъана. ГьебсагIат ГIиса гьезда вихьуларевлъун лъугьана.
32 Гьез цинги цоцазда абуна:

— Нухда нилъгун кIалъалев ва Илагьияб ТIехьалда бугеб ха-
бар бичIчIизабулев гьев вукIараб мехалъго бухIулеб-бухIулеб
букIинчIищ нилъер ракI? — абун.

33 Рахъун гьебсагIатго Иерусалималде тIадруссун ана гьел.
Гьенир ратана анцIила цо чапарги гьезда цадахъ рукIаралги.
34 Гьез бицунеб бугоан хIакъикъаталдаги ТIадегIанав ГIиса чIа-
голъун вугин ва Симонида гьев вихьунги вугин. 35 Гьазги бицана
нухда жидеда цадахъ вачIиналъулги, кванда нахъа бекун чед
кьураб мехалъ, жидеда ГIиса лъараб куцалъулги хIакъалъулъ.

Цогидал чапарзабаздаги вихьана ГIиса

36 Гьелъул бицунел гьел рукIаго, тIаде вачIун, ракълида хутIа-
гийилан саламги кьун, рукъ бакьулъ вахъун чIана ГIиса.
37 ХIинкъун, хIал хисун ругел гьезда ракIалде ккана хваразул
рухI бугин гьебилан.

38 ГIисаца гьезда абуна:

— Щай нуж рихха-хочулел? Щай нуж щакдарулел? 39 Гьани-
ре ралагье: гьале дир кверал, гьале дир хIатIал. Дун вуго ну-
жеда цеве вахъун чIун. Квер хъван хал гьабе нужецаго. Хваразул

рухIалъул рукьбиги рукьбузда гьанги букIунебищ? Дир черхалда бихьулеб бугогури нужеда гьеб.

[40] Гьединги абун, жиндирго квералги хIатIалги рихьизаруна ГIисаца гьезда. [41] Рохиялъ хаган, хIикмалъун, божизе захIмалъун гьел ругеб мехалъ, цо щибниги кваназе жо гьечIищ гьанибилан гьикъана ГIисаца. [42] Гьез ГIисахъе бегьана бежараб ччугIил кесек. [43] Босун, гьалги ралагьун, квана ГIисаца гьеб. [44] ГIисаца гьезда абуна:

– Мусал къануналдаги цогидал аварагзабазул тIухьдуздагун Туркабазул Хирияб ТIехьалдаги дир хIакъалъулъ хъван бугеб-щинаб ритIухълъана. Гьедин ккезе бугилан бицун букIана нужеда цадахъ вугеб мехалъ дица.

[45] Илагьияб ТIехьалда хъван бугебаб бичIчIуледухъ, гьезул ракIал кантIизаруна ГIисаца цинги.

[46-47] Гьес абуна:

– ХIасил, Илагьияб ТIехьалда хъван буго – МасихIица гIазаб-гIакъуба хIехьезе ккезе бугилан, хун лъабабилеб къоялъ гьев чIаголъизе вугилан ва Иерусалималдасан байбихьун киналго халкъазда, мунагьал чурулев Аллагьасде руссайилан, гьесул вакилзабилъун лъугьун, лъазабизеги бугилан. [48] Гьелъие нугIзал руго нуж. [49] Дир Инсуца нужее рагIи кьун букIарабги битIизе буго дица нужехъе. ТIасан бачIараб хIалкIолъиялъ къвалбазегIан шагьаралда чIа нуж.

ГIиса зобалазде восун уна

[50] Иерусалималдаса Бетаниялде рачана ГIисаца гьел. Квералги зодирехун ритIун, баркат лъегиян дугIа гьабуна гьезие ГIисаца.
[51] ДугIа гьабулаго дагьа-дагьавккун гьездаса рикIкIалъизе лъугьана ва зобалазде восун ана. [52] Гьесие суждаги гьабун, рохуца холаго Иерусалималде тIадруссана гьел. [53] Цинги, кидаго Мукъадасаб Рокъор чIун, Аллагьасе рецц гьабулеб букIана гьез.